

7 septembrie
2012

Nr. 186-189

Anul XIX
(4224-4227)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5468.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel. 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Publicitate: tel. 23-37-26; e-mail: marketing1@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 6753.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Acele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru a doua jumătate a anului 2012.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

Plasarea publicității în ediția
„**Monitorul Oficial al RM**”

Tel.: (+373 22) 23 37 26
(+373 22) 23 23 72

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

624. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 278-VII, 5 septembrie 2012).	5
625. Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 187I, 11 iulie 2012).	5
626. Hotărâre cu privire la completarea articolului 1 din Hotărârea Parlamentului nr. 48-XVIII din 29 octombrie 2009 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului (nr. 159, 5 iulie 2012).	6
627. Decret privind conferirea „Ordinului Republicii” domnilor Mihai GHIMPU și Vladimir DARIE (nr. 270-VII, 31 august 2012).	7
628. Decret privind conferirea titlului onorific „Om Emerit” domnului Mihai CIMPOI (nr. 271-VII, 3 septembrie 2012). ..	7
629. Decret privind conferirea titlului onorific „Om Emerit” domnului Gheorghe COVALIU (nr. 272-VII, 4 septembrie 2012). ...	7
630. Decret privind conferirea de distincții de stat unui grup de scriitori (nr. 273-VII, 4 septembrie 2012).	7
631. Decret privind conferirea de distincții de stat unui grup de colaboratori ai Academiei de Științe a Moldovei (nr. 274-VII, 4 septembrie 2012).	8
632. Decret privind conferirea „Ordinului de Onoare” domnului Feyruz ISAYEV (nr. 275-VII, 4 septembrie 2012).	8
633. Decret privind conferirea medaliai „Meritul Militar” domnilor Ion CĂLIMAN și Artiom MARINOV (nr. 276-VII, 4 septembrie 2012).	8
634. Decret privind conferirea titlului onorific „Om Emerit” domnului Oleg ABABII (nr. 277-VII, 4 septembrie 2012). ...	8

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

27. Hotărâre privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 (nr. 43, 10 august 2012).	9
28. Hotărâre privind Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 (nr. 44, 10 august 2012).	21

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

699. Hotărâre cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova (nr. 634, 24 august 2012).	31
700. Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică (nr. 643, 30 august 2012).	65
701. Hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea Acordului privind zona de comerț liber, semnat la Sankt Petersburg la 18 octombrie 2011 (nr. 644, 30 august 2012).	65
702. Hotărâre cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (nr. 646, 30 august 2012).	66
703. Hotărâre pentru aprobarea Avizului la proiectul de hotărâre a Parlamentului cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (nr. 647, 30 august 2012).	66

704. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 648, 3 septembrie 2012).	66
705. Hotărîre pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege privind completarea Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (nr. 649, 3 septembrie 2012).	66
706. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 650, 3 septembrie 2012).	67
707. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998 (nr. 654, 3 septembrie 2012).	67
708. Hotărîre cu privire la aprobarea Programului privind Cadrul de Interoperabilitate (nr. 656, 5 septembrie 2012).	67
709. Hotărîre pentru aprobarea Regulamentului privind administrarea conținutului portalului guvernamental unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor publice electronice și completarea unei hotărîri de Guvern (nr. 657, 5 septembrie 2012).	74
710. Hotărîre cu privire la eliberarea din funcție a domnului Valeriu HONCU (nr. 658, 5 septembrie 2012).	77
711. Hotărîre cu privire la numirea on funcție a doamnei Ana REVENCO (nr. 659, 5 septembrie 2012).	77
712. Hotărîre cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Ministerul Apărării al Republicii Moldova și Ministerul Apărării Naționale al Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză a unui ajutor militar nerambursabil Republicii Moldova și acordarea deplinelor puteri domnului Vitalie MARINUȚA, ministru al apărării (nr. 660, 5 septembrie 2012).	77
713. Hotărîre privind modificarea anexei nr.6 la Hotărîrea Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005 (nr. 661, 5 septembrie 2012).	77
714. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr.210 din 8 aprilie 1996 (nr. 662, 5 septembrie 2012).	78
715. Dispoziție (nr. 77-d, 3 septembrie 2012).	78
715. Dispoziție (nr. 78-d, 5 septembrie 2012).	78

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei

Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova

1098. Scrisoare informativ-normativă cu privire la determinarea valorii obiectivelor de construcții începînd cu 1 septembrie 2012 (nr. 11-09/1, 29 august 2012 și nr. 05-12/1982, 29 august 2012).	79
--	----

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova

1099. Ordin cu privire la suspendarea activității executorului judecătoresc (nr. 397, 28 august 2012).	80
--	----

Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor al Republicii Moldova

1100. Ordin cu privire la expunerea la concurs a dreptului de deservire a unor curse regulate de călători (nr. 210, 23 august 2012).	80
--	----

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

1101. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Băncii Comerciale „ENERGBANK” S.A. (nr. 35/3, 28 august 2012).	81
1102. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Societății pe acțiuni „REGISTRU-CORECT” (nr. 35/4, 28 august 2012).	81
1103. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. (nr. 35/5, 28 august 2012).	81
1104. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. (nr. 35/6, 28 august 2012).	82
1105. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței ÎCS Broker de Asigurare-Reasigurare „AXA BROKER” S.R.L. (nr. 35/7, 28 august 2012).	82

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

1106. Hotărîre cu privire la nivelul ratelor dobînzilor Băncii Naționale a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii (nr. 200, 30 august 2012).	83
---	----

PARTEA IV

Avize funcții publice vacante **Publicații ale agenților economici**

PARTEA V

Avize pierderi de acte

PARTEA I

**Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova****624 D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru modificarea
și completarea unor acte legislative**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,
Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 278-VII. Chișinău, 5 septembrie 2012.

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 187 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Nicolae TIMOFTI

625 L E G E**pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - La articolul 3 al Legii nr. 269-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 6, art. 54), cu modificările ulterioare, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cererea privind eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se depune la organele competente în modul stabilit de Guvern.”

Art. II. - Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 3:

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Buletinul de identitate provizoriu se eliberează cetățenilor Republicii Moldova, pentru întreținere pe teritoriul țării, în cazul:

a) persoanei care a depus cerere privind eliberarea buletinului de identitate - pe perioada de confecționare a acestuia;

b) persoanei care nu posedă toate documentele necesare pentru eliberarea buletinului de identitate;

c) persoanei social vulnerabile - pentru a beneficia de asistență socială, medicală sau juridică;

d) persoanei care nu posedă act de identitate pentru efectuarea acțiunilor ce generează schimbarea sau retragerea buletinului de identitate;

e) persoanei reținute sau aflate în arest preventiv - la solicitarea organelor competente;

f) persoanei care renunță la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației.

(1²) Pentru buletinul de identitate provizoriu, termenul de valabilitate se stabilește de autoritatea emitentă și nu poate depăși un an, iar în cazul persoanelor care renunță la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației, buletinul de identitate provizoriu se eliberează pe un termen de 10 ani.”

la alineatele (3) și (3¹), textul „în limbile moldovenească, rusă și engleză” se înlocuiește cu textul „în limba de stat”;

alineatul (5):

la litera b), textul:

„РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА

REPUBLIC Of MOLDOVA” se exclude;

literele d), i), k), m), o) și r) vor avea următorul cuprins:

„d) codurile și denumirile actelor:

CA - BULETIN DE IDENTITATE;

CC - BULETIN DE IDENTITATE PENTRU APATRIZI;

BP - BULETIN DE IDENTITATE PROVIZORIU;

RI - BULETIN DE IDENTITATE PENTRU REFUGIAȚI;

IH - BULETIN DE IDENTITATE PENTRU BENEFICIARIIL
DE PROTECȚIE UMANITARĂ;

CR - PERMIS DE ȘEDERE PERMANENTĂ;

IR - PERMIS DE ȘEDERE PROVIZORIE PENTRU
CETĂȚENI STRĂINI;

IC - PERMIS DE ȘEDERE PROVIZORIE PENTRU
APATRIZI;”

„i) cetățenia. Această informație nu se indică în buletinul de identitate și în permisul de ședere provizorie pentru apatrizi, în buletinul de identitate pentru refugiați și în buletinul de identitate pentru beneficiarii de protecție umanitară;”

„k) numărul de identificare de stat. Această informație nu se indică în buletinul de identitate provizoriu al persoanei care renunță la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației;”

„m) reședința și perioada acesteia. În cazul buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, buletinului de identitate pentru apatrizi, permisului de ședere permanentă și buletinului de identitate pentru refugiați, această informație se indică în fișa de însoțire la aceste acte, eliberată în acest scop;”

„o) numărul actului de identitate național (pentru permisele de ședere);”

„r) domiciliul și data înregistrării (cu excepția permiselor de ședere provizorie și a buletinului de identitate pentru beneficiarii de protecție umanitară);”

la litera s), textul „ , statura, culoarea ochilor” se exclude;

litera t) va avea următorul cuprins:

„t) numele, prenumele, semnătura persoanei responsabile și stampila autorității emitente (pentru buletinele de identitate provizorii);”

alineatele (6) și (7) vor avea următorul cuprins:

„(6) Buletinele de identitate și permisele de ședere se completează în limba de stat.

(7) Denumirea cimpurilor informaționale din buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se indică în limba de stat și în limba rusă.”

la alineatul (8), textul „moldovenească și engleză” și cuvântul „moldovenești” se înlocuiesc cu textul „de stat”, iar în final alineatul se completează cu textul: „Numele și prenumele străinilor în permisele de ședere și în buletinele de identitate nu se traduc, dar se transcriu în conformitate cu datele din pașaportul național sau din documentul de

călătorie introduse pe baza grafiei latine.”

la alineatul (14), literele a) și b) se abrogă.

2. Articolul 4:

alineatul (1³) va avea următorul cuprins:

„(1³) Cererea pentru eliberarea actelor de identitate se depune la organele competente, în modul stabilit, de către solicitant, iar în cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitatea de exercițiu limitată, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestora, cu condiția prezenței obligatorii a persoanei reprezentate. În cazul persoanei imobilizate, persoanei aflate la tratament forțat, persoanei aflate în arest preventiv sau în detenție, cererea poate fi depusă prin reprezentant.”

la alineatul (3¹), după textul „Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor” se introduce textul „de către misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale Republicii Moldova în alte state”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Actul de identitate se înmânează contra semnătură personal titularului sau reprezentantului lui legal ori reprezentantului împuternicit prin procură. La cererea solicitantului, actul se expediază prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire.”

Art. III. – Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 81, art. 667), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1:

în noțiunea „domiciliu”, textul „cu ștampila «domiciliu»” se exclude;

în noțiunea „reședință”, textul „cu ștampila «reședință»” se exclude.

2. Articolul 53:

la alineatul (2), litera c) va avea următorul cuprins:

“c) alegătorii care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință.”

alineatul (3):

la litera a), textul „în care se indică” se înlocuiește cu textul „care confirmă”;

la litera d), textul „actul de identitate provizoriu de tip

F-9” se înlocuiește cu textul „buletinul de identitate provizoriu”.

3. La articolul 84 alineatul (2), textul „nu au viză de domiciliu sau de reședință” se înlocuiește cu textul „nu au înregistrare la domiciliu sau la reședință”.

Art. IV. – Legea nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 97–99, art. 765), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 38 se abrogă.

2. La articolul 71 alineatul (8), textul „, iar cele ce se înscriu pe actele de identitate – de către Serviciul Stare Civilă, de comun acord cu organele care le eliberează” se exclude.

Art. V. – La articolul 44 al Legii nr. 1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 137–138, art. 1054), cu modificările ulterioare, alineatul (5) se abrogă.

Art. VI. – Punctul 12 din Concepția Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”, aprobată prin Legea nr. 101-XVI din 15 mai 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 117–119, art. 457), se modifică după cum urmează:

la litera a), textul „, în care se indică” se înlocuiește cu textul „care confirmă”;

la litera d), textul „actul de identitate provizoriu de tip F-9” se înlocuiește cu textul „buletinul de identitate provizoriu”.

Art. VII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării, cu excepția articolului V, care intră în vigoare la data publicării.

(2) Buletinele de identitate și permisele de ședere eliberate până la intrarea în vigoare a prezentei legi rămân valabile până la expirarea termenului de valabilitate al acestora.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 187. Chișinău, 11 iulie 2012.

626

HOTĂRÎRE

cu privire la completarea articolului 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 48-XVIII din 29 octombrie 2009 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. I. – La articolul 1 punctul 6 din Hotărîrea Parlamentului nr. 48-XVIII din 29 octombrie 2009 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 160–161,

art. 482), cu modificările ulterioare, după textul „amenajarea teritoriului,” se introduce textul „serviciile publice de gospodărie comunală,”.

Art. II. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 159. Chișinău, 5 iulie 2012.

627 D E C R E T
privind conferirea „Ordinului Republicii”
domnilor Mihai GHIMPU și Vladimir DARIE

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - În semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite față de stat, pentru contribuție remarcabilă

la Mișcarea de Eliberare Națională și pentru susținerea constantă a valorilor democratice, se conferă „Ordinul Republicii” domnilor:

Mihai GHIMPU - deputat în Parlament
Vladimir DARIE - ex-deputat în Parlament.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 270-VII. Chișinău, 31 august 2012.

628 D E C R E T
privind conferirea titlului onorific „Om Emerit”
domnului Mihai CIMPOI

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru merite deosebite în dezvoltarea

literaturii, contribuție la procesul de renaștere națională și la promovarea operei eminesciene, domnului Mihai CIMPOI, scriitor, academician, i se conferă titlul onorific „Om Emerit”.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 271-VII. Chișinău, 3 septembrie 2012.

629 D E C R E T
privind conferirea titlului onorific „Om Emerit”
domnului Gheorghe COVALIU

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru muncă îndelungată și prodigioasă

în domeniul jurisprudenței, merite în promovarea reformei judiciare și de drept și contribuție la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare, domnului Gheorghe COVALIU, lector superior la Universitatea Liberă Internațională din Moldova, i se conferă titlul onorific „Om Emerit”.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 272-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

630 D E C R E T
privind conferirea de distincții de stat
unui grup de scriitori

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru merite deosebite în dezvoltarea literaturii, contribuție la promovarea valorilor culturale naționale și înaltă măiestrie profesională, se conferă:

„Ordinul Republicii”

domnului Nicolae NEGRU;

„Ordinul de Onoare”

domnului Mircea CIOBANU

domnului Vitalie CIOBANU

domnului Emilian GALAICU-PĂUN

domnului Vasile GĂRNET

doamnei Irina POPA-NECHIT

domnului Arcadie SUCEVEANU;

Ordinul „Gloria Muncii”

domnului Ștefan AGACHI

domnului Dumitru APETRI

domnului Gheorghe CIOCOI

domnului Nicolae LEAHU

domnului Ștefan MELNIC

domnului Nicolae ROIBU

doamnei Maria SLEAHTIȚCHI

domnului Ion VIERU;

Medalia „Mihai Eminescu”

doamnei Ala BELENCO (ZAPOROJAN)

domnului Ion CAȚAVEICĂ

doamnei Ludmila SOBEȚCHI.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 273-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

631 D E C R E T
privind conferirea de distincții de stat unui grup
de colaboratori ai Academiei de Științe a Moldovei

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru merite deosebite în dezvoltarea lingvisticii, activitate literară și metodico-științifică prodigioasă și contribuție la pregătirea tinerilor savanți și a specialiștilor de înaltă calificare, se conferă:

Ordinul „Gloria Muncii” următorilor:

BORȘ Anton	- cercetător științific coordonator la Institutul de Filologie
CONSTANTINOVICI Elena	- cercetător științific principal la Institutul de Filologie
GAVRILOV Anatolie	- șef de sector la Institutul de Filologie
VÎRȚANU Ion	- șef de direcție în Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică

VRABIE Lidia

- cercetător științific la Institutul de Filologie;

Medalia
CORCINSCHI Nina

GRATI Aliona

PĂCURARU Vera

PLĂMĂDEALĂ Ion

RĂILEANU Viorica

TCACI Valentina

VULPE Ana

„Meritul Civic” următorilor:

- director al Centrului de Literatură și Folclor
- cercetător științific principal la Institutul de Filologie
- cercetător științific coordonator la Institutul de Filologie
- cercetător științific principal la Institutul de Filologie
- director al Centrului de Lingvistică
- inspector superior la Institutul de Filologie
- cercetător științific coordonator la Institutul de Filologie.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 274-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

632 D E C R E T
privind conferirea „Ordinului de Onoare”
domnului Feyruz ISAYEV

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru merite deosebite în dezvoltarea

tarea pieței de produse petroliere în Republica Moldova, contribuție la desfășurarea unor acțiuni social-umanitare și activitate managerială prodigioasă, domnului Feyruz ISAYEV, director al Societății cu Răspundere Limitată „Lukoil-Moldova”, i se conferă „Ordinul de Onoare”.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 275-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

633 D E C R E T
privind conferirea medaliei „Meritul Militar”
domnilor Ion CĂLIMAN și Artiom MARINOV

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru serviciu militar ireproșabil, merite

în dezvoltarea mișcării de veterani și contribuție la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului, se conferă medalia „Meritul Militar” domnilor:

Ion CĂLIMAN

- maior în rezervă

Artiom MARINOV

- locotenent-colonel în rezervă.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 276-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

634 D E C R E T
privind conferirea titlului onorific „Om Emerit”
domnului Oleg ABABII

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Pentru muncă îndelungată și prodigioasă

în domeniul învățămîntului, succese în activitatea terapeutic-recuperatorie și înalt profesionalism, domnului Oleg ABABII, director general al Complexului-pilot de Pedagogie Curativă „Orfeu”, municipiul Chișinău, i se conferă titlul onorific „Om Emerit”.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 277-VII. Chișinău, 4 septembrie 2012.

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**27****HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului Raportului Guvernului
privind executarea bugetului de stat pe anul 2011**

Curtea de Conturi, în prezența dlui V.Negruța, ministrul finanțelor, dlui V.Barbăneagră, viceministrul finanțelor, dnei A.Voronin, director adjunct al Trezoreriei de Stat, dlui Gh.Cojocari, șef adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, dnei T.Cunețchi, șeful Direcției venituri vamale a Serviciului Vamal, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi¹, a examinat Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011.

Misiunea de audit s-a desfășurat la Ministerul Finanțelor, în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi, potrivit Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012², având ca scop oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, întocmit de Ministerul Finanțelor și prezentat Guvernului, spre aprobare, în aspectele importante, este elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și pe consolidarea datelor rapoartelor executorilor de buget, iar operațiunile și informațiile financiare incluse sînt corecte și conforme prevederilor legale.

Auditul s-a efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³, probele de audit fiind obținute prin metoda examinării registrelor trezoreriale de evidență, rapoartelor lunare, trimestriale și anuale privind executarea de casă a bugetului de stat prin sistemul trezorerial, rapoartelor executorilor de buget etc. De asemenea, au fost utilizate proceduri de analiză a indicatorilor și elementelor de importanță semnificativă privind executarea veniturilor și cheltuielilor de casă în aspectul clasificății bugetare și a indicatorilor precizați prin Legea bugetară anuală etc.

Examinînd rezultatele auditului, auzind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședința publică, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t:

Avînd în vedere responsabilitatea Ministerului Finanțelor pentru executarea bugetului de stat prin metoda de casă, auditul denotă că execuția de ansamblu a bugetului de stat pe 2011 atît la venituri, cît și la cheltuieli a fost sub nivelul prevederilor bugetare, înregistrînd un grad de realizare de 97,8% (18639,0 mil.lei) la venituri și de 98,2% (20004,1 mil.lei) – la cheltuieli. Ca rezultat, n-au fost încasate venituri (în cifre absolute) în sumă de 428,8 mil.lei și nerealizate cheltuieli (în cifre absolute) de 357,7 mil.lei. În rezultatul execuției, deficitul bugetar înregistrat la finele anului a constituit 1365,1 mil.lei, sau cu 71,1 mil.lei mai mult față de nivelul precizat. Totodată, soldurile de mijloace bănești la conturile bugetului, pe toate componentele, la 31.12.2011, au constituit 1793,6 mil.lei (componenta de bază – 102,1 mil.lei, mijloace speciale – 346,1 mil.lei, fonduri speciale – 430,5 mil.lei și proiecte finanțate din surse externe – 914,9 mil.lei), acestea fiind în descreștere cu 858,2 mil.lei, comparativ cu situația din 31.12.2010.

Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și consolidarea datelor

rapoartelor executorilor de buget.

Constatările rezultate din activitățile auditului, reflectate în Raportul de audit, denotă că indicatorii privind executarea de casă a bugetului de stat pe anul 2011, la partea de venituri și la partea de cheltuieli, sub toate aspectele semnificative, prezintă o imagine fidelă pentru anul bugetar încheiat la 31.12.2011, fiind în conformitate cu datele evidenței sistemului trezorerial. Totodată, **Ministerul Finanțelor**, prin prisma funcțiilor de bază de gestionare a finanțelor publice:

- n-a asigurat o planificare relevantă a bugetului de stat în aspectul tipurilor de venituri, ca rezultat, 33 de tipuri au fost executate sub nivelul prevăzut, nefiind executate circa 907,2 mil.lei, iar la 54 de tipuri au fost colectate suplimentar 478,4 mil.lei;

- n-a încasat de la întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital public sau majoritar public veniturile provenite din defalcări din profitul net în sumă de circa 0,5 mil.lei;

- n-a întreprins măsuri rezultative întru restabilirea la bugetul de stat a plăților aferente împrumuturilor recreditate din surse externe și interne în sumă de 6,5 mil.lei;

- n-a monitorizat estimarea corectă a cuantumului cheltuielilor bugetului de stat pentru determinarea mărimii transferurilor la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și la bugetul asigurărilor sociale de stat, acestea fiind majorate cu 191,0 mil.lei și, respectiv, cu 182,7 mil.lei.

- **prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal**, n-au fost asigurate măsurile de rigoare pentru redresarea situației în vederea reducerii restanțelor la obligațiile fiscale, care, la 31.12.2011, constituiau în total 410,3 mil.lei, acestea fiind în creștere cu 60,4 mil.lei față de anul 2010;

- nu dispune de totalitatea restanțelor în structura integrală a tipurilor de venituri și administratorilor acestor plăți pentru includerea informației respective în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat, în vederea monitorizării și responsabilizării tuturor organelor cu atribuții de administrare a veniturilor bugetului de stat pentru sporirea încasărilor bugetare.

Organele centrale de specialitate, alte autorități administrative centrale și locale, în calitate de executori de buget: n-au utilizat pe deplin limitele de alocații aprobate prin Legea bugetară anuală; au admis formarea datoriilor debitoare de circa 352,7 mil.lei (din care 40,2 mil.lei cu termenul de achitare expirat) și creditoare de 405,6 mil.lei (din care 18,5 mil.lei cu termenul de achitare expirat); n-au asigurat achitarea în termene rezonabile a mijloacelor alocate de la bugetul de stat pentru recuperarea valorii bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice.

De asemenea, se relevă situațiile problematice, condiționate de anumiți factori interni/externi privind:

- finanțarea preponderentă a cheltuielilor în luna decembrie a anului de gestiune, care, în unele cazuri, condiționează nevalorificarea deplină a acestora și formarea datoriilor debitoare la bugetul de stat;

- creșterea continuă a numărului de titluri executorii și

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea Curții de Conturi).

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 "Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012" (cu modificările ulterioare).

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului, cheltuielile bugetului de stat pentru achitarea acestora, la situația din 31.12.2011, constituind 17,3 mil.lei;

- direcționarea neconformă a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului, în condițiile de neplanificare a cheltuielilor bugetare în scopurile respective;

- nereglementarea mecanismului unic de raportare a soldului reflectat la grupa 76.6 „Drepturile de import/export achitate în avans”, care condiționează diferențe la raportarea acestui indicator de Serviciul Vamal către Ministerul Finanțelor.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, care se anexează la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 se remit:

2.1. Ministerului Finanțelor, pentru documentare și luare de atitudine, conform competențelor, referitor la rezultatele auditului, precum și pentru întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea implementării recomandărilor auditului, și se cere:

2.1.1. asigurarea, prin intermediul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Serviciului Vamal, a colectării depline a veniturilor bugetului de stat, cu reducerea și neadmiterea formării restanțelor;

2.1.2. intensificarea măsurilor de monitorizare a executării adecvate de către executorii de buget a limitelor bugetare alocate, cu neadmiterea majorării datoriilor debitoare și creditoare;

2.1.3. asigurarea utilizării conforme a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului, cu planificarea de către executorii de buget a cheltuielilor prin prisma devizelor de cheltuieli;

2.1.4. reglementarea, în comun cu Serviciul Vamal, a mecanismului unic de raportare a soldului reflectat la grupa 76.6 „Drepturile de import/export achitate în avans”;

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Nr. 43. Chișinău, 10 august 2012.

Serafim URECHEAN

Aprobat
prin Hotărârea Curții de Conturi
nr.43 din 10 august 2012

RAPORTUL

auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

I. Introducere

Auditul Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 a fost efectuat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹ și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012².

Scopul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, întocmit de Ministerul Finanțelor, prezentat Guvernului spre aprobare, în aspectele importante, este elaborat potrivit prevede-

2.1.5. intensificarea și consolidarea, în comun cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, a acțiunilor de rigoare întru restabilirea la bugetul de stat a plăților aferente împrumuturilor recreditate din surse externe și interne, acordate agenților economici beneficiari de acestea;

2.1.6. reglementarea, în comun cu alte organe cu atribuții de administrare a veniturilor bugetului de stat, a normelor regulatorii cu privire la obligativitatea, modul și periodicitatea raportării restanțelor către Ministerul Finanțelor, pentru includerea informației respective în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat;

2.1.7. să examineze, de comun acord cu Camera de Licențiere, situațiile cauzate de modul de achitare a taxei pentru licență la unele tipuri de activități, cu înaintarea propunerilor de modificare a cadrului legislativ în vederea excluderii circumstanțelor de desfășurare a activității agenților economici fără achitarea integrală a taxei pentru licență, inclusiv determinarea modalității de raportare la bugetul de stat a restanțelor la taxele pentru licență.

2.3. Guvernului, pentru documentare.

2.4. Parlamentului Republicii Moldova și Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului, pentru documentare.

3. Se ia act că Ministerul Finanțelor, în timpul efectuării auditului, a conformat evidența situațiilor conturilor extrabilanțiere, precum și a corectat datele reflectate în Raportul privind situația conturilor extrabilanțiere cu 437,2 mil.lei.

4. Prin prezenta Hotărâre, se exclud din regim de monitorizare Hotărârile Curții de Conturi nr.53 din 06.07.2010 „Cu privire la Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2009” și nr. 49 din 06.09.2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2010”, dată fiind reiterarea în Raportul de audit anexat a recomandărilor neimplementate și a cerințelor neexecutate/ executate parțial ale auditurilor precedente.

5. Despre implementarea recomandărilor auditului și executarea subpct. 2.1. al pct.2 din prezenta Hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

6. Prezenta Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

rilor acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și consolidarea datelor rapoartelor executorilor de buget, iar operațiunile și informațiile financiare incluse sint corecte și conforme prevederilor legale.

Conform prevederilor Legii nr.847-XIII din 24.05.1996³, **Guvernului îi revine responsabilitatea generală pentru executarea bugetului de stat**, examinarea Raportului privind executarea bugetului de stat, aprobarea și prezentarea acestuia în Parlament pînă la 1 iunie.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor constă în

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea Curții de Conturi).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 “Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012” (cu modificările ulterioare).

³ Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 “Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.847-XIII din 24.05.1996).

executarea bugetului de stat prin sistemul trezorerial prin mijloace bănești (metoda de casă), asigurând evidența veniturilor în baza încasărilor efective în ordinea colectării; efectuarea de cheltuieli în conformitate cu legea bugetară anuală; administrarea veniturilor și cheltuielilor prin conturi distincte bazate pe clasificarea bugetară și asigurarea serviciului datoriei de stat, cu întocmirea și prezentarea Guvernului, pînă la 1 mai, a Raportului anual privind executarea bugetului de stat pe anul bugetar încheiat.

Responsabilitatea executorilor de buget constă în gestionarea regulamentară a fondurilor publice, în întocmirea și prezentarea Ministerului Finanțelor, în termenele și componența stabilită, a rapoartelor privind executarea veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat. Totodată, executorii de buget poartă răspundere pentru buna guvernare a fondurilor publice, prin implementarea conformă a sistemului de management financiar și control.

Responsabilitatea echipei de audit constă în obținerea probelor de audit rezonabile pentru susținerea constatărilor și formulării concluziilor de audit asupra conformității executării și raportării bugetare, întocmirii și prezentării Guvernului a Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, cu formularea recomandărilor și exprimarea opiniei de audit la componența executarea de casă a bugetului de stat prin Trezoreria de Stat.

Auditul a fost efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi⁴. Probele de audit au fost obținute prin metoda examinării registrelor trezoreriale de evidență, rapoartelor lunare, trimestriale și anuale privind executarea de casă a bugetului de stat prin sistemul trezorerial, rapoartelor executorilor de buget etc. De asemenea, au fost utilizate proceduri de analiză a indicilor și elementelor de importanță semnificativă privind executarea veniturilor și cheltuielilor de casă, în aspectul clasificății bugetare și al indicatorilor precizați prin Legea bugetară anuală etc.

Reieșind din scopul auditului și din responsabilitatea pentru executarea de casă a bugetului de stat, auditul s-a exercitat la Ministerul Finanțelor. De asemenea, au fost efectuate auditurile administrării veniturilor publice de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal, precum și audituri la alți executori de buget, rapoartele privind rezultatele acestora fiind aprobate de Curtea de Conturi prin hotărîri separate.

II. Prezentare generală

2.1. Cu privire la modul de raportare și structura Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Ministerul Finanțelor este organul central de specialitate al administrației publice care elaborează și promovează politica unică a statului în domeniul bugetar-fiscal, activitatea fiind reglementată prin Hotărîrea Guvernului nr.1265 din 14.11.2008⁵. Executarea de casă a bugetului de stat se efectuează de Ministerul Finanțelor prin sistemul trezorerial, asigurînd gestionarea și evidența veniturilor și cheltuielilor prin conturi distincte, bazate pe clasificăția bugetară.

Ministerul Finanțelor, potrivit prevederilor art.44(43) alin. (4) din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996, pînă la data de 1 mai, întocmește și prezintă Guvernului, spre examinare și aprobare, Raportul anual privind executarea bugetului de stat pe anul bugetar încheiat, iar Guvernul îl prezintă, pînă la 1 iunie, Parlamentului.

Structura Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, aprobată regulamentar prin ordinul ministrului finanțelor, include 34 de formulare de raportare a execu-

tării bugetului de stat (pe toate componentele și pe fiecare componentă în parte, în aspectul clasificății bugetare și al executorilor primari de buget etc.) în diverse aspecte. Formatul Raportului privind executarea bugetului de stat coincide cu Legea bugetară anuală, iar toate formularele raportului includ indicii bugetari aprobați și precizați la venituri și cheltuieli, executarea de casă a veniturilor, executarea de casă și efectivă a cheltuielilor, situația datoriilor debitoare și creditoare (inclusiv cu termenul de achitare expirat), executarea bugetelor autorităților publice etc. Datele privind indicii bugetari aprobați și precizați la venituri și cheltuieli, executarea de casă a veniturilor și cheltuielilor sînt date agregate din sistemul de evidență al Ministerului Finanțelor, iar ceilalți indici se includ în rezultatul consolidării datelor rapoartelor prezentate de către executorii primari de buget.

În acest aspect, este important de menționat că responsabilitatea pentru corectitudinea consolidării datelor raportate de executorii de buget revine Ministerului Finanțelor, iar responsabilitatea pentru veridicitatea și plenitudinea datelor ce țin de executarea cheltuielilor efective, situația datoriilor și a patrimoniului, utilizarea conformă a mijloacelor, precum și de conformitatea raportării revine executorilor primari de buget.

În prezent, Ministerul Finanțelor nu consolidează bilanțurile instituțiilor publice finanțate de la bugetul public național, precum și unele rapoarte și dări de seamă ce țin de situațiile patrimoniale. Acest fapt va deveni posibil în rezultatul unificării planului de conturi și a evidenței contabile în instituțiile publice, acțiuni prevăzute în cadrul implementării Proiectului „Managementul Finanțelor Publice”.

2.2. Cu privire la formarea și execuția de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2011

Bugetul de stat pe anul 2011 a fost aprobat inițial prin Legea bugetului de stat pe anul 2011⁶, în aspectul componentelor, care includ veniturile și cheltuielile de bază, proiecte finanțate din surse externe, mijloace speciale și fonduri speciale. Conform Legii bugetului de stat pe anul 2011, parametrii bugetului de stat, pe toate componentele, au fost stabiliți inițial la venituri în sumă de 19087,2 mil.lei și la cheltuieli – de 20354,1 mil.lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 1266,9 mil.lei.

În rezultatul modificărilor și completărilor⁷, precum și precizărilor operate de Ministerul Finanțelor în temeiul prevederilor art.20 din Legea bugetului de stat pe anul 2011, parametrii precizați (pe toate componentele) s-au stabilit la venituri în sumă de 19067,9 mil.lei și la cheltuieli – de 20361,8 mil.lei, cu un deficit bugetar de 1293,9 mil.lei. Executarea de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2011 se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1
Executarea bugetului de stat pe anul 2011, pe toate componentele

(mil.lei)

Nr. d/o	Indicatori sintetici	Prevederi bugetare aprobate prin Legea bugetului de stat pe anul 2011	Prevederi bugetare rectificate de Parlament	Prevederi bugetare definitive (în temeiul art.20)	Executat	% față de prevederile bugetare		
						Inițial aprobate	Rectificate de Parlament	Definitive
	1	2	3	4	5	6=5/2	7=5/3	8=5/4
1.	Venituri	19087,2	19048,8	19067,9	18639,0	97,6	97,8	97,8
2.	Cheltuieli	20354,1	20315,7	20361,8	20004,1	98,2	98,5	98,2
3.	Deficit	1266,9	1266,9	1293,9	1365,1	107,7	107,7	105,5

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Din analiza datelor privind execuția bugetului de stat pe anul 2011, pe toate componentele, rezultă că:

⁴ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁵ Hotărîrea Guvernului nr.1265 din 14.11.2008 „Cu privire la reglementarea activității Ministerului Finanțelor” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.1265 din 14.11.2008).

⁶ Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea bugetului de stat pe anul 2011).

⁷ Legea nr.191 din 30.09.2012 „Pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011”; Legea nr.224 din 25.11.2011 „Pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011”; Legea nr.258 din 09.12.2011 „Pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011”.

• încasările realizate în sumă de 18639,0 mil. lei sînt cu 428,8 mil. lei (2,2%) sub nivelul prevederilor bugetare definitive;

• cheltuielile de casă în sumă de 20004,1 mil. lei sînt cu 357,7 mil. lei (1,8%) sub nivelul cheltuielilor bugetare definitive;

• deficitul bugetar în sumă de 1365,1 mil. lei depășește cu 71,2 mil. lei (5,5%) nivelul prevederilor bugetare definitive.

Ca rezultat, exercițiul bugetar pe anul 2011 a înregistrat la venituri un nivel de executare a indicilor preconizați de 97,8% și la cheltuieli – de 98,2%, în același timp deficitul bugetar fiind executat la nivel de 105,5%.

În aspectul indicatorilor sintetici, execuția bugetului de stat pe anul 2011, în comparație cu anii 2009-2010, este prezentată în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

**Execuția bugetului de stat pe anul 2011,
în aspectul indicatorilor sintetici,
în comparație anii 2009-2011**

(mil. lei)

Anul	Indicatori sintetici	Venituri	Cheltuieli	Deficit bugetar	Raportul deficitului în PIB* %
2009	Prevederi bugetare aprobate	17734,9	18308,7	-573,8	
	Prevederi bugetare definitive	13177,1	17832,4	-4655,3	7,7
	Realizări	13832,9	17203,0	-3370,1	5,6
	Realizările față de prevederile definitive (%)	105,0	96,5	72,4	
		15318,3	19454,5	-4136,2	5,8
2010	Prevederi bugetare aprobate	16557,0	20024,5	-3467,5	4,8
	Prevederi bugetare definitive	17167,7	18797,7	-1630,0	2,3
	Realizări	103,7	93,9	-47,0	0,9
	Realizările față de prevederile definitive (%)	10087,2	20354,1	-1266,9	1,5
		19067,9	20361,8	-1293,9	1,6
2011	Prevederi bugetare aprobate	18639,0	20004,1	-1365,1	1,7
	Prevederi bugetare definitive	18639,0	20004,1	-1365,1	1,7
	Realizări	97,8	98,2	-105,5	

Sursă: Date selectate din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2009-2011

*Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2009 – 60429,8 mil. lei; anul 2010 – 71885,5 mil. lei și anul 2011 – 82174,1 mil. lei

Datele prezentate denotă că execuția bugetului de stat pe anul 2011, comparativ cu datele anilor 2009-2010, la venituri și cheltuieli, înregistrează o tendință de creștere. Astfel, veniturile anului 2011, față de anii 2009-2010, au înregistrat o creștere cu 4806,1 mil. lei și, respectiv, cu 1471,3 mil. lei, analogic fiind în creștere cheltuielile cu 2801,1 mil. lei și, respectiv, cu 1206,4 mil. lei. Deficitul bugetar pe anul 2011 (1365,1 mil. lei) a înregistrat tendințe de descreștere, comparativ cu deficitul realizat în anii 2009-2010, cu 2005,0 mil. lei și, respectiv, cu 264,9 mil. lei. Concomitent, deficitul bugetar în anul 2011 a înregistrat o pondere în produsul intern brut (în continuare – PIB) de 1,7%, fiind în descreștere față de anul 2009 și anul 2010 cu 3,9 puncte procentuale și, respectiv, cu 0,6 puncte procentuale, fapt ce denotă o tendință de consolidare a bazei bugetar-fiscale.

III. Constatări, concluzii și recomandări

3.1. Cu privire la executarea veniturilor bugetului de stat

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2011, veniturile bugetului de stat inițial aprobate au constituit 19087,2 mil. lei, definitive – 19067,9 mil. lei și executate – 18639,0 mil. lei (97,8%), sau cu 428,8 mil. lei sub nivelul prevederilor bugetare definitive.

Analiza executării veniturilor bugetului de stat pe anul 2011, în aspectul tipurilor de venit, în comparație cu indicii aprobați inițial și definitiv, se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3
Analiza executării veniturilor bugetului de stat pe anul 2011

(mii lei)

Indicatori	Cap.	Par.	Aprobat inițial	Modificări (+/-)	Precizat	Executat	Executat/Precizat	
							+	%
A	B	C	1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100
Venituri, total			19087181,7	-19308,4	19067973,3	18639037,0	-428856,3	97,8
Venituri fiscale			14837755,0	28600,0	14867355,0	14793254,5	-74100,5	99,5
Taxa pe valoarea adăugată la mărfurile, produsele și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova	115	1	3552090,0	-332767,0	3220183,0	3131813,6	-88369,4	97,2
Taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate	115	2	8300090,0	414267,0	8721217,0	8547741,0	-173476,0	98,0
Impozitul privat	115	4	2800,0	-1800,0	1000,0	1542,6	542,6	154,3
Accize la materiile vinicole	115	10	12900,0	-3935,0	8965,0	7903,5	-1061,5	83,7
Accize la vinurile din struguri și vinurile efervescente	115	12	3800,0	-5700,0	32300,0	34232,9	1932,9	108,9
Accize la bere	115	13	28000,0	-18500,0	231500,0	225428,3	-6071,7	97,4
Accize la bijuterii (inclusiv bijuterii cu briliante)	115	15	18975,0	-7890,0	11085,0	11207,6	122,6	101,1
Accize la alte mărfuri	115	17	33000,0	-8175,0	24825,0	26189,8	1364,8	105,5
Accize la automobile	115	18	45000,0	44200,0	49200,0	63423,6	14043,6	128,3
Taxa de licență pentru anumite genuri de activitate	115	55	112000,0	2650,0	114650,0	110900,7	-3759,3	96,6
Taxa pentru revitalizarea viticulturii	115	67	150,0	150,0	137,7	137,7	0,0	91,8
Taxa vamală	116	2	874900,0	-36180,0	838720,0	832671,8	-6048,2	99,3
Taxa pentru efectuarea procedurilor vamale	116	3	29000,0	1900,0	30900,0	30179,9	-720,1	97,7
Taxa specială	116	4	25000,0	-23000,0	2000,0	2217,9	217,9	110,9
Taxa consulară	116	11	48000,0	-12730,0	35260,0	38624,2	3364,2	109,5
Incasări nefiscale	120	752320,0	-7161,4	745158,6	739472,7	-5685,9	99,2	
Dividende aferente cotei de participare a statului în societăți pe acțiuni	121	2	220000,0	34200,0	254200,0	254387,6	187,6	100,1
Defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat	121	3	59000,0	-11100,0	47900,0	51738,3	3838,3	108,0
Soldul profitului net al Băncii Naționale a Moldovei	121	10	28000,0	939,0	28939,0	28939,1	0,1	100,0
Doznanțe la creditele acordate de bugetul de stat	121	11	34246,2	-1590,1	32656,1	36434,3	3778,2	113,6
Doznanțe aferente soldurilor mijloacelor bugetare la conturile bancare	121	12	8000,0	-5000,0	3000,0	2735,7	-264,3	91,2
Doznanțe aferente soldurilor mijloacelor bugetare la conturile bancare ale proiectelor finanțate din surse externe	121	16	9000,0	-4000,0	5000,0	4036,1	-963,9	80,7
Plata pentru arenda pentru terenurile cu o altă destinație decât cea agricolă	121	33		156,0	156,0	25,6	-130,4	16,4
Chiria bunurilor proprietate publică	121	35		700,0	700,0	1016,5	316,5	145,2
Taxa de stat pentru cauzele examinate în judecătoria economică	122	10	35000,0	-4500,0	30500,0	20826,5	-9673,5	68,3
Taxa de stat pentru cauzele examinate în judecătoria și în alte organe de resort	122	11	55000,0	-5000,0	50000,0	48955,4	-1044,6	97,9
Taxa pentru eliberarea pașapoartelor	122	22	2200,0	-950,0	1250,0	1266,5	16,5	101,3
Taxe percepute de poliția rutieră	122	26		200,0	200,0	168,0	-32,0	84,0
Alte încasări	122	40	3309,9	4253,6	7663,5	6866,7	-796,8	92,0
Mijloace încasate în legătură cu excluderea terenurilor din circuitul agricol	122	50	30000,0	-21000,0	9000,0	12865,3	-3865,3	142,9
Încasări de la investitori sau proprietari construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative la construcție	122	56	11500,0	500,0	12000,0	13831,2	1831,2	115,3
Taxa pentru dezvoltarea culturilor acviculturii	122	61	8200,0	400,0	8600,0	8806,2	206,2	102,4
Plata în fondul de risc	122	62	10112,5	-21,3	10091,2	11200,6	1109,4	110,9
Amenzii aplicate de organele Serviciului Fiscal de Stat	123	7	68400,0	-3600,0	64800,0	62419,6	-2380,4	96,3
Încasări la confiscarea amenzilor și alte sancțiuni pecuniare aplicate de Serviciul Vamal	123	10	3000,0	1400,0	4400,0	5683,9	1283,9	129,2
Încasări de la vinzarea averii și valori confiscate	123	11		3401,4	3401,4	4163,4	762,0	122,4
Amenzii pentru nerespectarea termenilor a încasărilor valutare	123	12		3450,0	3450,0	4311,6	861,6	124,9
Mijloace speciale ale instituțiilor publice	151	1095164,9	20510,9	1115675,8	1102100,2	-13495,6	98,8	
Mijloace speciale	151	1	1094828,0	20847,2	1115675,8	1102100,2	-13495,6	98,8
Doznanțe aferente soldurilor mijloacelor speciale la conturile curente și de depozitare	151	2	336,3	-336,3				
Venituri fondurilor speciale	161	292391,5	63682,1	359073,6	354110,3	-4963,3	98,6	
Veniturile fondurilor speciale (cu excepția celor încasate de organe vamale)	161	1	292391,5	-176257,2	116134,3	119771,6	3637,3	103,1
Doznanțe aferente soldurilor fondurilor speciale la conturile curente sau de depozitare	161	2	3000,0	500,0	3500,0	3867,2	367,2	110,5
Veniturile fondurilor speciale încasate de organe vamale	161	3		239439,3	239439,3	230471,5	-8967,8	96,2
Transferenți între componenta proiecte finanțate din surse externe ale bugetului de stat și componenta proiecte finanțate din surse externe ale bugetului de nivel I și II	362	33		29330,4	29330,4	29330,4	-	100,0
Transferenți între componenta de bază a bugetului de nivel I și II și componenta fonduri speciale ale bugetului de stat	362	34	600,0	-56,6	543,4	432,6	-110,8	79,6
Transferenți între componenta de bază a bugetului de nivel I și II și componenta mijloace speciale ale bugetului de stat	362	35	0,0	275,2	275,2	275,2	-	100,0
Granturi	400	2100908,3	195408,0	1950460,3	1619901,4	-338006,2	83,0	
Granturi externe	411	1	11569,5	-19529,7	3089,2	31383,7	484,0	101,6
Granturi interne pentru susținerea bugetului	412	1	1571725,0	-101725,0	1470000,0	922770,5	-547229,5	62,8
Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe	412	2	505490,2	-104241,8	401248,4	612602,9	211354,5	152,7
Granturi externe pentru instituții publice	412	3	17565,6	30948,1	48513,7	53224,4	4910,7	110,2

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Astfel, analiza datelor prezentate denotă că indicii inițial aprobați la totalul veniturilor a înregistrat un nivel apropiat de veniturile efectiv încasate, pe cînd, în aspectul unor tipuri de venituri, s-au înregistrat devieri, datorită cărui fapt, în conformitate cu prevederile legale, în cadrul exercițiului bugetar indicii au fost redimensionați în funcție de gradul efectiv de încasare al acestora prin rectificarea Legii bugetare anuale.

Realizarea veniturilor bugetului de stat pe anul 2011, comparativ cu anii 2009-2010, precum și ponderea acestora în PIB se prezintă în Tabelul nr.4.

Tabelul nr.4
Executarea veniturilor bugetului de stat pe anul 2011, comparativ cu anii 2009-2010

(mil. lei)

Indicatori	Executat 2009		Executat 2010		2011		
	Σ	% în PIB	Σ	% în PIB	Precizat	Executat	
Produsul intern brut (conform anuarului statistic, în prețuri curente)	60429,8	100,0	71849,2	100,0	-	82174,1	100,0
I. Total venituri	13833,0	22,9	17167,7	23,9	19067,9	18639,0	22,7
1.2. Total venituri, fără granturi, transferuri, fonduri și mijloace speciale	10880,1	18,0	13777,0	19,2	15612,5	15532,7	18,9
A. Venituri fiscale	10382,3	17,2	12745,9	17,7	14867,3	14793,2	18,0
1.1. impozite directe (impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător)	183,2	0,3	215,6	0,3	245,3	258,4	0,3
2. Impozite indirecte	10199,1	16,9	12530,3	17,4	14622,0	14534,9	17,7
2.1. TVA	7536,8	12,5	9104,0	12,7	10695,4	10433,6	12,7
2.2. Accize	1535,0	2,5	2067,2	2,9	2468,4	2659,7	3,2
2.3. Alte venituri	1127,3	1,9	1389,1	1,9	1458,2	1441,6	1,8
B. Venituri nefiscale	497,8	0,8	1031,1	1,4	745,2	739,5	0,9
1. Dividende aferente cotei de participare a statului în societăți pe acțiuni	29,8	0,0	163,6	0,2	254,2	254,4	0,3
2. Defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat	55,9	0,1	61,4	0,1	47,9	51,7	0,1
3. Amenzii și sancțiuni administrative	130,4	0,2	100,4	0,1	119,6	113,9	0,1
4. Soldul profitului net al Băncii Naționale	0,0	0,0	336,6	0,5	28,9	28,9	0,0
5. Alte venituri	501,4	0,8	647,9	0,9	294,6	290,6	0,4
1.3. Mijloace Speciale	1349,3	2,2	1058,5	1,5	1115,7	1102,2	1,3
1.4. Fonduri Speciale	294,8	0,5	316,5	0,4	359,1	354,1	0,4
1.5. Granturi	1287,9	2,1	1952,1	2,7	1958,5	1820,0	2,0
A. Granturi interne	149,5	0,2	78,2	0,1	30,9	31,4	0,0
B. Granturi externe	1138,4	1,9	1878,9	2,6	1919,6	1588,6	1,9
1.6. Transferuri de venituri de la bugetele LAI	20,9	0,0	58,6	0,1	30,1	30,0	0,0

Sursă: Date selectate din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2009-2011

Analiza datelor prezentate constată că executarea veniturilor bugetului de stat pe anul 2011 (**18639,0 mil. lei**) a înregistrat o creștere față de anul 2010 (**17167,7 mil. lei**) cu 1471,3 mil. lei și față de anul 2009 (**13833,0 mil. lei**) – cu 4806,0 mil. lei.

Veniturile bugetului de stat pe anul 2011 au înregistrat o pondere în PIB de 22,7%, ceea ce este mai puțin cu 1,2 puncte procentuale decât în anul 2010 și cu 0,2 puncte procentuale – decât în anul 2009, comparativ cu creșterea PIB.

Totodată, ponderea veniturilor fiscale în PIB de 18,0% în 2011 a înregistrat o creștere față de anul 2010 cu 0,3 puncte procentuale și față de 2009 – cu 0,8 puncte procentuale.

În aspectul categoriilor de venituri, **veniturile fiscale** constituie 14793,2 mil. lei, sau 79,4% din totalul veniturilor executate, acestea fiind în creștere cu 2047,4 mil. lei față de anul 2010. Ponderea majoră de 70,5% din totalul veniturilor fiscale revine veniturilor din TVA, fiind încasate 10433,5 mil. lei, sau mai mult cu 1329,5 mil. lei față de anul 2010. Această creștere a fost influențată pozitiv de majorarea încasărilor TVA la mărfurile importate cu 1558,6 mil. lei (ca urmare a majorării volumului importului), de diminuarea TVA la mărfurile, produsele și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova cu 90,5 mil. lei, precum și de majorarea TVA supusă restituirii din buget cu 138,5 mil. lei. Pe anul 2011, pentru restituirea TVA au fost prevăzute mijloace în sumă de 1246,0 mil. lei, acestea fiind executate în întregime. Totodată, la finele anului 2011, la Ministerul Finanțelor au rămas neexecutate 123 de ordine de plată privind restituirea TVA în sumă de 21,6 mil. lei, datorită epuizării limitei aprobate, acestea fiind achitate în anul 2012.

O pondere semnificativă prezintă încasările provenite din accize, care constituie 17,9% din totalul veniturilor fiscale, fiind încasate 2659,7 mil. lei și înregistrând o creștere de 592,5 mil. lei, în comparație cu anul 2010. Majorarea încasărilor la accize a fost influențată în mare parte de majorarea cuantumului accizelor la unele produse, suplimentar fiind acumulate 262,2 mil. lei, precum și de acumularea veniturilor din accize la autoturisme cu 176,1 mil. lei mai mult față de anul precedent, ca urmare a măririi numărului de autoturisme importate.

Veniturile nefiscale constituie 739,5 mil. lei, sau 4,0% din totalul veniturilor executate, fiind în descreștere cu 291,6 mil. lei față de nivelul anului precedent. Această descreștere s-a datorat, preponderent, micșorării încasării soldului profitului net de la Banca Națională a Moldovei, care a fost cu 307,6 mil. lei mai puțin față de anul precedent, constituind 28,9 mil. lei.

Pentru anul 2011 a fost prevăzută încasarea de venituri sub formă de **granturi interne și externe** în sumă de 1950,5 mil. lei, efectiv fiind încasate 1620,0 mil. lei, sau cu 330,5 mil. lei mai puțin față de mijloacele definitive. **Veniturile executate din granturi interne și externe** dețin o pondere de 8,7% din totalul veniturilor executate. Executarea veniturilor provenite din granturi, în aspectul capitolelor și paragrafelor, se prezintă în Tabelul nr.5.

Tabelul nr.5
Executarea încasărilor din granturi pe anul 2011
 (mil. lei)

Tipul de venit	Cap.	Par.	Aprobat	Precizat	Executat	Deviere executat față de precizat
						(%) %
Granturi	400		2106,0	1950,5	1620,0	-330,5 83,1
Granturi interne	411		114	30,9	31,4	0,5 101,6
Granturi externe	412		2094,6	1919,6	1588,6	-331,0 82,8
Granturi externe pentru susținerea bugetului	412	1	1571,7	1470,0	922,8	-547,2 62,8
Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe	412	2	505,5	401,3	612,6	211,3 152,7
Granturi externe pentru instituțiile publice	412	3	17,4	48,3	53,2	4,9 110,2

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Potrivit datelor din tabel, cel mai mare decalaj între nivelul precizat și cel executat s-a înregistrat la granturile pentru susținerea bugetului, fiind încasate cu 547,2 mil. lei mai puțin față de nivelul precizat, fapt condiționat de factori externi. În același timp, unele granturi pentru proiectele investiționale finanțate din surse externe au fost executate cu 211,3 mil. lei mai mult decât indicii precizați, această deviere datorându-se încasării mijloacelor prevăzute prin Acordul de finanțare semnat între Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană la 28.11.2011, în sumă de 16,2 mil. euro/echivalent cu 248,6 mil. lei, beneficiar al căruia este Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.

Veniturile la componenta mijloace speciale s-au realizat în sumă de 1168,4 mil. lei, ce constituie 6,3% din totalul veniturilor, fiind în creștere cu 101,5 mil. lei (9,5%) față de nivelul anului precedent.

Veniturile fondurilor speciale au fost executate în sumă de 355,2 mil. lei, ce constituie 1,9% din totalul veniturilor, înregistrându-se o creștere cu 36,7 mil. lei, sau cu 11,5% mai mult față de nivelul anului precedent.

Analiza auditului asupra indicilor Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 relevă că 33 de tipuri de venituri au fost executate sub nivelul prevăzut, ca urmare nefiind asigurată încasarea mijloacelor în sumă de circa 907,2 mil. lei (din care venituri din granturi externe pentru susținerea bugetului – cu 547,2 mil. lei, TVA la mărfurile importate – cu 173,5 mil. lei, TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova – cu 88,4 mil. lei etc.).

Totodată, la alte 54 de tipuri de venituri au fost colectate suplimentar 478,4 mil. lei (din care granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – cu 211,3 mil. lei, accize la autoturisme – cu 140,0 mil. lei, accize la produse din tutun – cu 48,4 mil. lei, etc.).

Ca urmare a unor modificări operate în Legea nr.451-XV din 30.07.2001⁸, a fost redus cuantumul taxei de licență pentru „activitatea în domeniul jocurilor de noroc, întreținerea cazinourilor”, ulterior această reducere fiind anulată. În consecință, bugetul de stat în anul 2011 a fost lipsit de venituri suplimentare de circa 4,2 mil. lei.

Verificările auditului asupra încasării unor venituri provenite de la acordarea licențelor denotă că, urmare a nerespectării actelor normative de către unii agenți economici beneficiari de licență nu s-a asigurat încasarea a circa 454,2 mii lei, din care pentru „activitatea în domeniul jocurilor de noroc” circa 314,2 mii lei și „fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic și a producției alcoolice și a berii” circa 140,0 mii lei. Cauzele identificate de audit cu privire la neachitarea mijloacelor în cazul „activității în domeniul jocurilor de noroc” se datorează dreptului agenților economici care beneficiază de licența respectivă, la achitarea taxei trimestrial (la finele trimestrului de gestiune), dar nu pînă la momentul începerii activității. Drept urmare, agenților economici la care le-au fost suspendate sau retrase licențele, taxa pentru licență rămîne neachitată, situație care a condiționat litigii. Analogic, pentru antreprenorii cu genul de activitate „fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic și a producției alcoolice și a berii” neachitarea a fost cauzată de faptul că, potrivit legislației, licența se eliberează pe 3 ani, cu achitarea separată pentru fiecare an de valabilitate a acesteia. Ca urmare, în unele cazuri, agenții economici, la expirarea primului an de activitate sau al doilea, activează în continuare fără achitarea corespunzătoare a taxei, iar situația urmează a fi soluționată prin intermediul instanței de judecată. În aceste circumstanțe, auditul denotă necesitatea perfecționării cadrului legislativ referitor la modul de

⁸ Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.451-XV din 30.07.2001).

achitare integrală a drepturilor de desfășurare a acestor tipuri de activități la momentul eliberării licenței.

De asemenea, bugetul de stat a fost lipsit de posibile încasări, ca urmare a nerespectării de către membrii consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni a obligațiilor atribuite prin asigurarea distribuirii a cel puțin 50% din profitul net al întreprinderilor, prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.110 din 23.02.2011⁹. Astfel, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău”, cu nerespectarea prevederilor hotărârii menționate, n-a defalcat în anul 2011 circa 547,1 mii lei din profitul net al întreprinderii. Această decizie a fost adoptată de Consiliul de administrație, care a decis direcționarea integrală a profitului net (1094,1 mii lei) la acoperirea pierderilor anilor precedenți, în timp ce, potrivit pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.110 din 23.02.2011, pentru scutirea de la plata defalcărilor este necesară adoptarea unei Hotărâri de Guvern.

În anul 2011, în bugetul de stat urmau a fi încasate mijloace în sumă de circa 101,9 mil.lei de la achitarea plăților aferente împrumuturilor recreditate din surse externe și interne, efectiv fiind încasate 70,3 mil.lei, sau cu 31,6 mil.lei mai puțin. Verificările auditului asupra unui eșantion de 17 din 83 de beneficiari au constatat că, în anul 2011 aceștia au achitat 3,6 mil.lei, față de 15,0 mil.lei (conform contractelor), pe când, potrivit rapoartelor financiare, agenții economici dispuneau de potențial pasibil achitării datoriilor de circa 10,1 mil.lei. În viziunea auditului, aceste fapte sînt cauzate de monitorizarea insuficientă de către Ministerul Finanțelor a executării clauzelor contractuale de către beneficiari și de neaplicarea tuturor pîrghiilor de asigurare a rambursării în termen a creditelor (prin intermediul IFPS, cu emiterea dispozițiilor de suspendare a operațiunilor bancare, dispozițiilor incaso etc.), nefiind asigurate încasări la bugetul de stat în sumă de circa 6,5 mil.lei.

Concluzii: Executarea bugetului de stat pe anul 2011 a asigurat colectarea veniturilor, în comparație cu indicii planificați, la nivel de 97,8%, fiind în creștere cu 1471,3 mil.lei, comparativ cu anul 2010.

Deși în ansamblu estimarea veniturilor bugetului de stat s-a situat la un nivel apropiat de veniturile efective încasate, în aspectul unor tipuri de venituri s-au înregistrat devieri, datorită cărui fapt, în conformitate cu prevederile legale, în cadrul exercițiului bugetar indicii au fost redimensionați în funcție de gradul efectiv de încasare al acestora, prin rectificarea Legii bugetare anuale.

În pofida acestui fapt, 33 de tipuri de venituri ale bugetului de stat au fost executate sub nivelul prevăzut, nefiind asigurată încasarea a 907,2 mil.lei, iar alte 54 de tipuri – executate cu depășirea nivelului prevăzut, fiind colectate suplimentar 478,4 mil.lei, integral veniturile bugetului de stat fiind executate cu 428,8 mil.lei sub nivelul prevăzut.

Monitorizarea insuficientă de către Ministerul Finanțelor asupra executării conforme a prevederilor contractuale și aplicării în deplină măsură a pîrghiilor legale de încasare forțată a condiționat neincasarea a circa 6,5 mil.lei de la plățile aferente creditelor externe și interne recreditate diferiților agenți economici și 0,5 mil.lei defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat.

Reducerea cuantumului taxei de licență pentru „activitatea în domeniul jocurilor de noroc, întreținerea cazinourilor” a dus la neobținerea veniturilor de circa 4,2 mil. lei provenite de la taxa de licență. De asemenea, modul existent de achitare a taxei pentru licență la genurile „activitatea în domeniul jocurilor de noroc” și „fabricarea și/sau

păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic și a producției alcoolice și a berii”, a dus la achitarea întârziată și/sau neachitarea în caz de retragere a licenței, în anul 2011 nefiind încasate 0,5 mil.lei.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

1. Să îmbunătățească cadrul analitic de planificare a bugetului de stat în aspectul tipurilor de venituri, asigurînd credibilitatea bugetului și sporind performanța managementului finanțelor publice.

2. Să asigure executarea conformă a clauzelor contractuale cu privire la restabilirea la bugetul de stat a mijloacelor recreditate, inclusiv prin intensificarea monitorizării aplicării tuturor pîrghiilor legale de încasare forțată a datoriilor agenților economici aferente mijloacelor recreditate.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Camera de Licențiere:

3. Să examineze situațiile cauzate de modul de achitare a taxei pentru licență la unele tipuri de activități (care condiționează restanțe neraportate la bugetul de stat) și să înainteze propuneri de modificare a cadrului legislativ în vederea excluderii circumstanțelor de formare a datoriilor la eliberarea licenței.

4. Să se determine asupra modalității de raportare la bugetul de stat a restanțelor la taxele pentru licență.

3.2. Cu privire la restanțele la bugetul de stat

La începutul anului bugetar 2011, restanțele agenților economici la bugetul de stat (la plățile bugetare, fără penalități și amenzi) au însumat 349,9 mil.lei, iar la 31.12.2011 – 410,3 mil.lei, majorîndu-se, față de cele înregistrate la începutul anului, cu 60,4 mil.lei, sau cu 17,3%. Structura restanțelor la plățile de bază la bugetul de stat (fără penalități și amenzi), la data de 31.12.2011, se prezintă în Tabelul nr.6.

Tabelul nr. 6
Restanțele la bugetul de stat la situația din
31.12.2011

(mil.lei)

Neplăți	Total		Inclusiv			
	Suma	Cota, %	IFPS		Serviciul Vamal	
	Suma	Cota, %	Suma	Cota, %	Suma	Cota, %
A	1	2	3	4	5	6
Impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător	17,3	4,2	17,3	5,1	0,0	0,0
Taxa pe valoarea adăugată	346,4	84,5	290,0	85,8	56,4	78,1
Accize	9,5	2,3	5,2	1,5	4,3	6,0
Alte impozite, plăți și taxe	37,1	9,0	25,6	7,6	11,5	15,9
Total	410,3	100,0	338,1	100,0	72,2	100,0

Sursă: Datele din Darea de seamă privind restanțele față de bugetul public național la 31.12.2011

În structura restanțelor, partea preponderentă o deține datoria la impozitele și taxele administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat – 82,4% (338,1 mil.lei) și organele Serviciului Vamal – 17,6% (72,2 mil.lei).

Analiza restanțelor pe tipuri de impozite și plăți denotă că cota majoritară a restanțelor aparține TVA – 84,5% (346,4 mil.lei), alte impozite, plăți și taxe constituie 9,0% (37,1 mil.lei), impozitul pe veniturile din activitatea de întreprinzător – 4,2% (17,3 mil.lei) și accizele – 2,3% (9,5 mil.lei).

Cu excepția restanțelor menționate, la situația din 31.12.2011, au fost înregistrate plăți la bugetul de stat cu termenul de achitare prolongat (în baza încheierii contractelor de aminare și eșalonare în conformitate cu art.180 din Codul fiscal¹⁰) în sumă totală de 37,5 mil.lei și restanțe formate din neachitarea penalităților și amenzilor calculate în sumă totală de circa 338,1 mil.lei, care sînt în descreștere neesențială față de anul precedent.

Restanțele la bugetul de stat sînt determinate de faptul că măsurile întreprinse de Ministerul Finanțelor, prin inter-

⁹ Hotărârea Guvernului nr.110 din 23.02.2011 „Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.110 din 23.02.2011).

¹⁰ Codul fiscal, adoptat prin Legea nr.1163-XIII din 24.04.1997 (cu modificările și completările ulterioare).

mediul Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, nu sînt suficiente pentru redresarea situației vizînd reducerea restanțelor agenților economici, cu încasarea integrală a acestora la buget, în condițiile dificile de acoperire cu venituri a necesităților de cheltuieli.

S-a constatat că Ministerul Finanțelor nu dispune de informația cu privire la totalitatea restanțelor în structura integrală a tipurilor de venituri și administratorii acestor plăți. În acest aspect, se denotă necesitatea reglementărilor cu privire la obligativitatea, modul și periodicitatea raportării restanțelor către Ministerul Finanțelor de către administratorii în vederea includerii informației respective în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat. Această situație este oportună pentru monitorizarea și responsabilizarea tuturor organelor cu atribuții de administrare a veniturilor publice pentru sporirea încasărilor bugetare.

În acest aspect, se exemplifică că, la situația din 31.12.2011, datoria agenților economici față de bugetul de stat pentru plata taxelor de licență constituie circa 0,5 mil.lei.

Concluzii: Restanțele agenților economici la bugetul de stat constituie o problemă continuă, acestea majorîndu-se la finele anului, față de cele înregistrate la începutul anului, cu 60,4 mil.lei, sau cu 17,3%, ceea ce denotă necesitatea consolidării capacităților organelor cu atribuții de administrare fiscală în vederea acumulării veniturilor.

Ministerul Finanțelor nu dispune de informația cu privire la totalitatea restanțelor în structura integrală a tipurilor de venituri și administratorii acestor plăți pentru includerea informației respective în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat, în vederea monitorizării și responsabilizării tuturor organelor cu atribuții de administrare a veniturilor publice și pentru sporirea încasărilor bugetare.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

5. Să asigure, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea consolidării procesului de administrare a veniturilor, reducînd restanțele înregistrate la bugetul de stat.

6. Să se determine, în comun cu alte organe de competență în domeniul administrării veniturilor publice, asupra reglementărilor cu privire la obligativitatea, modul și periodicitatea raportării restanțelor către Ministerul Finanțelor privind plățile administrate, pentru includerea în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat.

3.3. Cu privire la executarea cheltuielilor bugetului de stat

Executarea cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2011 s-a efectuat în condițiile adoptării Legii bugetului de stat pe anul 2011 la 31.03.2011, cu intrarea în vigoare de la 20.04.2011. Drept urmare, finanțarea cheltuielilor pînă la intrarea în vigoare a legii s-a efectuat lunar în mărime de a douăsprezecea parte din suma cheltuielilor prevăzute pentru anul bugetar 2010.

Conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, prezentat de Ministerul Finanțelor, cheltuielile de casă la toate componentele s-au executat în sumă de 20004,1 mil.lei, sau la nivel de 98,2% față de prevederile definitive. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile bugetului de stat s-au majorat cu 1206,4 mil.lei. În dependență de gradul de valorificare a limitelor de alocații aprobate pentru anul 2011, au rămas nevalorificate limite în sumă de 357,7 mil.lei, față de 1226,8 mil.lei nevalorificate în anul 2010.

În aspectul componentelor, cheltuielile bugetului de stat pe anul 2011 s-au executat sub nivelul stabilit, nivelul executării variînd între 93,0% și 99,0%. Astfel, executarea cheltuielilor la componenta mijloace speciale a fost la nivel de 93,0%, proiecte finanțate din surse externe – 93,4%, fonduri speciale – 95,7%, și la componenta de bază – 99,0%.

Executarea bugetului de stat la partea de cheltuieli, pe toate componentele, se prezintă în Tabelul nr.7.

Tabelul nr.7 Executarea cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2011, pe toate componentele

(mil.lei)

Indicatori	Executat 2010	Anul 2011				Dezideri executat față de definitiv	Dezideri executat 2011 față de 2010
		Aprobat	Rectificat	Definitiv	Executat	%,	%,
Cheltuieli, conform raportului, total*	18797,7	20254,1	20215,7	20261,8	20004,1	98,2	1206,4
Componenta de bază	16455,7	17171,8	17449,8	17499,8	17280,3	-169,5	824,6
Mijloace speciale	1070,3	1196,3	1234,8	1238,8	1152,7	-86,1	82,4
Fonduri speciale	254,7	264,4	268,2	268,2	256,7	-11,5	95,7
Proiecte finanțate din surse externe	1021,6	1173,4	1195,6	1427,0	1332,5	-294,5	310,9

*Operațiunile supuse consolidării pentru anul 2010 – 4,6 mil.lei; pentru anul 2011, aprobat – 10,8 mil.lei; rectificat – 22,7 mil.lei, definitiv – 22,0 mil.lei, executat – 18,1 mil.lei

Potrivit datelor prezentate în Tabelul nr.7, cheltuielile bugetului de stat au fost executate sub nivelul prevăzut, inclusiv: la componenta de bază – cu 169,5 mil.lei, mijloace speciale – cu 86,1 mil.lei, fonduri speciale – cu 11,5 mil.lei și proiecte investiționale – cu 94,5 mil.lei.

Verificările executării cheltuielilor bugetului de stat au relevat că, în aspectul clasificăției funcționale, cheltuielile la nici una dintre grupele principale n-au fost valorificate integral.

Nivelul executării cheltuielilor bugetului de stat pe anul 2011, în comparație cu anul 2010, în aspectul clasificăției funcționale, se prezintă în Tabelul nr.8.

Tabelul nr.8 Dinamica executării cheltuielilor bugetului de stat, în aspectul clasificăției funcționale pe anii 2010-2011

(mil.lei)

Gr. pri- nci- pală	Denumirea funcțională	Executat 2010 suma	2011				Executat 2011 față de			
			Definitiv suma	Executat suma	Executat cota, %	proceduri 2011 suma	proceduri 2010 suma	proceduri 2011 cota, %	proceduri 2010 cota, %	proceduri 2011 cota, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Serviciile de stat cu destinație generală	908,4	985,6	945,7	4,7	-39,9	96,0	37,3	104,1	101,1
2	Activitatea economică	210,9	235,3	229,2	1,2	-6,1	97,4	18,3	108,7	108,7
3	Apărarea națională	228,5	264,5	261,9	1,3	-2,6	99,0	33,4	114,6	114,6
4	Justiția	333,0	368,3	345,7	1,7	-22,6	93,9	12,7	103,8	103,8
5	Jurisdicția constituțională	6,0	5,5	5,9	0,0	-	99,9	-0,1	98,3	98,3
6	Mentineră ordinii publice și securitatea națională	1045,7	1275,2	1264,0	6,3	-11,2	99,1	218,3	120,9	120,9
7	Învățămîntul	1992,1	2125,70	2071,8	10,4	-53,9	97,5	79,7	104,0	104,0
8	Sănătate și învățare	357,0	341,1	336,8	1,7	-4,3	98,7	-20,2	94,3	94,3
9	Cultura, artă, sport și activități pentru tineret	232,6	299,2	293,5	1,5	-5,7	98,1	60,9	126,2	126,2
10	Excursii și vizitări	2440,6	2556,4	2552,5	12,8	-3,9	99,8	111,9	104,6	104,6
11	Asigurarea și asistență socială	3628,1	3882,0	3841,6	19,2	-40,4	99,0	213,5	105,9	105,9
12	Agricultura, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor	843,0	874,0	828,9	4,1	-45,1	94,8	-14,1	98,3	98,3
13	Protecția mediului înconjurător și hidrometeorologia	188,9	232,6	218,1	1,1	-14,5	93,7	29,2	115,5	115,5
14	Industria și construcțiile	18,2	22,2	21,9	0,1	-0,3	98,4	3,7	120,3	120,3
15	Transporturile, gospodăria drumurilor, comunicațiile și informatica	846,1	1075,4	1063,6	5,3	-11,8	98,9	217,5	125,7	125,7
16	Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe	193,3	278,1	246,4	1,2	-31,7	88,6	53,1	127,5	127,5
17	Complexul pentru combustibil și energie	153,3	89,1	62,0	0,3	-27,1	69,6	-91,3	40,4	40,4
18	Serviciul datoriei de stat	547,6	662,7	662,4	3,3	-0,3	100,0	114,8	120,9	120,9
19	Completerea rezervelor de stat	40,7	40,8	33,5	0,2	-7,3	82,0	-7,2	82,0	82,0
20	Alte servicii legate de activitatea economică	183,0	407,1	396,9	2,0	-10,2	97,5	213,9	216,9	216,9
21	Cheltuieli neatribuite la alte grupe principale	4537,4	4400,9	4388,5	21,9	-12,5	99,7	-148,9	96,7	96,7
22	Creșterea netă	-136,7	-60,7	-66,8	-0,3	-6,1	110,0	69,9	48,9	48,9
Total		18797,7	20361,8	20004,1	100,0	-357,7	98,2	1206,3	106,4	106,4

Sursă: Date selectate din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anul 2010 și anul 2011.

Analiza datelor denotă că ponderea majoră în totalul cheltuielilor bugetului de stat revine *Cheltuielilor neatribuite la alte grupe principale* – 21,9% (4388,3 mil.lei), urmate de *Asigurarea și asistență socială* de 19,2% (3841,6 mil.lei) și *Ocrotirea sănătății* – 12,8% (2552,5 mil.lei). Nivelul executării de casă a cheltuielilor, în comparație cu prevederile definitive, în aspectul grupelor principale de funcție, a fost cuprins între 69,6% și 99,9%, ca rezultat nefiind utilizate alocațiile limitelor aprobate în sumă totală de 357,7 mil.lei. Cele mai semnificative solduri de alocații neînsușite au fost însumate la grupele principale: Învățămîntul – 53,9 mil.lei (2,5%); Agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor – 45,1 mil.lei (5,2%); Asigurarea și asistență socială – 40,4 mil.lei (1,0%); Serviciile de stat cu destinație generală – 39,9 mil.lei (4,0%); Gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe – 31,7 mil.lei (11,4%) etc.

• Analiza datelor referitor la executarea cheltuielilor de casă, în aspectul clasificăției organizaționale, relevă că

doar 3 din 52 de executori de buget au utilizat pe deplin limitele de alocații aprobate. Astfel, Ministerul Educației n-a utilizat 49,8 mil. lei din mijloacele prevăzute (3,1%), Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor – 40,5 mil. lei (13,3%); Ministerul Justiției – 24,1 mil. lei (4,0%); Ministerul Mediului – 21,6 mil. lei (7,4%) etc.

• Analiza datelor referitor la executarea cheltuielilor de casă, în aspectul clasificăției economice, denotă că, din suma totală a cheltuielilor, 55,7% (11148,4 mil. lei) reprezintă cheltuielile proprii ale bugetului de stat, iar 44,3% (8855,7 mil. lei) – transferurile către alte bugete și bugete de alt nivel. În anul 2011, comparativ cu anul 2010, majoritatea articolelor de cheltuieli au fost în creștere. Cea mai semnificativă creștere s-a constatat la art. 200 „Cheltuieli capitale” – cu 624,3 mil. lei, influențată în mare parte de majorarea transferurilor capitale în interiorul țării. În totalul cheltuielilor bugetului de stat, ponderea semnificativă de 20,9% revine cheltuielilor la art. 133 „Transferuri curente către bugetele de alt nivel și între componentele bugetului”, urmate de cheltuielile la art. 138 „Transferuri către bugetul asigurărilor sociale de stat” – 12,6%, art. 111 „Retribuirea muncii” – 14,7%, art. 117 „Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de Guvern” – 9,9%, art. 113 „Plata mărfurilor și serviciilor” – 10,0%.

Auditul constată că, în aspectul clasificăției economice, cheltuielile bugetare au fost executate sub nivelul indicilor definitivati, cu excepția art. 117 „Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de Guvern”, la care cheltuielile au fost executate în întregime. Astfel, cheltuielile pentru retribuirea muncii s-au executat la nivel de 99,2% (sau cu 23,4 mil. lei mai puțin); la plata mărfurilor și serviciilor – 96,4% (cu 75,9 mil. lei mai puțin) și pentru investiții capitale – 85,7% (cu 36,2 mil. lei mai puțin).

• **Urmare analizei regularității finanțării cheltuielilor** din bugetul de stat pe parcursul anului 2011, auditul constată că cheltuielile au fost finanțate, după cum urmează: trimestrul I – 4008,2 mil. lei (20,0% din totalul anual), față de 5090,8 mil. lei preconizat (sau cu 1082,6 mil. lei mai puțin); trimestrul II – 5258,2 mil. lei (26,3%), față de 5617,0 mil. lei preconizat (sau cu 358,8 mil. lei mai puțin); trimestrul III – 4994,3 mil. lei (25,0%), față de 5503,2 mil. lei preconizat (sau cu 508,9 mil. lei mai puțin); trimestrul IV – 5743,4 mil. lei (28,7%), față de 4150,8 mil. lei preconizat (sau cu 1592,6 mil. lei mai mult).

Ponderea semnificativă de 28,7% a cheltuielilor efectuate din bugetul de stat revine celor din trimestrul IV, iar în aspect lunar – celor din luna decembrie, în sumă de 2530,9 mil. lei, sau 12,6% din totalul cheltuielilor anuale. În aceste circumstanțe, se menționează că finanțarea în luna decembrie a unor tipuri de cheltuieli condiționează situații de generare a datoriilor debitoare la finele anului.

• **Cheltuielile pentru achitarea titlurilor executorii din contul bugetului de stat** pe anul 2011 au constituit 17,3 mil. lei, urmare înaintării Ministerului Finanțelor spre achitare a 107 hotărâri emise de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (cu 54 mai multe față de anul 2010) și a 77 de titluri executorii emise de instanțele judecătorești. Conform informației prezentate de Ministerul Finanțelor, în scopul stabilirii persoanelor vinovate și tragerii acestora la răspundere pentru prejudiciul cauzat statului, practic în toate cazurile a fost sesizată Procuratura Generală, care, respectiv, a informat Ministerul Finanțelor despre refuzul începerii urmăririi penale, deoarece nu s-au constatat elemente ale infracțiunii.

• **Fondul de rezervă al Guvernului** pe anul 2011 inițial a fost aprobat în sumă de 53,0 mil. lei, ca rezultat al recti-

ficărilor fiind majorat cu 5,0 mil. lei. Astfel, limita precizată a fondului de rezervă al Guvernului pe anul 2011 constituie 58,0 mil. lei, sau circa 0,3% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Potrivit informației Ministerului Finanțelor, prin Hotărârile Guvernului au fost repartizate 52,2 mil. lei, din care au fost finanțate 51,2 mil. lei (inclusiv 50,4 mil. lei – instituțiilor finanțate de la bugetul de stat și 0,8 mil. lei – bugetelor unităților administrativ-teritoriale).

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2011 sint prezentate în Tabelul nr.9.

Tabelul nr.9
Direcțiile de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2011

(mil. lei)

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Repartizarea conform Hotărârilor Guvernului		Finanțat	
		suma	pondera în suma totală (%)	suma	pondera în suma totală (%)
1.	Cheltuielile aferente deplasărilor delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine, organizării expozițiilor, simpozioanelor, concursurilor, manifestărilor festive, seminarelor de perfecționare și forurilor internaționale	17,3	33,2	17,0	33,2
2.	Construcții, reparații și procurări de mijloace fixe, efectuate de către autoritățile (instituțiile) publice	1,5	2,9	0,9	1,9
3.	Acordarea sprijinului financiar unor organizații și instituții	8,6	16,5	8,6	16,8
4.	Acordarea de ajutor economic și umanitar altor state	1,0	1,9	1,0	2,0
5.	Completarea rezervelor de stat	0,5	0,9	0,5	0,9
6.	Ajutoare materiale unice acordate persoanelor defavorizate	0,9	1,7	0,9	1,8
7.	Decernarea premiilor, confecționarea și decernarea distincțiilor de stat, procurarea monedelor comemorative	1,8	3,4	1,7	3,3
8.	Alte scopuri	20,6	39,5	20,6	40,1
	Total	52,2	100,0	51,2	100,0

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Analiza executării cheltuielilor fondului de rezervă al Guvernului, în aspectul direcțiilor și măsurilor, denotă că ponderea majoră de 40,1% din volumul total al finanțărilor este destinată altor scopuri, urmate de cheltuielile aferente deplasărilor delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine, organizării expozițiilor, simpozioanelor, concursurilor, manifestărilor festive, seminarelor de perfecționare și forurilor internaționale – 33,2 %, acordării suportului financiar unor organizații și instituții – 16,8 %.

Auditul constată că, deși Regulamentul aprobat prin Legea nr.1228-XIII din 27.06.1997¹¹ prevede destinații concrete pentru mijloacele fondului de rezervă al Guvernului, la acest aspect s-a relevat alocarea mijloacelor ce nu corespund destinațiilor stabilite în sumă de 18,9 mil. lei, din care: 11,7 mil. lei – pentru organizarea și desfășurarea unor manifestări culturale-artistice din Piața Marii Adunări Naționale și a paradei militare; 4,6 mil. lei – pregătirea și participarea Republicii Moldova la Jocurile Olimpice, 2,3 mil. lei – achitarea serviciilor comunale, exploatarea clădirii și impozitele de stat ale Î.S. „Cantina Cancelariei de Stat”; 0,3 mil. lei – constituirea capitalului social al S.A. „Loteria Națională a Moldovei”. În viziunea auditului, unele din aceste cheltuieli urmau a fi planificate regulamentar, prin prisma dezvoltării de cheltuieli ale executorilor de buget, dat fiind că aceste evenimente n-au apărut ca urmare a unor situații imprevizibile.

Concluzii: Cheltuielile generale ale bugetului de stat pe anul 2011 au fost executate la nivel de 98,2% (față de 93,9% în anul 2010), nefiind utilizate limite de alocații aprobate în sumă totală de 357,7 mil. lei. Totodată, nivelul de executare a cheltuielilor, în aspectul componentelor, variază între 93,0% și 99,0%.

Se atestă faptul că, în aspectul clasificăției funcționale, cheltuielile n-au fost valorificate integral, nivelul executării de casă fiind cuprins între 69,6% și 99,9%, fapt care, în unele cazuri, denotă capacitățile reduse ale executorilor de buget de a valorifica plafoanele alocărilor bugetare pentru realizarea deplină a obiectivelor acestora, iar în alte cazuri – estimarea ireală a necesităților de resurse.

¹¹ Legea nr.1228-XIII din 27.06.1997 „Despre Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului” (cu modificările și completările ulterioare).

Finanțarea preponderentă a cheltuielilor în ultimul trimestru a condiționat, în unele cazuri, pe de o parte, neînsușirea deplină a alocațiilor, iar, pe de altă parte, formarea datoriilor debitoare.

Rămâne stringentă situația privind creșterea continuă a numărului titlurilor executorii și Hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

Directiile de repartizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului denotă, în unele cazuri, atât neconformitatea utilizării acestora, cât și capacitățile reduse ale unor executori de buget de planificare a cheltuielilor.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

7. Să asigure finanțarea/executarea de casă a cheltuielilor în strictă concordanță cu prevederile aprobate de către Parlament prin legea bugetară anuală și monitorizarea valorificării integrale a limitelor de alocații de către executorii de buget, după caz, cu modificările și redistribuirile respective.

8. Să examineze circumstanțele nevalorificării limitelor de cheltuieli aprobate executorilor primari de buget, în vederea conformării procesului de estimare și planificare în aspectul tipurilor de cheltuieli și al executorilor de buget.

9. Să respecte, la alocarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului, conformitatea destinațiilor prevăzute de Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului.

3.4. Cu privire la datoriile debitoare și creditoare

Conform datelor executării bugetului de stat pe anul 2011, la 31.12.2011, **datoriile debitoare** au constituit 352,7 mil. lei (din care 40,2 mil. lei – cu termenul de achitare expirat), majorându-se, față de situația din 31.12.2010 cu 149,3 mil. lei. Din suma datoriilor debitoare, cele mai semnificative datorii s-au înregistrat la: Agenția Rezerve Materiale – 80,0 mil. lei, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor – 72,4 mil. lei, Ministerul Educației – 38,5 mil. lei, Ministerul Economiei – 38,4 mil. lei, Ministerul Sănătății – 25,9 mil. lei etc.

Formarea unor datorii debitoare a fost condiționată de finanțarea executorilor de buget în luna decembrie și de transferarea de mijloace în avans unor agenți economici la finele anului bugetar.

La 31.12.2011, **datoriile creditoare** au constituit 405,6 mil. lei (din care 18,5 mil. lei – cu termenul de achitare expirat), înregistrând o descreștere cu 68,8 mil. lei, față de 31.12.2010. Printre executorii de buget care au admis datorii creditoare majore (cu excepția datoriilor la retribuirea muncii, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni) se menționează Ministerul Afacerilor Interne (cu 8,3 mil. lei), Ministerul Justiției (cu 39,0 mil. lei), Ministerul Educației (cu 18,0 mil. lei), Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (cu 22,8 mil. lei) și Academia de Științe a Moldovei (cu 6,7 mil. lei) etc.

Formarea datoriilor creditoare, în unele cazuri, a fost condiționată de efectuarea cheltuielilor peste limitele alocațiilor stabilite, precum: Ministerul Justiției (45,5 mil. lei), Ministerul Apărării (16,1 mil. lei), Ministerul Culturii (11,2 mil. lei), Academia de Științe a Moldovei (3,4 mil. lei) etc.

Concluzii: Finanțările efectuate, condiționate de rectificările bugetului spre finele anului, executarea cheltuielilor efective cu depășirea limitelor aprobate, neutilizarea/neînsușirea deplină a alocațiilor aprobate de către unii executori de buget au dus la formarea de datorii debitoare și creditoare la bugetul de stat.

Creșterea nivelului de executare a cheltuielilor de casă ale bugetului de stat a avut un impact pozitiv asupra diminuării datoriilor creditoare ale executorilor de buget.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

10. Să asigure, în comun cu executorii primari de buget, monitorizarea situațiilor privind datoriile debitoare și creditoare, cu implementarea unei discipline bugetare eficiente, întru excluderea situațiilor de creștere a datoriilor debitoare și creditoare.

3.5. Cu privire la rezultatul executării bugetului de stat

Potrivit Legii nr.52 din 31.03.2011, bugetul de stat pe anul 2011 a fost stabilit cu deficit în sumă de 1266,9 mil. lei, acesta fiind definitivat de Ministerul Finanțelor până la 1293,9 mil. lei, prin prisma dreptului respectiv acordat în conformitate cu Legea bugetară anuală.

Conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, bugetul de stat s-a soldat cu deficit în sumă de 1365,1 mil. lei, sau cu 71,2 mil. lei mai mult față de nivelul definitiv, fapt prin ce nu s-a respectat deficitul prevăzut prin Legea bugetară anuală. Această deviere a fost condiționată de neîncasarea integrală a veniturilor precizate cu 428,8 mil. lei. De menționat că, în vederea neadmiterii sporirii deficitului bugetului de stat prevăzut de Legea bugetară anuală potrivit art.40 din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996, Ministerul Finanțelor este în drept să blocheze cheltuielile în cuantum suficient pentru menținerea nivelului deficitului aprobat prin Legea bugetară anuală.

Sinteza executării deficitului bugetului de stat, în aspectul componentelor, se prezintă în Tabelul nr.10.

Tabelul nr.10
Sinteza executării deficitului bugetului de stat
pe anul 2011

(mil. lei)

Denumire indicator	Total	inclusiv:			
		Componenta de bază	Mijloace speciale	Fonduri speciale	Proiecte finanțate din surse externe
Deficit aprobat prin Legea nr. 52-XVIII din 31.03.2011	-1266,9	0	-72,4	32,4	-1226,9
Deficit rectificat	-1266,9	-353,0	-61,3	92,3	-944,9
Deficit definitivat de Ministerul Finanțelor	-1293,9	-353,0	-61,3	92,3	-971,9
Deficit(-)/Excedent(+), executat	-1365,1	-815,2	15,7	98,5	-664,1
Diferența dintre deficitul executat și definitivat	-71,2	-462,2	77,0	6,2	307,8

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Potrivit datelor din tabelul prezentat, deficitul bugetului de stat s-a format în urma depășirii cheltuielilor asupra veniturilor pe 2 componente (componenta de bază și proiecte finanțate din surse externe) în sumă totală de 1479,3 mil. lei și a excedentului în sumă totală de 114,2 mil. lei la fondurile și mijloacele speciale.

În anul 2011, deficitul a fost finanțat preponderent din soldul de mijloace bănești ale bugetului de stat în sumă de 770,2 mil. lei, din surse externe – 401,3 mil. lei, din surse interne – 57,8 mil. lei și din mijloacele de la vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică – 135,8 mil. lei.

Dinamica soldurilor de mijloace bănești la conturile bugetului de stat, pe toate componentele, se prezintă în Tabelul nr.11.

Tabelul nr.11
Dinamica soldurilor de mijloace bănești la
conturile bugetului de stat, pe toate componentele
(mil. lei)

Indicatori	Total	inclusiv componenta			
		de bază	mijloace speciale	fonduri speciale	proiecte finanțate din surse externe
Soldul de mijloace bănești la situația din 31.12.2010	2651,8	1070,8	338,5	331,7	919,8
Soldul de mijloace bănești aprobat la situația din 31.12.2011	2793,7	1358,4	266,1	364,1	805,1
Soldul de mijloace bănești prezente la situația din 31.12.2011	2103,3	620,3	277,2	424	781,8
Soldul de mijloace bănești definitivate la situația din 31.12.2011	2076,7	620,3	277,2	423,9	755,3
Soldul de mijloace bănești executate la situația din 31.12.2011	1793,6	102,1	346,1	430,5	914,9
Diferența între soldul executat și cel definitivat la 31.12.2011	-283,1	-418,2	68,9	6,6	159,6
Diferența între soldul la situația din 31.12.2011 și din 31.12.2010	-858,2	-968,7	7,6	98,8	4,1

Sursă: Date selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Potrivit datelor din tabelul prezentat, în rezultatul executării bugetului de stat, soldurile de mijloace bănești la conturile bugetului de stat, pe toate componentele, la 31.12.2011, au constituit 1793,6 mil. lei, întregindu-se o scădere cu 858,2 mil. lei, față de 31.12.2010. Această

diminuare a fost condiționată de neîncasarea integrală a veniturilor planificate la bugetul de stat, fapt care a determinat efectuarea cheltuielilor din soldul de mijloace disponibile ale bugetului de stat.

Soldul de mijloace bănești la componenta de bază a înregistrat o diminuare cu 968,7 mil.lei, iar la componenta mijloace speciale, fonduri speciale și proiecte finanțate din surse externe – o majorare, respectiv, cu 7,6 mil.lei, cu 98,8 mil.lei și cu 4,1 mil.lei.

Auditul constată că în Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, soldul reflectat la grupa 76.6 „Drepturile de import/export achitate în avans” constituie 39,5 mil.lei, care, de fapt, reprezintă diferența dintre mijloacele încasate pentru vămuirea bunurilor și serviciilor și calcularea impozitelor pentru acestea în anul 2011. Concomitent, potrivit datelor prezentate de Serviciul Vamal, soldul la această grupă constituie 156,6 mil.lei, sau cu 117,1 mil.lei mai mult. Această diferență se explică prin faptul că Ministerul Finanțelor reflectă soldul anului curent, dar în informația Serviciului Vamal se reflectă soldul de mijloace cumulativ, inclusiv pe anii precedenți.

În urma auditării corectitudinii întocmirii Raportului privind situația conturilor extrabilanțiere, s-a constatat neinclusiunea datoriei agenților economici față de bugetul de stat în sumă de 428,5 mil.lei și a datoriei bugetului de stat privind plățile – garanție de la drepturile de import/export în sumă de 8,7 mil.lei. Ca rezultat, datele reflectate în Raportul privind situația conturilor extrabilanțiere, la situația din 31.12.2011, au fost diminuate cu 437,2 mil.lei.

Notă. În cadrul misiunii de audit, Ministerul Finanțelor a conformat evidența situațiilor conturilor extrabilanțiere, precum și a corectat datele reflectate în Raportul privind situația conturilor extrabilanțiere cu 437,2 mil.lei.

Concluzii: Nivelul deficitului bugetului de stat pe anul 2011 a fost executat cu 71,2 mil.lei mai mult decât prevederile definitive.

Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal nu s-au determinat asupra modului unic de raportare a soldului reflectat la grupa 76.6 „Drepturile de import/export achitate în avans”, ceea ce condiționează diferența la raportarea aceluiași indicator de către aceste autorități.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

11. Să asigure conformitatea respectării plafonului deficitului bugetar aprobat prin Legea bugetară anuală.

12. Să asigure plenitudinea evidenței datorilor față de bugetul de stat, cu conformarea întocmirii și reflectării integrale a acestora în Raportul privind situația conturilor extrabilanțiere.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Serviciul Vamal:

13. Să examineze circumstanțele și să se determine asupra modului unic de raportare a soldului reflectat la grupa 76.6 „Drepturile de import/export achitate în avans”, în vederea uniformității raportării acestui indicator.

3.6. Cu privire la executarea mijloacelor speciale

Mijloacele speciale la partea de venituri au fost definitive în sumă de 1177,5 mil.lei, la cheltuieli – de 1238,8 mil.lei, cu formarea unui deficit de 61,3 mil.lei.

Sinteza executării veniturilor și cheltuielilor de mijloace speciale în anul 2011 se prezintă în Tabelul nr.13.

Tabelul nr. 13
Executarea veniturilor și cheltuielilor la mijloace speciale în anul 2011

(mil. lei)

Indicatori sintetici	2011					Executat de casă față de	
	Executat	Prevederi aprobate	Prevederi previzate	Prevederi definitive	Executat de casă	2010	definitiv 2011
Venituri	1066,9	1123,9	1105,5	1177,5	1168,5	6=5-1	7=5-4
Cheltuieli	1070,3	1196,3	1224,2	1238,8	1152,7	82,4	-86,1
Excedent/deficit	-3,5	-72,4	-118,7	-61,3	-15,7	19,2	-77,0
Modificarea soldurilor la comuri	-49,8	72,4		61,3	-15,7	34,1	-77,0

Sursă: Datele selectate din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011

Datele din tabel denotă că bugetul de stat pe anul 2011, la componenta mijloace speciale a fost executat la venituri în sumă de 1168,5 mil.lei și la cheltuieli – de

1152,7 mil.lei. Comparativ cu anul precedent, veniturile mijloacelor speciale au înregistrat o creștere de 101,6 mil. lei, iar cheltuielile – de 82,4 mil.lei. Exercițiul bugetar la componenta mijloace speciale s-a încheiat cu un excedent de 15,7 mil.lei, față de deficitul definitivat în mărime de 61,3 mil.lei, fapt determinat de o planificare ireală a cheltuielilor, acestea condiționând neestimarea depășirii veniturilor asupra cheltuielilor și nedefalcarea ulterioară a acestora la bugetul de stat.

Cît privește încasarea veniturilor din mijloace speciale, se menționează că ponderea majoră în totalul acestora revine mijloacelor obținute din serviciile cu plată – 79,8% (932,5 mil.lei), urmate de veniturile de la plata pentru chiria bunurilor proprietate publică – 10,2% (119,8 mil.lei); granturi, sponsorizări/filantropie și donații – 5,7% (66,3 mil.lei) și din alte mijloace speciale – 3,2% (37,6 mil.lei). În anul 2011, veniturile mijloacelor speciale, în aspectul categoriilor de venituri, au fost în creștere față de realizările anului 2010, cu excepția veniturilor obținute din granturi, sponsorizări/filantropie și donații și veniturilor provenite din alte mijloace speciale.

Analiza cheltuielilor mijloacelor speciale, sub aspectul clasificăției funcționale, a cheltuielilor bugetare denotă că partea preponderentă de circa 82,4% în totalul cheltuielilor din mijloace speciale revine la 5 grupe: Învățămîntul – 52,0% (599,5 mil.lei), Justiția – 8,0% (92,0 mil.lei), Serviciile de stat cu destinație generală – 8,0% (91,7 mil.lei), Menținerea ordinii publice și securitatea națională – 7,5% (85,9 mil.lei), Ocrotirea sănătății – 7,0% (80,3 mil.lei), toate fiind în creștere față de realizările anului 2010, cu excepția cheltuielilor pentru Justiție și Ocrotirea sănătății.

Gradul de executare, în comparație cu prevederile definitive ale cheltuielilor pe fiecare grupă principală, a fost cuprins între 49,7% și 97,8%. Astfel, cele mai semnificative sume nevalorificate se constată la grupele: Învățămîntul – cu 31,4 mil.lei și Completarea rezervelor de stat – cu 7,4 mil.lei, Justiția – 14,1 mil.lei și Menținerea ordinii publice și securitatea – 10,2 mil.lei.

Concluzii: Exercițiul bugetar la componenta mijloace speciale a fost încheiat cu excedent de 15,7 mil.lei, în condițiile planificării unui deficit de 61,3 mil.lei, determinat de planificarea ireală a cheltuielilor. Decalajul considerabil între deficitul definitivat și cel executat este în mare parte condiționat de neplanificarea și, respectiv, nevirarea la veniturile de bază ale bugetului de stat a mijloacelor speciale ce depășesc necesitățile de cheltuieli pentru anul bugetar de gestiune, acestea rămînînd la dispoziția executorilor de buget pentru utilizare în anul următor.

Recomandări conducerii Ministerului Finanțelor:

14. Să asigure, în comun cu executorii primari de buget, o planificare reală a cheltuielilor în limitele necesarului determinat în baza politicilor sectoriale.

3.7. Cu privire la executarea fondurilor speciale

Pentru anul 2011, în componența bugetului de stat au fost aprobate 4 fonduri speciale. Conform datelor din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, veniturile fondurilor speciale au fost executate în sumă de 355,2 mil.lei, iar cheltuielile – în sumă de 256,7 mil. lei, sau la nivel de 98,5% și, respectiv, de 95,7% față de prevederile definitive. Exercițiul bugetar la componenta menționată s-a încheiat cu excedent de 98,5 mil.lei, fiind cu 6,2 mil.lei mai mult față de excedentul definitivat. Cu excepția Fondului Ecologic Național, veniturile la toate fondurile au fost executate peste nivelul definitivat, în timp ce la nici unul din fonduri cheltuielile nu s-au executat la nivelul precizat.

În urma analizei veniturilor și cheltuielilor, în aspectul fondurilor speciale, constatăm următoarele.

Veniturile Fondului Ecologic Național au fost prevăzute

în sumă de 251,5 mil.lei, fiind executate în mărime de 240,8 mil.lei, sau cu 10,7 mil.lei mai puțin. Concomitent, cheltuielile au fost preconizate în sumă de 158,5 mil.lei, fiind executate în sumă de 148,2 mil.lei, sau cu 10,3 mil. lei mai puțin.

Veniturile și cheltuielile fondurilor ecologice locale au fost precizate în sumă de 10,9 mil.lei, dar efectiv veniturile s-au executat în sumă de 11,5 mil.lei, iar cheltuielile – în sumă de 9,8 mil.lei.

Veniturile Fondului republican de susținere socială a populației prevăzute în sumă de 93,0 mil.lei au fost executate în sumă de 95,0 mil.lei, sau cu 2,0 mil.lei mai mult. Totodată, cheltuielile au fost precizate în sumă de 93,0 mil.lei și executate în sumă de 92,9 mil.lei, sau cu 0,1 mil.lei mai puțin.

La Fondul de manuale au fost preconizate venituri în sumă de 17,2 mil.lei, fiind acumulate 18,2 mil.lei, sau cu 1,0 mil.lei mai mult, respectiv, cheltuielile fiind precizate în sumă de 17,9 mil.lei și executate în sumă de 16,2 mil.lei, sau cu 1,7 mil.lei mai puțin.

Concluzii: Nivelul de executare a veniturilor fondurilor speciale denotă faptul că acumularea resurselor depășește nivelul de valorificare a mijloacelor la executarea cheltuielilor în scopurile pentru care au fost constituite aceste fonduri, fapt ce invocă necesitatea îmbunătățirii planificării cheltuielilor cu sursă de finanțare din aceste fonduri.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

15. Să asigure, în comun cu ministerele de resort și cu executorii fondurilor speciale, îmbunătățirea procesului de planificare a veniturilor și cheltuielilor fondurilor speciale și monitorizarea utilizării eficiente a resurselor acestora.

3.8. Cu privire la raporturile dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale

Întru nivelarea posibilităților financiare ale teritoriilor, în bugetul de stat pe anul 2011 au fost aprobate mijloace în sumă de 3877,7 mil.lei, fiind precizate până la 3889,9 mil. lei, sau cu 12,2 mil.lei mai mult. Totodată, de la bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale (în continuare – UAT) au fost precizate transferuri cu destinație specială în sumă de 473,3 mil.lei și executate în sumă de 458,6 mil.lei.

Toate transferurile preconizate UAT s-au executat integral, cu excepția transferurilor cu destinație specială, care au fost executate cu 14,7 mil.lei mai puțin. Nealocarea acestor mijloace este urmare a neprezentării de către unele UAT a justificărilor necesare pentru finanțare.

Potrivit Legii nr.1225-XII din 08.12.1992¹², restituirea bunurilor, recuperarea valorii bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice se efectuează din contul bugetelor UAT, precum și din contul bugetului de stat. Conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.627 din 05.06.2007¹³, de la bugetul de stat se finanțează cheltuielile doar în cazul insuficienței mijloacelor în bugetele UAT. S-a constatat că în anul 2011, pentru recuperarea averii persoanelor reabilitate, în baza deciziilor comisiilor speciale ale autorităților administrației publice locale și a titlurilor executorii emise de instanțele judecătorești, din contul bugetului de stat, consiliilor raionale le-au fost transferate mijloace în sumă de 24,9 mil.lei. Verificările auditului au constatat că din mijloacele alocate de Ministerul Finanțelor pentru recuperarea valorii bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice, la 31.12.2011 au rămas neutilizate circa 0,2 mil.lei. Mijloacele menționate au rămas la conturile consiliilor raionale, acestea fiind achitate beneficiarilor în

anul 2012 cu o întârziere de la 2 până la 7 luni.

Similar anilor precedenți, din contul veniturilor proprii ale bugetelor UAT în acest scop s-au efectuat cheltuieli nesemnificative în sumă de 0,5 mil.lei.

Concluzii: Cheltuielile bugetului de stat pentru recuperarea averii persoanelor reabilitate au constituit 24,9 mil. lei, în timp ce bugetele UAT au contribuit neesențial la acoperirea acestor cheltuieli, din contul veniturilor proprii, cu 0,5 mil.lei.

Lipsa de responsabilitate și inacțiune a unor consilii raionale a condus la neachitarea în termene rezonabile a mijloacelor alocate de la bugetul de stat pentru recuperarea valorii bunurilor persoanelor supuse represiunilor politice.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

16. Să solicite autorităților administrației publice locale asigurarea regularității planificării și alocării mijloacelor necesare pentru achitarea compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea mijloacelor alocate de la bugetul de stat la momentul primirii acestora pe cont.

3.9. Cu privire la raporturile dintre bugetul de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetul asigurărilor sociale de stat

Conform prevederilor art.9 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002¹⁴, suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate prevăzute la art.4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998 se stabilește anual prin Legea bugetului de stat, ca o cotă procentuală din totalul cheltuielilor aprobate ale bugetului de stat, cu excepția cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială prevăzute de legislație, nu mai mică de 12,1%.

Conform Legii bugetare pentru anul 2011 au fost aprobate și efectuate transferuri în aceste scopuri în sumă de 1983,3 mil.lei. Verificările auditului asupra corectitudinii cheltuielilor determinate pentru raporturile dintre bugetul de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetul asigurărilor sociale de stat au constatat că, pentru anul 2011, din cheltuielile de bază în sumă de 17171,8 mil.lei urmau a fi deduse cheltuielile efectuate din contul veniturilor cu destinație specială în sumă de 2359,7 mil.lei, din care: 1571,7 mil.lei – granturi externe pentru întreținerea bugetului, 631,5 mil.lei – accize la produse petroliere și 156,5 mil.lei – taxe rutiere. Drept urmare, în scopul achitării serviciilor legate de asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane în calitate de asigurat al cărora este Guvernul, urmau a fi preconizate transferuri în sumă de 1792,3 mil.lei. În aceste circumstanțe, bugetul de stat a suprafinanțat fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală cu 191,0 mil.lei.

Potrivit prevederilor art.10¹ alin.(4) din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999¹⁵, transferurile din bugetul de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat se determină pornind de la necesarul de mijloace pentru asigurarea plății unor tipuri de pensii, indemnizații, alocații și compensații, a căror finanțare se efectuează din bugetul de stat, prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat.

Conform Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011¹⁶ la partea de venituri au fost prevăzute încasări în sumă de 9122,8 mil.lei, inclusiv transferuri pentru acoperirea deficitului – 806,7 mil.lei, cheltuieli în sumă de 9303,5 mil. lei cu formarea unui deficit în sumă de 180,7 mil.lei, care urma a fi acoperit din soldul de mijloace. Potrivit prescrip-

¹² Legea nr.1225-XII din 08.12.1992 „Privind reabilitarea victimelor represiunilor politice” (cu modificările și completările ulterioare).

¹³ Hotărârea Guvernului nr.627 din 05.06.2007 „Pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice” (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁴ Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 „Cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală ” (cu modificările ulterioare).

¹⁵ Legea nr.489-XIV din 08.07.1999 „Privind sistemul public de asigurări sociale” (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.489-XIV din 08.07.1999).

¹⁶ Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr.54-XVIII din 31.03.2011 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea BASS pe anul 2011).

țiilor art.15 alin.(1) din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999, pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se completează cu sume alocate de la bugetul de stat doar după epuizarea fondului de rezervă. Verificările auditului au constatat că, în condițiile în care soldul de mijloace la 01.01.2011, înregistrat la contul de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat, a constituit 363,5 mil.lei, deficitul urma a fi acoperit din contul acestui sold și doar diferența urma a fi acoperită cu alocații de la bugetul de stat. Prin urmare, pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat de la bugetul de stat urmau a fi alocate mijloace în sumă de 624,0 mil.lei, sau cu 182,7 mil.lei mai puțin față de mijloacele real alocate.

Concluzii: În scopul achitării serviciilor legate de asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane în calitate de asigurat al cărora este Guvernul, în anul 2011 au fost preconizate transferuri și achitate mijloace în sumă de 1983,3 mil.lei, sau cu 191,0 mil.lei mai mult decât prevederile legale.

În anul 2011, pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, de la bugetul de stat au fost alocate mijloace în sumă de 806,7 mil.lei, sau cu 182,7 mil.lei mai mult față de necesarul de mijloace.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

17. Să asigure conformitatea planificării mijloacelor destinate achitării serviciilor legate de asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane în calitate de asigurat al cărora este Guvernul potrivit prevederilor legale.

18. Să asigure conformitatea planificării mijloacelor destinate pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat potrivit prevederilor legale, ținând cont de soldul de mijloace existent la bugetul respectiv.

3.10. Cu privire la executarea Hotărârilor precedente ale Curții de Conturi

Urmare a verificării executării cerințelor și implementării recomandărilor din hotărârile precedente ale Curții de Conturi (nr.53 din 06.07.2010 „Cu privire la Raportul auditului asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2009”, nr.49 din 06.09.2011 „Privind Raportul auditului Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2010”), auditul a constatat că au fost întreprinse un șir de măsuri în vederea eliminării neajunsurilor/abaterilor constatate de auditurile precedente, precum și întru îmbunătățirea managementului finanțelor publice. Cu toate acestea, unele probleme persistă, de regulă, fiind condiționate de insuficiența și, după caz, ineficiența/neviabilitatea acțiunilor realizate referitor la: planificarea veniturilor și cheltuielilor bugetare, neadmiterea formării/reducerea datoriei debitoare și creditoare; asigurarea plenitudinii colectării veniturilor, utilizarea regulamentară a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului.

În acest context, ținând cont de caracterul persistent/continuu și de actualitatea aspectelor/problemelor respective, acestea au fost abordate de misiunea de audit, cu reiterarea recomandărilor corespunzătoare în cadrul prezentului Raport.

**Șeful echipei de audit,
controlor de stat principal/auditor public
Controlor de stat principal/auditor public
Controlor de stat superior
Responsabil de monitorizarea realizării auditului
și de elaborarea Raportului:
Șeful Direcției generale nr.1
(auditul bugetului de stat și patrimoniului)**

IV. Concluzii generale asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 și Opinia de audit la componenta executarea de casă

Ministerul Finanțelor, în temeiul art.44(43) din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996, a întocmit și prezentat Guvernului, la 27.04.2012, Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, respectând termenul prevăzut.

Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și consolidarea datelor rapoartelor executorilor de buget. Analogic anilor precedenți, structura Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 s-a stabilit prin ordinul ministrului finanțelor, conform prevederilor art.44(43) din Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 și Legii bugetare anuale.

Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 conține, prin totalitatea sistematizată de indicatori, date ce caracterizează situația referitor la executarea veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat în perioada de gestiune, explică mișcările de mijloace bănești în conturi, totalitatea cheltuielilor sistematizate în toate aspectele clasificăției bugetare.

Constatările rezultate din verificările efectuate în cadrul auditului și expuse în prezentul Raport denotă că datele Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 prezintă execuția de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2011 în proporție de 97,8% (18639,0 mil.lei) – la venituri, nefiind încasate (în cifre absolute) 428,8 mil.lei, și de 98,2% (20004,1 mil.lei) – la cheltuieli, care sînt mai mici (în cifre absolute) cu 357,7 mil.lei.

Exercițiul bugetar s-a încheiat cu un deficit bugetar de 1365,1 mil.lei, sau cu 71,2 mil.lei mai mult față de nivelul precizat.

În rezultatul executării bugetului de stat, soldurile de mijloace bănești la conturile bugetului, pe toate componentele, la 31.12.2011, au constituit 1793,6 mil.lei, micșorîndu-se cu 858,2 mil.lei, comparativ cu situația din 31.12.2010.

În același timp, avînd în vedere responsabilitatea Ministerului Finanțelor pentru executarea bugetului de stat prin metoda de casă, echipa de audit exprimă opinia de audit doar la componenta executarea de casă a bugetului de stat.

Opinie fără rezerve asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, componenta executarea de casă

În opinia echipei de audit, bazată pe activitățile de audit efectuate, indicatorii privind executarea de casă a bugetului de stat pe anul 2011 la partea de venituri și partea de cheltuieli, sub toate aspectele semnificative, prezintă o imagine fidelă pe anul bugetar încheiat la 31.12.2011, Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, fiind conform cadrului de raportare financiar aplicabil, asigură prezentarea reală a datelor evidenței sistemului trezorerial.

**Aurel Chiosa
Vasilisa Cauș
Tatiana Popovschi**

Natalia Trofim

28**HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011**

Curtea de Conturi, în prezența dlui V.Negruța, ministrul finanțelor, dlui V.Barbăneagră, viceministrul finanțelor, dnei A.Voronin, director adjunct al Trezoreriei de Stat, dnei E.Matveeva, directorul Direcției generale datoriei publice a Ministerului Finanțelor, dnei E.Tăbîrță, viceguvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, dlui R.Codreanu, șeful Direcției politici, planificare strategică și asistență externă a Cancelariei de Stat, dlui Gh.Cojocari, șef adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, dnei T.Cunețchi, șeful Direcției venituri vamale a Serviciului Vamal, precum și altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011.

Misiunea de audit s-a desfășurat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi² și potrivit Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012³, avînd ca scop oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că operațiunile financiare și informațiile privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat (prioritar situațiile ce țin de datoria de stat), reflectate/incluse în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, în aspectele importante, sînt în conformitate cu prevederile legale și pregătite în corespundere cu cadrul de raportare financiară, fiind urmată de o prezentare a informației reale, bazată pe datele sistemelor de evidență și raportare ale Ministerului Finanțelor.

Auditul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 a fost efectuat la Ministerul Finanțelor conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi⁴, cu o abordare bazată pe evaluarea riscurilor și a elementelor sistemului de control intern, cu aplicarea ulterioară a procedurilor de fond. În funcție de context, aceste proceduri au inclus: analize, observări, confirmări, chestionări, confruntări etc., precum și evaluări ale conformității datelor reflectate/incluse în Raport cu datele din Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat și cu cele generate de Sistemul informațional "Managementul și Analiza Financiară a Datoriei Publice" (în continuare – S.I. "DMFAS") și cu datele privind executarea de casă a bugetului de stat din sistemul Trezoreriei de Stat.

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședința publică, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t:

Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 a fost elaborat în conformitate cu datele înregistrate în Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, datele generate de S.I. „DMFAS”, datele statistice privind datoria publică, prezentate de întreprinderile din sectorul public și UAT, precum și cu datele privind executarea de casă a bugetului de stat din sistemul Trezoreriei de Stat.

Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 conține, prin totalitatea sistematizată de indicatori, date ce caracterizează situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat. Soldul datoriei publice, la 31.12.2011, conform datelor Raportului privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și

recreditării de stat pe anul 2011, a constituit 24005,4 mil. lei, înregistrînd o creștere, față de anul 2010, cu 1061,1 mil.lei, acesta incluzînd: datoria de stat administrată de Guvern – 19226,5 mil.lei, datoria administrată de Banca Națională a Moldovei – 3024,7 mil.lei, datoria întreprinderilor din sectorul public – 1543,3 mil.lei, datoria unităților administrativ-teritoriale – 210,9 mil.lei.

Ponderea datoriei publice în produsul intern brut (în continuare – PIB) constituie 82174,1 mil.lei, sau 29,2%, ceea ce este cu 2,7 puncte procentuale mai puțin față de finele anului 2010.

Administarea de către Ministerul Finanțelor a deservirii datoriei de stat a asigurat onorarea obligațiunilor în limita aprobată de Legea bugetară anuală.

Ponderea datoriei de stat administrată de Guvern în PIB în anul 2011 a constituit 23,4%, ca rezultat, gradul de îndatorare a țării a înregistrat o scădere, față de anul precedent, cu 2,9 puncte procentuale, fapt condiționat de majorarea PIB, precum și de creșterea nesemnificativă a datoriei de stat în anul 2011, aceasta fiind menținută sub plafonul aprobat prin Legea bugetului de stat.

Soldul datoriei de stat interne, la finele anului 2011, a înregistrat 5841,9 mil.lei, sau mai puțin cu 35,6 mil.lei decît plafonul stabilit prin Legea bugetară anuală (5877,5 mil.lei), totodată fiind în creștere, față de începutul anului 2011, cu 537,0 mil.lei.

Soldul datoriei de stat externe a însumat 1142,5 mil. dol.SUA (cu o majorare de 26,3 mil.dol.SUA față de anul 2010), datorită finanțării nete pozitive și fluctuației negative a cursului valutar.

Datoria totală a agenților economici față de bugetul de stat, la 31.12.2011, a constituit 3267,5 mil.lei, din care datoria pentru împrumuturile recreditate agenților economici și autorităților UAT din surse externe și interne – 2859,6 mil.lei.

Avînd în vedere competențele legale ale părților responsabile de procesul de administrare, monitorizare și raportare a situației privind volumul datoriei publice, se relevă următoarele.

Guvernul, în temeiul art.3 din Legea cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, în persoana **Ministerului Finanțelor**, fiind autorizat cu competențe privind datoria de stat, n-a monitorizat în măsură deplină acest domeniu, fiind constatat un nivel redus de valorificare a împrumuturilor externe pentru implementarea proiectelor investiționale, ceea ce a condiționat anularea a 15 sume din creditele acordate de către creditorii multilaterali, nefiind obținute cumulativ, la situația din 31.12.2011, circa 91,7 mil.dol.SUA, din care 10,8 mil.dol.SUA – în anul 2011.

Ministerul Finanțelor, fiind abilitat cu funcția de administrare a datoriei de stat, garanțiilor și recreditării de stat, precum și de acumulare a informației și de monitorizare a situației cu privire la datoria publică:

- N-a asigurat un proces de monitorizare conformă a situației la capitolul acumularea informației pentru raportarea datoriei publice de la întreprinderile din sectorul public și UAT, fapt ce a condiționat incorectitudinile în raportarea acesteia. În context, auditul a relevat necesitatea consolidării/fortificării activităților în vederea responsabilizării managementului instituțional al întreprinderilor din sectorul public și UAT, întru asigurarea raportării conforme

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

² Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărîrea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012” (cu modificările ulterioare).

⁴ Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Guvernului și Parlamentului a situației cu privire la datoria publică.

- N-a implementat un proces eficient de comunicare și coordonare interinstituțională în cadrul procesului de raportare a datoriei publice, inclusiv prin efectuarea unor verificări periodice, ceea ce a condiționat deficiențele la raportarea situației datoriei publice.

- A admis un sold expirat din partea debitorilor garanți pentru împrumuturile interne și externe în sumă de 271,0 mil.lei, sau 66,4% din soldul total de 407,9 mil.lei.

- Măsurile întreprinse față de agenții economici care au înregistrat restanțe la împrumuturile recreditate nu sînt rezultative. Astfel, în anul 2011, prin aplicarea acestor măsuri, a fost încasată suma de 2,7 mil.lei care, comparativ cu anul 2010, s-a majorat cu 0,2 mil.lei. Soldul beneficiarilor recreditați constituie 1477,9 mil.lei, 95,4 mil.dol.SUA și 17,6 mil.euro (echivalentul a 2859,6 mil.lei), din care soldul datoriei expirate este de 343,2 mil.lei și 21,1 mil.dol.SUA.

- N-a asigurat în măsură deplină consolidarea sistemului informațional existent de gestionare a datoriei publice într-un sistem unificat de înregistrare, analiză și raportare a datoriei publice pe toate componentele, ceea ce a dus la utilizarea S.I. „DMFAS” în proporție de numai 37%.

- A casat unele datorii în sumă totală de 31,9 mil.lei și 0,07 mil.dol.SUA față de bugetul de stat la 4 agenți economici (1 debitor garantat și 3 debitori recreditați), lichidați în baza Hotărîrilor Curții de Apel Economice. În viziunea auditului, sînt necesare proceduri interne de anulare și radiere a datoriei datorită volumului datoriei publice, fapt ce condiționează deficiențele în raportarea situației privind volumul datoriei publice.

Unitățile administrativ-teritoriale, întreprinderile de stat și municipale, precum și societățile comerciale în care statul sau unitatea administrativ-teritorială deține mai mult de 50 la sută din capitalul social relevă un nivel redus de responsabilitate în calitatea lor de părți în procesul de raportare a volumului datoriei publice, fapt ce condiționează deficiențele în raportarea situației privind volumul datoriei publice.

În contextul celor menționate, se atestă că:

- Deficiențele în cadrul raportării situației în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat sînt condiționate și de nereglementarea sistemului complex de interconexiune, control și verificare între nivelurile de management al datoriei publice, ca părți responsabile și interdependente în procesul de monitorizare și raportare a datoriei publice. De asemenea, se relevă necesitatea consolidării/fortificării activităților de monitorizare privind gestionarea și raportarea datoriei publice, precum și ajustării sistemelor informaționale aplicate la cerințele standardelor internaționale.

- Gradul redus al valorificării unor împrumuturi externe pentru implementarea proiectelor investiționale condiționează prezența riscului major de nerealizare a obiectivelor stabilite.

- Casarea datoriei față de bugetul de stat pentru împrumuturile garantate și recreditate de stat, în lipsa reglementării procedurilor interne de anulare și radiere a acestora, poate condiționa riscuri majore pentru sistemul de control intern în administrarea datoriei publice și recuperarea integrală a mijloacelor bugetului de stat dezafectate în aceste scopuri.

- Documentul strategic al managementului datoriei de stat a fost aprobat pentru perioada anilor 2012-2014.

Reiesind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, care

este parte componentă a prezentei Hotărîri.

2. Prezenta Hotărîre și Raportul auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 se remit:

2.1. Ministerului Finanțelor, pentru documentare și întreprinderea măsurilor în vederea implementării recomandărilor menționate în Raportul de audit, și se cere:

2.1.1. să intensifice activitățile de monitorizare a datoriei publice, prin implementarea procedurilor relevante și identificarea pirghiilor întru responsabilizarea managementului instituțional al părților implicate în acest proces în vederea asigurării conformității raportării la acest capitol;

2.1.2. să reglementeze proceduri interne de anulare și radiere a datoriei debitorilor pentru împrumuturile garantate și recreditate de stat față de bugetul de stat prin prisma elementelor sistemului de control intern;

2.1.3. să examineze situația referitor la casarea datoriei față de bugetul de stat ale 4 agenți economici lichidați, în lipsa reglementării procedurilor interne de anulare a datoriei debitoare pentru împrumuturile garantate și recreditate de stat, și să se determine asupra corectitudinii operațiunilor de scoatere din evidență a datoriei în sumă totală de 31,9 mil.lei și 0,07 mil.dol.SUA;

2.1.4. să evalueze gradul de rambursare de către beneficiari a creditelor acordate și să inițieze măsurile de rigoare pentru ameliorarea semnificativă a situației create în urma acumulărilor majore de neplăți;

2.1.5. în comun cu Cancelaria de Stat și ministerele de resort, să intensifice măsurile privind comunicarea și coordonarea în procesul de administrare a datoriei de stat, în vederea asigurării implementării de către autoritățile responsabile a proiectelor investiționale și valorificării surselor externe alocate pentru realizarea lor, cu prezentarea sistematică Guvernului a informației despre situația valorificării acestora;

2.2. Guvernului, pentru documentare, și se propune examinarea situației privind nerecuperarea mijloacelor bugetului de stat dezafectate pentru împrumuturile debitorilor garanți/recreditați, precum și privind valorificarea surselor externe alocate pentru realizarea proiectelor investiționale;

2.3. Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului, pentru documentare;

2.4. Parlamentului, pentru informare.

3. Se ia act că, pe parcursul auditului, Ministerul Finanțelor a înlăturat deficiențele tehnice în S.I. „DMFAS”, prin actualizarea și corectarea soldului datoriei Băncii Naționale a Moldovei și soldului datoriei publice la sfîrșitul anului 2011 cu 806,81 mil.lei (68,87 mil.dol.SUA), reflectat în „Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat în trimestrul I al anului 2012”.

4. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpct. 2.1. din prezenta Hotărîre și referitor la implementarea recomandărilor auditului se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

5. Prin prezenta Hotărîre se exclud din regim de monitorizare Hotărîrile Curții de Conturi nr.50 din 06.09.2011 „Privind Raportul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2010” și nr.54 din 06.07.2010 „Privind Raportul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2009”, dată fiind reiterarea în Raportul de audit anexat a recomandărilor neimplementate și a cerințelor neexecutate/executate parțial ale auditurilor precedente, și se cere Ministerului Finanțelor să se conformeze cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi, în scopul asigurării executării hotărîrilor precedente.

6. Prezenta Hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Serafim URECHEAN

Nr. 44. Chișinău, 10 august 2012.

Aprobat
 prin Hotărârea Curții de Conturi
 nr. 44 din 10 august 2012

RAPORTUL
auditului datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat
pe anul 2011

I. INTRODUCERE

Auditul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 a fost efectuat la Ministerul Finanțelor, în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi¹ și conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012².

Scopul auditului a constat în oferirea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că operațiunile financiare și informațiile privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat (prioritar situațiile privind datoria de stat), reflectate/incluse în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, în aspectele importante, sînt conforme prevederilor legale și perfectate corespunzător cadrului de raportare financiară, cu prezentarea informației reale bazată pe datele sistemelor de evidență și raportare ale Ministerului Finanțelor.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor este de a administra datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, de a monitoriza și organiza deservirea datoriei de stat, precum și de a înregistra toate achitățile efectuate. De asemenea, Ministerul Finanțelor acumulează, generalizează, monitorizează și raportează informația cu privire la situația datoriei publice.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor și concluziilor de audit asupra conformității operațiunilor financiare și informațiilor privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat (prioritar situațiile privind datoria de stat), reflectate/incluse în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011 (în continuare – Raport).

Auditul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 la Ministerul Finanțelor a fost efectuat conform Standardelor de audit ale Curții de Conturi³, cu abordare bazată pe evaluarea riscurilor și a elementelor sistemului de control intern, cu aplicarea ulterioară a procedurilor de fond. În funcție de context, aceste proceduri au inclus: analize, observări, confirmări, chestionări etc., precum și evaluarea conformității datelor reflectate/incluse în Raport cu datele înregistrate în Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, în Sistemul Informațional „Managementul și Analiza Financiară a Datoriei Publice” (în continuare – S.I. “DMFAS”) și în sistemul de evidență al Trezoreriei de Stat.

II. PREZENTARE GENERALĂ

Datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat sînt reglementate prin Legea nr.419-XVI din 22.12.2006⁴, Legea nr.52 din 31.03.2011⁵, Hotărârea Guvernului nr.1136 din 18.10.2007⁶, precum și de alte acte legislative și normative.

Conform prevederilor Legii nr.419-XVI din 22.12.2006, datoria publică include datoria de stat administrată de Guvern (în continuare – datoria de stat), datoria administrată de Banca Națională a Moldovei (în continuare – datoria BNM), datoria unităților administrativ-teritoriale, a instituțiilor publice finanțate, integral sau parțial, de la bugetul de

stat sau local, datoria ce rezultă din împrumuturile interne și externe ale societăților comerciale în care statul și/sau unitatea administrativ-teritorială (în continuare – UAT) deține mai mult de 50% din capitalul social și datoria întreprinderilor de stat și municipale.

În condițiile legii menționate, administrarea datoriei de stat, garanțiilor de stat și a recreditării de stat, raportarea și monitorizarea datoriei publice este obligația Ministerului Finanțelor, iar în conformitate cu atribuțiile ce-i revin ministerul este unicul organ autorizat să efectueze înregistrări oficiale privind obligațiile directe și condiționale ale Republicii Moldova, precum și privind recreditarea de stat prin instituirea și ținerea următoarelor Registre de stat: Registrul de stat privind datoria de stat (inclusiv: Subregistru datorii de stat interne și Subregistru datorii de stat externe), Registrul de stat privind garanțiile de stat (inclusiv: Subregistru garanțiilor de stat interne și Subregistru garanțiilor de stat externe), Registrul de stat privind recreditarea de stat.

De asemenea, Ministerul Finanțelor generalizează datele statistice cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat și elaborează Raportul anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat, care este prezentat Guvernului și Parlamentului în cadrul Raportului privind executarea bugetului de stat pe exercițiul bugetar expirat.

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

3.1. Cu privire la datoria publică

Soldul datoriei publice, la 31.12.2011, conform datelor Raportului privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, a constituit 24005,4 mil.lei, înregistrînd o pondere în produsul intern brut (82174,1 mil.lei) de 29,2%, ceea ce este cu 2,7 puncte procentuale mai puțin față de finele anului 2010. În aspectul componentelor structurale, soldul datoriei publice se prezintă în Tabelul nr.1.

Tabelul nr.1.Datoria publică în anul 2011 pe componente structurale

(mil.lei)

Nr. d/o	Indicatori	Datoria externă	Datoria internă	Total	Pondere în totalul datoriei publice, %
1.	Datoria de stat administrată de Guvern	13384,6	5841,9	19226,5	80,1
2.	Datoria administrată de Banca Națională a Moldovei	3024,7	-	3024,7	12,6
3.	Datoria întreprinderilor din sectorul public	426,2	1117,1	1543,3	6,4
4.	Datoria unităților administrativ-teritoriale	180,9	30,0	210,9	0,9
	Total, datoria publică	17016,4	6989,0	24005,4	100,0

Sursă: Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, elaborat de Ministerul Finanțelor

Potrivit datelor raportate, datoria de stat administrată de Guvern deține o pondere de 80,1% din totalul datoriei publice, urmată de datoria administrată de BNM – 12,6%, datoria întreprinderilor din sectorul public – 6,4% și datoria UAT – 0,9%.

Tendințele evoluției datoriei publice în anul 2011, în aspectul componentelor, comparativ cu anii 2009-2010, se prezintă în Figura nr.1.

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012”(cu modificările ulterioare).

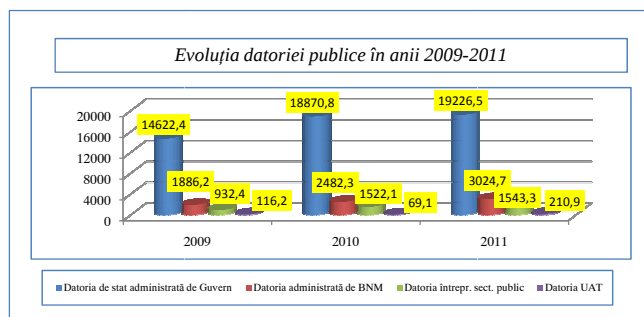
³ Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

⁴ Legea nr.419-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat” (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.419-XVI din 22.12.2006).

⁵ Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31.03.2011 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea bugetului de stat pe anul 2011).

⁶ Hotărârea Guvernului nr.1136 din 18.10.2007 „Cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat” (cu modificările ulterioare; în continuare – Hotărârea Guvernului nr.1136 din 18.10.2007).

Figura nr. 1

Sursă: Rapoartele privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anii 2009-2011

Soldul datoriei publice, la 31.12.2011, a înregistrat o creștere cu 1061,1 mil.lei față de soldul din 31.12.2010, ca rezultat al creșterii datoriei de stat cu 355,7 mil.lei, datoriei BNM – cu 542,4 mil.lei, datoriei întreprinderilor din sectorul public – cu 21,1 mil.lei și datoriei UAT – cu 141,9 mil.lei.

Verificările auditului referitor la conformitatea reflectării soldului datoriei publice, la 31.12.2010, în Raportul pentru anul 2010 și în Raportul pentru anul 2011 au constatat o diferență de 0,7 mil.lei, la componenta datoria întreprinderilor din sectorul public. Ca rezultat, soldul real al datoriei publice, la începutul exercițiului bugetar 2011, constituia 22944,3 mil.lei, situația respectivă fiind corectată de Ministerul Finanțelor în Raportul pe anul 2011.

Situații analogice au fost constatate și în cadrul auditurilor precedente, fapt ce denotă că Ministerul Finanțelor, prin prisma atribuțiilor care-i revin⁷ vizînd acumularea informației și monitorizarea situației cu privire la datoria publică, urmează să consolideze/fortifice activitățile la acest capitol întru asigurarea plenitudinii și corectitudinii raportării datoriei publice de către părțile implicate în acest proces.

Concluzii: Ponderea datoriei publice în produsul intern brut (de 29,2%), la 31.12.2011, a înregistrat o micșorare cu 2,7 puncte procentuale față de anul precedent, în timp ce în valoare nominală soldul datoriei publice este în creștere cu 1061,1 mil.lei.

Totodată, auditul relevă că procesul de monitorizare efectuat de Ministerul Finanțelor asupra situației cu privire la datoria publică în vederea raportării datoriei publice, în special la capitolul acumularea informației de la întreprinderile din sectorul public și UAT implică anumite deficiențe, ceea ce duce la incorectitudinile în raportarea acesteia.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

1. Să asigure conformitatea monitorizării și raportării datoriei publice prin consolidarea/fortificarea activităților și implementarea procedurilor relevante, cu aplicarea pirghiilor în vederea responsabilizării rezultative a managementului instituțional al întreprinderilor din sectorul public și UAT la acest capitol.

3.2. Cu privire la datoria de stat

Conform Legii nr.419-XVI din 22.12.2006, datoria de stat reprezintă obligațiile contractuale pecuniare curente și scadente ale statului și dobînzile datorate și neonorate, apărute din calitatea statului de debitor sau fidejutor, contractate, în numele Republicii Moldova, de către Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în valută națională sau în valută străină.

Potrivit Raportului anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe

anul 2011, soldul datoriei de stat administrată de Guvern, la 31.12.2011, a constituit 19226,5 mil.lei, din care datoria de stat externă – 13384,5 mil.lei și datoria de stat internă – 5841,9 mil.lei.

În conformitate cu Legea bugetului de stat pe anul 2011, datoria de stat și garanțiile de stat externe nu vor depăși limitele stabilite la 31.12.2011 de 20332,7 mil.lei și, respectiv, de 57,6 mil.lei. Conformitatea respectării plafonului anual, în aspectul componentelor, se prezintă în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr.2. Plafonul datoriei de stat și garanțiilor de stat pe anul 2011

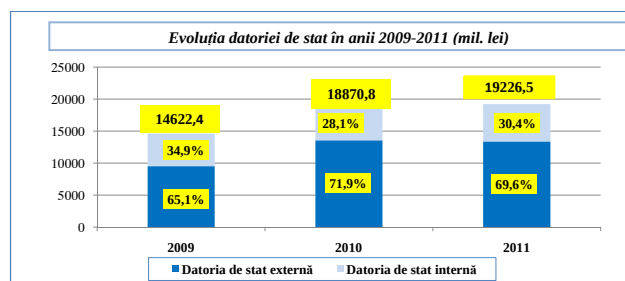
(mil.lei)

Plafonul/Componenta	Aprobat prin Legea nr. 52 din 31.03.2011	Rectificat prin Legea nr.191 din 30.09.2011	Precizat prin Legea nr.224 din 25.11.2011	Executat în 2011	Diferența dintre executat și precizat anual	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5/4
Datoria de stat, inclusiv:	20602,3	20974,9	20332,7	19226,4	-1106,3	94,6
- datoria de stat internă	5604,9	5977,5	5877,5	5841,9	-35,6	99,4
- datoria de stat externă	14997,4	14997,4	14455,2	13384,5	-1070,7	92,6
Garanțiile externe	59,5	59,5	57,6	56,0	-1,6	97,2

Sursă: Cadrlul legislativ⁸ și Raportul anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011

Nivelul datoriei de stat aprobat inițial pe anul 2011 a constituit 20602,3 mil.lei, ulterior, în rezultatul rectificării legii bugetare anuale, limita anuală precizată a înregistrat o scădere cu 269,6 mil.lei față de nivelul aprobat inițial. Din analiza datelor înscrise în contul anual de execuție a bugetului de stat pe anul 2011, auditul constată că executarea datoriei de stat s-a încadrat în plafonul legal, însumînd în total 19226,5 mil.lei, sau cu 1106,2 mil.lei mai puțin decît limita precizată. Evoluția datoriei de stat administrată de Guvern în anul 2011, față de anii 2009-2010, se prezintă în Figura nr. 2.

Figura nr. 2

Sursă: Rapoartele anuale privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anii 2009-2011

Soldul datoriei de stat, la 31.12.2011, comparativ cu aceeași situație a anului precedent, a înregistrat o majorare cu 1,9 puncte procentuale, sau cu 355,7 mil.lei, ca urmare a creșterii datoriei de stat interne cu 537,0 mil.lei și reducerii datoriei de stat externe cu 181,3 mil.lei.

Principalii indicatori ce caracterizează datoria de stat pe anul 2011, comparativ cu anii 2009-2010, se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3. Evoluția principalilor indicatori ce caracterizează datoria de stat administrată de Guvern pe anii 2009-2011

INDICATORI	Unitatea de măsură	2009	2010	2011
Pondere datorii de stat în PIB		24,3	26,3	23,4
- Pondere datorii de stat externe în PIB	%	15,8	18,9	16,3
- Pondere datorii de stat interne în PIB		8,5	7,4	7,1
Pondere datorii de stat în veniturile de bază ale bugetului de stat		126,1	124,8	116,8

⁷ Pct.6 subpct.32) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1265 din 14.11.2008, precum și prevederile Regulamentului privind raportarea datoriei publice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1136 din 18.10.2007 „Cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat”.

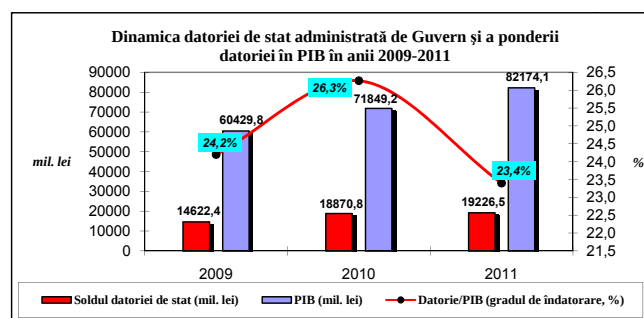
⁸ Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 30.09.2011; Legea nr.224 din 25.11.2011 pentru modificarea Legii bugetului de stat pe anul 2011 nr.52 din 31.03.2011

- Pondere datorii de stat externe în veniturile de bază ale bugetului de stat	%	82,1	89,7	81,3
- Pondere datorii de stat interne în veniturile de bază ale bugetului de stat	%	44,0	35,1	35,5
Pondere serviri datorii de stat în PIB		2,3	1,6	1,7
- Pondere serviri datorii de stat externe în PIB		1,3	1,0	1,1
- Pondere serviri datorii de stat interne în PIB	%	1,0	0,6	0,6
Pondere serviri datorii de stat în veniturile de bază ale bugetului de stat		12,1	7,4	8,8
- Pondere serviri datorii de stat externe în veniturile de bază ale bugetului de stat	%	6,6	4,9	5,6
- Pondere serviri datorii de stat interne în veniturile de bază ale bugetului de stat	%	5,5	2,5	3,2
Pondere datorii de stat externe în exporturi	%	60,3	72,4	51,5
Pondere serviri datorii de stat externe în exporturi	%	5,4	3,9	3,5
Pondere dobânzilor datorii de stat achitate în PIB	%	1,4	0,8	0,8
Pondere dobânzilor datorii de stat achitate în veniturile de bază ale bugetului de stat	%	7,2	3,6	4,0
Datoria de stat externă pe cap de locuitor	lei/dol.SUA	2671/217,1	3806/7313,2	3717,9/317,4

Sursă: Nota explicativă la Raportul privind executarea bugetului pe anul 2011. Datele Biroului Național de Statistică plasate pe pagina www.statistica.md

În anul 2011, principalii indicatori ai datoriei de stat au înregistrat tendințe de scădere, acestea fiind datorate de majorarea produsului intern brut (în continuare – PIB). Evoluția datoriei de stat în coraport cu PIB pe anul 2011, comparativ cu anii 2009-2010, se prezintă în Figura nr. 3.

Figura nr.3

Sursă: Raportul anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011. Datele Biroului Național de Statistică plasate pe pagina www.statistica.md

Astfel, gradul de îndatorare a țării, la sfârșitul anului 2011, a constituit 23,4%, sau mai puțin cu 2,9 puncte procentuale față de anul 2010 și mai puțin cu 0,8 puncte procentuale față de anul 2009.

Datoria de stat externă pe cap de locuitor în valută națională a înregistrat o scădere cu 88,8 lei față de anul 2010, constituind, la 31.12.2011, circa 3717,9 lei, iar în echivalentul dolari SUA a înregistrat o creștere de 4,2 dolari SUA, constituind circa 317,4 dol.SUA.

Concluzii: Gradul de îndatorare a țării a înregistrat o scădere, față de anul precedent, cu 2,9 puncte procentuale, fapt condiționat de majorarea PIB, precum și de creșterea nesemnificativă a datoriei de stat în anul 2011. Datoria de stat înregistrată pe anul 2011 este sub plafonul aprobat prin Legea bugetului de stat.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

2. Să asigure constant în cadrul execuției bugetare respectarea plafonului legal al datoriei de stat prin utilizarea eficientă a instrumentelor generatoare de datorie de stat prin menținerea costurilor și riscurilor asociate datoriei la nivel acceptabil.

3.2.1. Cu privire la datoria de stat internă

Potrivit art.2 din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, datoria de stat internă este parte integrantă a datoriei de stat, reprezentând totalul sumelor obligațiilor neonorate și dobânzilor datorate și neonorate, contractate, în numele Republicii Moldova, de către Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, de la rezidenții Republicii Moldova.

Conform art.8 din Legea bugetului de stat pe anul 2011, plafonul datoriei de stat interne a fost stabilit inițial în sumă de 5604,9 mil.lei, ulterior fiind precizat până la 5877,5 mil. lei. Conform datelor Registrului datoriei de stat și Raportului anual privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, datoria de stat

internă a însumat 5841,9 mil.lei, sau cu 35,6 mil.lei mai puțin decât plafonul stabilit (vezi Tabelul nr.2). Pondere datorii de stat interne în PIB în anul 2011 a constituit 7,1%.

În aspect structural, la 31.12.2011, datoria de stat internă este constituită din valori mobiliare de stat (în continuare –VMS), emise pe piața primară – 3255,9 mil.lei (55,7%); VMS convertite (datoria față de BNM) – 2213,4 mil.lei (37,9%) și VMS pentru asigurarea stabilității financiare – 372,5 mil.lei (6,4%).

Datoria de stat internă la finele anului 2011 a înregistrat o majorare cu 537,0 mil.lei, comparativ cu începutul anului, ca rezultat al: (i) majorării emisiunii VMS emise prin licitație cu 264,4 mil.lei și răscumpărării VMS plasate prin subscriere în sumă de 100,0 mil.lei, (ii) emisiunii VMS pentru asigurarea stabilității financiare în sumă de 428,5 mil.lei și răscumpărarea acestora în sumă de 55,9 mil.lei.

În anul 2011 au fost organizate 64 de licitații, fiind propuse VMS în sumă de 6818,0 mil.lei, cererile depuse pentru cumpărare au constituit 9169,5 mil.lei, sau cu 2351,5 mil.lei (34,4%) mai mult decât oferta.

Informația privind veniturile obținute de la comercializarea VMS în anul 2011, este prezentată în Tabelul nr. 4.

Tabelul nr.4. Veniturile obținute de la comercializarea VMS în anul 2011

(mil.lei)

Indicatori/Tipuri de VMS		VMS emise prin licitație	Obligațiuni de stat prin subscriere	Datoriilor convertite	VMS pentru asigurarea pieței financiare	Total
Conform graficului		6718,0	0	0	0	6718,0
Suma propusă		6718,0	100,0	0	0	6818,0
Volumul cererilor depuse		9069,5	100,0	0	0	9169,5
Realizat de facto	Nominal	6404,4	100,0	9082,9	0	155787,4
	Preț de cumpărare	6051,2	100,0	8853,6	0	15004,8
Efectiv răscumpărat	Nominal	6034,2	200,0	9061,5	55,9	15351,6
	Preț de cumpărare	5786,8	200,0	8853,6	55,9	14896,3
Finanțarea deficitului bugetar		264,5	-100,0	0	55,9	108,6

Sursă: Informația Ministerului Finanțelor privind veniturile obținute de la comercializarea VMS

Pe parcursul anului 2011, în graficul comercializării VMS au survenit modificări, drept rezultat al emiterii obligațiunilor de stat prin subscriere în sumă de 100,0 mil.lei, în total suma propusă fiind de 6818,0 mil.lei. În anul 2011 au fost realizate de facto VMS la preț de cumpărare în sumă de 15004,8 mil.lei și efectiv răscumpărate – 14896,3 mil.lei. Astfel, suma de 108,6 mil.lei, obținută în anul 2011 în rezultatul comercializării și răscumpărării VMS, a fost direcționată spre finanțarea deficitului bugetar.

Pe parcursul anului 2011, rata medie ponderată a dobânzii la toate tipurile VMS a variat de la 8,48%, în luna ianuarie, până la 12,69% – în luna octombrie. Totodată, rata medie anuală ponderată a constituit 11,43%, ceea ce este cu 4,44 puncte procentuale mai mult față de anul 2010.

Întru executarea Legii nr.190 din 30.09.2011⁹, Ministerul Finanțelor a emis obligațiuni de stat în sumă de 428,5 mil. lei (cu rata anuală a dobânzii de 0,01% și cu termenul de scadență 30.12.2015) pentru transmiterea acestora către S.A. „Banca de Economii” în scopul preluării creanței acesteia față de B.C. „Investprivatbank” S.A. (aflat în proces de lichidare) privind garantarea depozitelor persoanelor fizice. Condițiile de emisiune și de răscumpărare a acestor obligațiuni de stat au fost stabilite prin acordul dintre Ministerul Finanțelor, BNM și S.A. „Banca de Economii”.

Auditul a constatat că, la 31.12.2011, soldul obligațiunilor nerăscumpărate a constituit 372,6 mil lei, fiind răscumpărate obligațiuni în valoare de 55,9 mil.lei. Se relevă că, la 27.12.2011, Ministerul Finanțelor a solicitat lichidatorului B.C. „Investprivatbank” S.A. prezentarea graficului de rambursare a datoriei față de bugetul de stat, auditul

⁹ Legea nr.190 din 30.09.2011 „Privind unele măsuri suplimentare de asigurare a stabilității financiare” (în continuare – Legea nr.190 din 30.09.2011).

stabilind lipsa acestuia, iar conform rezultatelor executării bugetului de stat pe anul 2011, n-au fost transferate în aceste scopuri mijloace financiare.

Notă. *Auditului i s-a prezentat extrasul din contul bugetului de stat din 13.06.2012 privind transferarea a 21,0 mil.lei, valoarea totală a obligațiunilor răscumpărate constituind 76,9 mil.lei.*

Concluzii: Datoria de stat internă pe anul 2011 a constituit 5841,94 mil.lei sau mai puțin cu 35,6 mil.lei decât plafonul stabilit prin Legea bugetară anuală (5877,5 mil. lei). Concomitent, datoria de stat internă, la 31.12.2011, a înregistrat o creștere cu 537,0 mil.lei față de începutul anului, acest factor fiind determinat de majorarea emisiunii VMS prin licitație în scopul finanțării deficitului bugetar. Tendința creșterii datoriei de stat interne a fost condiționată și de asigurarea măsurilor de executare a Legii nr.190 din 30.09.2011.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Banca Națională a Moldovei:

3. Să asigure un nivel optim al ratelor dobânzilor la VMS de stat, în scopul optimizării cheltuielilor publice din contul bugetului de stat.

4. Să asigure prezența graficului de rambursare a datoriei față de bugetul de stat de către lichidatorul B.C. „Investprivatbank” S.A., cu monitorizarea ulterioară a respectării acestuia în vederea recuperării integrale a mijloacelor bugetului de stat.

3.2.2. Cu privire la datoria de stat externă

Potrivit art.2 din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, datoria de stat externă este parte integrantă a datoriei de stat, reprezentând totalul sumelor obligațiilor neonorate și dobânzilor datorate și neonorate, contractate în numele Republicii Moldova, de Guvern, prin intermediul Ministerului Finanțelor, de la nerezidenții Republicii Moldova.

Conform datelor Registrului datoriei de stat, la 31.12.2011, soldul datoriei de stat externe constituie 1142,5 mil.dol.SUA, ceea ce reprezintă 94,8% din limita stabilită prin Legea bugetului de stat pe anul 2011 (1204,6 mil.dol. SUA). Soldul datoriei de stat externe a înregistrat o majorare cu 26,3 mil.dol.SUA față de anul 2010, asupra căruia au influențat finanțarea netă pozitivă și fluctuația negativă a cursului valutar.

Ca pondere în PIB, datoria de stat externă constituie 16,3%, fiind în scădere cu 2,6 puncte procentuale, în raport cu anul precedent (vezi Tabelul nr.3).

Structura datoriei de stat externe în anul 2011, comparativ cu anul 2010, în aspectul creditorilor, este redată în Tabelul nr.5.

Tabelul nr. 5. Structura datoriei de stat externe în anii 2010-2011, în aspectul creditorilor

(mil.dol.SUA)

Tipul de creditor	Anul 2010	Anul 2011	Diferența dintre anul 2011 și 2010	Ponderea în total, %
1	2	3	4=3-2	5=3/total
Multilaterali	855,5	920,1	64,6	80,5
Bilaterali	250,6	214,8	-35,8	18,8
Comerciali	10,1	7,6	-2,5	0,7
Total	1116,2	1142,5	26,3	100,0

Sursă: Datele Ministerului Finanțelor privind stocul datoriei de stat externe pe creditori pe anii 2010-2011

În structura datoriei de stat externe ponderea majoră este deținută de datoria față de creditorii multilaterali – 80,5%, fiind urmată de datoria față de creditorii bilaterali – 18,8% și de datoria față de creditorii comerciali, care constituie 0,7% din totalul datoriei de stat externe.

În anul 2011 au fost înregistrate debursări în valoare de 96,9 mil.dol.SUA, inclusiv pentru finanțarea proiectelor investiționale – 64,3 mil.dol.SUA și finanțarea deficitului bugetar – 32,6 mil.dol.SUA.

Volumul cel mai mare de intrări este deținut de mijloacele Băncii Mondiale, de la care pe parcursul anului au avut loc debursări în sumă de 55,1 mil.dol.SUA, fiind urmat de Fondul Monetar Internațional – 23,9 mil.dol.SUA și de Banca Europeană de Investiții – 8,8 mil.dol.SUA etc.

Datoria de stat externă, la 31.12.2011, conform Registrului datoriei de stat, este formată din soldul pentru 87 de împrumuturi, cota de valorificare a acestora rămânând redusă, inclusiv la 22 de împrumuturi procentul de valorificare este mai mic de 70%.

Conform situației din 31.12.2011, pentru nevalorificarea mijloacelor și/sau neîndeplinirea condițiilor contractuale de către beneficiarii de credite, au fost anulate 15 sume la 63 de credite, aceste sume constituind de la 0,2% până la 66,4% din valoarea inițială a creditului (sau în medie 23,8% din valoarea totală). Astfel, din sursele externe n-au fost obținute cumulativ, până la 31.12.2011, circa 91,7 mil.dol. SUA¹⁰ (25,3 mil.DST, 12,6 mil.euro și 36,8 mil.dol.SUA), din care în anul 2011 – 10,8 mil.dol.SUA.

Verificările auditului asupra fișelor creditelor au stabilit că în cazul a 8 împrumuturi la care nu s-a efectuat nici o debursare pe parcursul anului 2011, există o diferență între valoarea debursată raportată la 31.12.2010 și la 31.12.2011, diferența variind între 3,14 DST și 3511,83 DST. Astfel, diferența totală constituie 3,63 KWD și 2829,94 DST.

De asemenea, în cazul a 3 credite s-au constatat diferențe în sumă totală de 1,9 mil.euro și 17,1 mil.dol. SUA dintre valoarea inițială a împrumuturilor raportată la 31.12.2010 și la 31.12.2011, în lipsa modificărilor la suma contractată. Potrivit explicațiilor responsabililor Ministerului Finanțelor, diferențele se datorează carențelor la exportul datelor din S.I. „DMFAS” în fișele împrumuturilor, acestea fiind înlăturate pe parcursul anului 2011.

Concluzii: La 31.12.2011, soldul datoriei de stat externe a însumat 1142,5 mil.dol.SUA, înregistrând o majorare cu 26,3 mil.dol.SUA față de anul 2010, datorită evoluției debursării mijloacelor acordate prin împrumuturi externe pentru implementarea proiectelor investiționale.

De asemenea, auditul denotă un nivel redus de valorificare a unor împrumuturi externe pentru implementarea proiectelor investiționale, condiționat de prezența mai multor factori interni și externi.

Totodată, pentru neîndeplinirea condițiilor contractuale, la 31.12.2011 au fost anulate 15 sume din creditele acordate de către creditorii multilaterali, nefiind obținute cumulativ circa 91,7 mil.dol.SUA, din care în anul 2011 – 10,8 mil. dol.SUA.

Nivelul insuficient de monitorizare din partea executorilor Ministerului Finanțelor n-a asigurat conformitatea datelor privind valoarea inițială a împrumuturilor și valoarea debursărilor exportate din S.I. „DMFAS” în fișele acestor împrumuturi, raportate la 31.12.2010 și la 31.12.2011.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

5. Să asigure conformitatea datelor privind datoria de stat externă în aspectul creditorilor, prin verificarea sistematică a datelor înscrise în fișele împrumuturilor cu cele procesate în S.I. „DMFAS” și cu cele raportate.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Cancelaria de Stat:

6. Să intensifice măsurile privind comunicarea și coordonarea în procesul de administrare a datoriei de stat în vederea asigurării implementării de către autoritățile responsabile a proiectelor investiționale și valorificării surselor alocate pentru realizarea lor, cu prezentarea siste-

¹⁰ Conform cursului BNM, la 31.12.2011, 1 dol.SUA =11,7154 lei; 1 euro=15,0737 lei și 1 DST=17,9292 lei.

matică Guvernului a informației privind situația valorificării surselor externe.

3.2.3. Cu privire la deservirea datoriei de stat

Potrivit art.2 din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, deservirea datoriei de stat o constituie plata sumei principale, a dobânzii și a altor sume aferente, prevăzute în contractele din care rezultă datoria.

Conform Legii bugetare anuale, rambursarea sumei principale din împrumuturile externe a fost preconizată inițial în sumă de 814,9 mil.lei, ulterior precizată – de 733,4 mil.lei, iar pentru deservirea datoriei de stat (dobânzile și alte sume aferente) au fost aprobate inițial 676,3 mil.lei și precizate de 662,7 mil.lei.

Auditul constată că rambursarea sumei principale din împrumuturile externe s-a onorat în mărime de 732,0 mil. lei, încadrându-se în limita cadrului legal, iar pentru serviciul datoriei de stat au fost suportate cheltuieli de 662,4 mil.lei (inclusiv pentru serviciul datoriei de stat externe – 183,9 mil.lei și interne – 478,5 mil.lei), la fel respectând limita bugetară.

Concluzii: Administrarea de către Ministerul Finanțelor a deservirii datoriei de stat a asigurat onorarea obligațiunilor în limita aprobată de cadrul Legii bugetare anuale.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

7. Să mențină monitorizarea permanentă a procesului de deservire a datoriei de stat, în vederea asigurării angajamentelor Republicii Moldova față de creditorii externi și interni.

3.3. Cu privire la datoria Băncii Naționale a Moldovei

Conform datelor Raportului privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, soldul datoriei BNM raportat la 31.12.2011 a constituit 3024,73 mil.lei (258,18 mil.dol.SUA), sau cu 542,43 mil.lei mai mult față de 31.12.2010.

În rezultatul verificării conformității reflectării soldului datoriei BNM inclus de către Ministerul Finanțelor la consolidarea și raportarea datelor privind datoria publică, auditul a stabilit că soldul datoriei BNM a fost raportat de către Ministerul Finanțelor în sumă de 3024,73 mil.lei (258,18 mil. dol.SUA), pe cînd potrivit informației BNM prezentate Curții de Conturi acest sold constituie 3831,54 mil.lei (327,05 mil.dol.SUA).

În această situație, soldul datoriei BNM, reflectat de Ministerul Finanțelor în Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011, înscrie o diferență de 806,81 mil.lei (68,87 mil. dol.SUA).

Notă: Pe parcursul misiunii de audit au fost înlăturate deficiențele tehnice ale S.I. „DMFAS”, iar în „Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe trimestrul I al anului 2012” a fost actualizat și corectat soldul datoriei BNM cu 806,81 mil.lei (68,87 mil.dol.SUA), în aceeași mărime fiind ajustat și soldul datoriei publice la sfîrșitul anului 2011.

Concluzii: Insuficiența procesului de comunicare și coordonare interinstituțională în cadrul procesului de raportare a datoriei publice, inclusiv lipsa verificărilor periodice a condiționat deficiențe la raportarea acestora.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Banca Națională a Moldovei:

8. Să stabilească instrumentele ce vor optima consolidarea/eficientizarea modului de interacțiune și conlucrare interinstituțională în cadrul procesului de raportare a datoriei publice, asigurînd plenitudinea datelor prezentate și veridicitatea raportării la acest capitol.

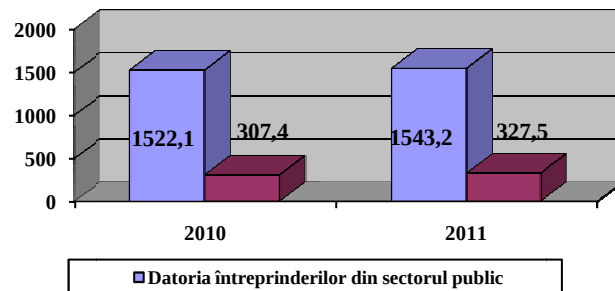
3.4. Cu privire la datoria întreprinderilor din sectorul public și a unităților administrativ-teritoriale

În conformitate cu art.9 alin.(3) din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, societățile comerciale în care statul sau

unitatea administrativ-teritorială deține mai mult de 50 la sută din capitalul social, întreprinderile de stat și municipale prezintă Ministerului Finanțelor informația necesară pentru monitorizarea contractării, debursării și deservirii datoriei publice neonorate.

Datoria întreprinderilor din sectorul public, inclusiv datoria arierată se prezintă în Figura nr. 4.

Figura nr. 4. Evoluția datoriei întreprinderilor din sectorul public în anii 2010-2011

Sursă: Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011

Datele din figură denotă că datoria întreprinderilor din sectorul public, la 31.12.2011, constituie în total 1543,2 mil. lei (inclusiv datoria față de creditorii externi – 426,2 mil. lei), care, comparativ cu începutul anului 2010, s-a majorat cu 20,4 mil.lei. Se menționează că 21,1% (327,5 mil.lei) din totalul datoriei o constituie datoria arierată, aceasta înregistrînd o tendință de creștere.

Confruntarea datelor din Rapoartele trimestriale privind debursările și deservirea datoriei, Raportul privind soldul datoriei publice în aspectul debitorilor și Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 a stabilit unele diferențe. Astfel, în raportul prezentat de S.A. „Vinuri Ialoveni” soldul datoriei constituie 17,5 mil.lei și datoria arierată – 17,5 mil.lei, pe cînd în Raportul privind soldul datoriei publice și Raportul anual sînt înscrise sumele de 17,3 mil.lei și, respectiv, 15,6 mil.lei, sau cu diferențe de 0,2 mil.lei – la soldul datoriei și 1,9 mil.lei – la soldul datoriei arierate. Conform explicațiilor Ministerului Finanțelor, diferențele sînt cauzate de faptul că agentul economic n-a raportat corect soldul împrumuturilor, urmare, informația aferentă unui împrumut fiind inclusă în Raportul pentru trimestrul I al anului 2012.

De asemenea, auditul denotă că Rapoartele trimestriale privind debursările și deservirea datoriei prezentate de I.S. „S.D.E. Chetrosu” nu sînt întocmite și completate la toate compartimentele prevăzute, ca urmare, în Raportul pe trimestrul IV al anului 2011 întreprinderea n-a reflectat datoria arierată în sumă de 0,6 mil.lei.

Conform datelor Raportului, datoria UAT aferentă datoriei publice în anul 2011 a constituit 210,9 mil.lei, care, comparativ cu anul 2010, a crescut de 3,1 ori, sau cu 141,8 mil.lei, inclusiv datoria arierată constituind 0,4 mil.lei.

Concluzii: Informația prezentată Ministerului Finanțelor de către întreprinderile din sectorul public și autoritățile UAT necesară pentru monitorizarea contractării, debursării și deservirii datoriei publice neonorate, nu în toate cazurile asigură regularitatea datelor raportate. Aceste situații, analogic perioadelor precedente, afectează corectitudinea și plenitudinea raportării indicilor datoriei publice.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

9. Să consolideze activitățile de monitorizare a contractării, debursării și deservirii datoriei publice neonorate de către întreprinderile din sectorul public și autoritățile UAT prin intensificarea responsabilizării părților implicate în

procesul de raportare a datoriei publice în vederea asigurării conformității raportării acesteia.

3.5. Cu privire la garanțiile de stat

Potrivit art.2 din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, garanția de stat reprezintă angajamentul asumat, în contul și în numele statului, de către Guvern, în calitate de garant, de a plăti la scadență obligațiile neonorate, inclusiv: garanția de stat externă – garanție de stat emisă în favoarea unui creditor care este nerezident și garanția de stat internă – garanție de stat emisă în favoarea unui creditor care este rezident.

Conform datelor Registrului garanțiilor de stat, la finele anului 2011, soldul garanțiilor de stat externe a constituit 4,8 mil.dol.SUA, nefiind depășit plafonul stabilit prin Legea bugetară anuală (4,8 mil.dol.SUA). Comparativ cu 31.12.2010, soldul garanțiilor de stat externe, constituit integral din datoria S.A. „Apă-Canal Chișinău” față de BERD, s-a micșorat cu 1,6 mil.dol.SUA (sau cu 25,0%), ca rezultat al rambursării unei părți din împrumut.

3.6. Cu privire la creditarea netă

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2011, pentru stingerea datoriei agenților economici față de Ministerul Finanțelor privind împrumuturile recreditate din surse interne și externe, precum și împrumuturile acordate sub garanțiile de stat interne și externe s-a precizat suma de 50,4 mil. lei. Efectiv, la bugetul de stat, la acest capitol, s-au încasat 53,7 mil.lei (106,5%).

3.6.1. Cu privire la evoluția datoriei entităților¹¹ față de bugetul de stat

Datoria totală a entităților față de Ministerul Finanțelor, conform datelor Raportului privind situația conturilor extrabilanțiere, la 31.12.2011, constituie 3267,5 mil.lei, înregistrând o majorare cu 243,5 mil.lei față de anul 2010. Situația acestei datorii la finele anului 2011, comparativ cu anii 2009-2010, este prezentată în Tabelul nr. 6.

Tabelul nr.6. Evoluția datoriei entităților pe anii 2009-2011

Nr. d/o	Tipul datoriei	(mil.lei)			
		La 31.12.2009	La 31.12.2010	La 31.12.2011	Devieri 2011/2009
1.	Datoria față de bugetul de stat privind creditarea instituțiilor nefinanciare	1212,6	1107,7	1048,8	-163,8
2.	Datoriile față de bugetul de stat pentru împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel din cadrul proiectelor investiționale	108,7	183,7	210,4	+101,7
3.	Datoria față de bugetul de stat pentru garanțiile interne acordate agenților economici	4,9	3,0	2,4	-2,5
4.	Datoria față de bugetul de stat a entităților și instituțiilor financiare recreditate din surse externe	1067,9	1293,5	1600,4	+532,5
5.	Datoria față de bugetul de stat pentru garanțiile de stat externe acordate agenților economici	643,6	436,1	405,5	-238,1
6.	TOTAL	3037,7	3024,0	3267,5	+229,8

Sursă: Raportul privind situațiile conturilor extrabilanțiere al Ministerului Finanțelor pe anii 2009-2011

La finele anului 2011, în structura datoriei entităților, comparativ cu finele anului 2010, s-au înregistrat majorări cu 26,7 mil.lei la datoriile față de bugetul de stat pentru împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel în cadrul proiectelor investiționale, cu 306,9 mil.lei – la datoria față de bugetul de stat a entităților și instituțiilor financiare recreditate din surse externe.

Conform datelor raportate la 31.12.2011, soldul debitorilor garanțiați față de Ministerul Finanțelor pentru împrumuturile interne și externe acordate constituiau 407,9 mil.lei (cu 31,1 mil.lei mai puțin decât la începutul anului), inclusiv pentru împrumuturile interne garantate – 2,4 mil.lei și externe garantate – 405,5 mil.lei. Din 407,9 mil.lei datorati, 271,0 mil.lei (66,4%) reprezintă datoriile cu termenul expirat, din care împrumuturi interne garantate – 2,4 mil.lei și împrumuturi externe garantate – 268,5 mil.lei/22,9 mil.dol.SUA.

Datoriile față de Ministerul Finanțelor pentru împrumuturile externe garantate de stat, în aspectul debitorilor, la 31.12.2011, se prezintă în Tabelul nr.7.

Tabelul nr.7. Evoluția datoriei debitorilor garanțiați față de Ministerul Finanțelor pe anii 2009-2011

Nr.d/o	Denumirea agentului economic	IDNO	Sold la 31.12.2009 (mil. dol. SUA)	Sold la 31.12.2010 (mil. dol. SUA)	Sold la 31.12.2011 (mil. dol. SUA)	Mijloace dezafectate pentru onorarea garanțiilor de stat în anul 2011, mil.lei	Achizițiile față de bugetul de stat, încasate de MF în anul 2011, mil.lei
1.	Î.M. „Glass Container Company” S.A. Chișinău	1002600028650	11,7	11,8	11,6		
2.	Î.M. „Sanitec” S.A. Taraclia – în proces de insolabilitate	1003600008840	11,7	12,6	13,8	17,9	
3.	S.A. „Chirsova” Comrat – în proces de insolabilitate	1003611003337	3,4	3,6	3,6		
4.	S.R.L. „Vininvest” Chișinău	1004600035229	2,6	2,9	2,9		
5.	Î.M. „Semger” S.R.L. Bălți – lichidat	1002600007444	2,2	2,4	0,0	4,2	2,7
6.	Asociația „Moldinteragro”	-	1,2	1,2	1,2		
7.	Î.S. „Moldtransselectro” – conturile blocate	1002600027099	0,9	0,9	0,9		
8.	S.A. „Termocom”	1003600022286	0,5	0,5	0,5		
	TOTAL		52,3	35,9	34,5	22,1	2,7

Sursă: Rapoartele privind datoriile debitorilor garanțiați față de Ministerul Finanțelor pe anii 2009-2011

La finele anului 2011, situația privind datoriile debitoare garantate denotă o descreștere nesemnificativă, fapt condiționat de casarea, în baza Hotărârii Curții de Apel Economice Chișinău, a datoriei unui agent economic lichidat în sumă de 2,5 mil.dol.SUA/31,2 mil.lei (Î.M. „Semger” S.R.L. Bălți). Astfel, în lipsa reglementării procedurilor interne de anulare a datoriei pentru împrumuturile garantate și recreditate de stat față de bugetul de stat, auditul consideră oportună stabilirea acestor proceduri prin prisma elementelor sistemului de control intern.

Concomitent, Ministerul Finanțelor prin intermediul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, a suspendat operațiunile la conturile bancare la 2 agenți economici, iar la restul 5 n-a aplicat măsuri, aceștia aflându-se în procedura de insolabilitate.

În acest context, în anul 2011, din contul bugetului de stat au fost dezafectate mijloace financiare pentru onorarea garanțiilor de stat în sumă de 22,1 mil.lei, în timp ce încasarea mijloacelor de la debitori a constituit 2,7 mil.lei.

Concluzii: Soldul datoriei debitorilor garanțiați pentru împrumuturile interne și externe acordate rămîne a fi considerabil față de bugetul de stat, constituind 407,9 mil.lei, din care cu termenul expirat – 271,0 mil.lei (66,4%).

În anul 2011, din contul bugetului de stat au fost dezafectate mijloace financiare pentru onorarea garanțiilor de stat în sumă de 22,1 mil.lei, fiind recuperate 2,7 mil. lei.

Această situație se menține, analogic situațiilor constatate pentru perioadele precedente, înregistrând evoluții pozitive nesemnificative pentru bugetul de stat.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

10. Să asigure întreprinderea tuturor măsurilor oportune și eficiente față de debitorii garanțiați întru onorarea obligațiilor față de bugetul de stat.

11. Să elaboreze și să aprobe proceduri interne de anulare și radiere a datoriei entităților pentru împrumuturile garantate și recreditate de stat față de bugetul de stat prin prisma elementelor sistemului de control intern.

3.6.2. Cu privire la recreditarea de stat

Potrivit art.2 din Legea nr.419-XVI din 22.12.2006, recreditarea de stat reprezintă acordarea de împrumut beneficiarilor recreditați din contul mijloacelor obținute din împrumuturi de stat.

În Republica Moldova recreditarea de stat se efectuează prin intermediul Ministerului Finanțelor, Directoratului Liniei de Credit (în continuare – DLC) și al Unității de Implementare a Proiectelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (în continuare – FIDA).

În scopul finanțării proiectelor investiționale și a programelor speciale, în anul 2011, din contul liniilor de creditare și

¹¹ Societăți comerciale, întreprinderi cu participarea statului sau a UAT, întreprinderi de stat și întreprinderi municipale.

a mijloacelor circulante acumulate, au fost recreditați agenți economici, autorități publice locale și instituții financiare în sumă de 236,3 mil.lei, 22,0 mil.dol.SUA și 12,7 mil.euro, din care prin intermediul: MF – 5,1 mil.dol.SUA și 1,1 mil.euro; al DLC și Unității de Implementare a Proiectelor FIDA – 236,3 mil.lei, 16,9 mil.dol.SUA și 11,6 mil.euro.

Pe parcursul anului 2011 au fost rambursate împrumuturi recreditate de agenții economici, autoritățile administrației publice locale și ale instituțiilor financiare în sumă de 340,9 mil.lei, 7,73 mil.dol.SUA și 3,9 mil.euro, din care: împrumuturi recreditate prin intermediul MF – 6,0 mil.lei, 5,13 mil.dol.SUA și 2,2 mil.euro; împrumuturi recreditate prin intermediul DLC și a Unității de Implementare a Proiectelor FIDA – 334,8 mil.lei, 2,6 mil.dol.SUA și 1,7 mil.euro. Totodată, în baza Hotărârilor Curții de Apel Economice, în anul 2011 au fost anulate datoriile agenților economici recreditați prin intermediul Ministerului Finanțelor în sumă de 0,7 mil.lei și 0,07 mil.dol.SUA. Analogic situației prezentate, în viziunea auditului, lipsește reglementarea procedurilor de anulare a datoriei prin prisma elementelor sistemului de control intern.

Soldul datoriei beneficiarilor recreditați, la 31.12.2011, a constituit 1477,9 mil.lei, 95,3 mil.dol.SUA și 17,5 mil.euro/2859,6 mil.lei, din care datoria expirată – 343,2 mil.lei și 21,1 mil.dol.SUA.

Ministerul Finanțelor, prin intermediul organelor fiscale, a încasat 2,7 mil.lei de la agenții economici care dețin datorii ariate pe împrumuturile recreditate.

Concluzii: Soldul datoriei beneficiarilor recreditați, la finele anului 2011, a constituit 1477,9 mil.lei, 95,3 mil.dol.SUA și 17,5 mil.euro/2859,6 mil.lei, din care datoria expirată – 343,2 mil.lei și 21,1 mil.dol.SUA. Debursarea mijloacelor financiare din contul liniilor de credit, refinanțării mijloacelor circulante acumulate condiționează majorarea datoriilor față de bugetul de stat, fapt ce denotă necesitatea intensificării activităților de monitorizare cu referință la onorarea angajamentelor asumate de debitori.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

12. În comun cu organele de competență, să întreprindă măsuri rezultative în vederea asigurării recuperării la bugetul de stat a datoriilor beneficiarilor –debitori, în special a datoriilor cu termen expirat.

3.7. Cu privire la situația în sistemele informaționale privind evidența și raportarea datoriei publice

Sistemul Informațional "Managementul și Analiza Financiară a Datoriei Publice" este o aplicație destinată gestiunii, analizei și raportării informației privind datoria publică. Responsabil de procesarea datelor și rapoartelor este Direcția generală datoriei publice, iar responsabil de administrarea sistemului – Î.S. „Fintehinform”.

Analiza asupra problemelor aferente activităților ce țin de S.I. „DMFAS”, efectuată de către audit, prin prisma standardelor internaționale pentru TI, a determinat că: **(i)** nu este aprobată politica pentru evaluarea și gestionarea riscurilor, nefiind definite nici controalele pentru cazurile de risc; **(ii)** nu este aprobat un Plan de recuperare în caz de dezastru și/sau calamități; **(iii)** nu sînt revizuite, după caz, pe parcursul anului politicile/mecanismele de securitate a informației; **(iv)** pe parcursul exploatării acestui sistem n-au fost efectuate schimbări de aplicații; **(v)** nu este aprobat un Plan de asigurare a continuității funcționării sistemului.

Concomitent, pentru gestiunea, analiza și raportarea informației privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Direcția nominalizată aplică și alte sisteme, în special: Oracle (sistem de gestiune a bazelor de date); Acces (soft specializat în crearea bazelor de date) și Excel (soft specializat în lucru cu tabele).

În aceste circumstanțe, auditul menționează că nede-

voltarea S.I. „DMFAS” condiționează incompatibilitatea cu sistemele operaționale mai avansate aplicate de Ministerul Finanțelor, afectînd corectitudinea generalizării rapoartelor privind datoria publică. Potrivit motivației Î.S. „Fintehinform”, care a preluat administrarea sistemului nominalizat, aceasta nu dispune de angajați specializați în partea de business a sistemului, care inițial, îngreunează evaluarea funcționării softului.

S.I. „DMFAS” generează circa 108 rapoarte pentru procesul de administrare a datoriei de stat și monitorizare a datoriei publice, dintre ele fiind utilizate doar 40, ceea ce constituie 37,0% din potențialul acestui sistem.

Concluzii: Auditul denotă unele probleme la aplicarea S.I. „DMFAS” privind gestionarea datoriei publice, fapt ce poate condiționa riscuri de integritate a informației și afectarea corectitudinii raportării datoriei publice. Aceste situații au identificat necesitatea ajustării sistemelor informaționale aplicate la cerințele standardelor internaționale.

Recomandări Ministerului Finanțelor, în comun cu Î.S. „Fintehinform”:

13. Să asigure o continuă dezvoltare a S.I. „DMFAS” și compatibilitatea acestuia cu procesele aplicate în înregistrarea, analiza și raportarea datoriei publice.

3.8. Cu privire la realizarea hotărârilor precedente ale Curții de Conturi¹²

Urmare a implementării recomandărilor din hotărârile precedente ale Curții de Conturi, Ministerul Finanțelor, în vederea conformării informației privind datoria UAT, întreprinderilor comerciale în care statul și/sau UAT dețin mai mult de 50% din capitalul social, întreprinderilor de stat și municipale, a completat cadrul legislativ prin care au fost extinse atribuțiile organelor de control ale Ministerului Finanțelor, inspectarea financiară a raportării datoriei publice fiind atribuită Serviciului Control Financiar și Revizie. Cu toate acestea, auditul a constatat că procesul de monitorizare exercitat de Ministerul Finanțelor asupra situației cu privire la datoria publică prin acumularea informației de la întreprinderile din sectorul public și UAT pentru raportarea datoriei publice încă mai indică deficiențe, ceea ce duce la incorectitudini în raportare.

Totodată, în anul 2011, ca și în anii precedenți, se relevă un nivel redus de valorificare a împrumuturilor externe pentru implementarea proiectelor investitive, datorită prezenței mai multor factori interni și externi.

Deși Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate recomandări privind menținerea unui sistem de control intern eficient în cadrul gestionării datoriei publice, în baza Registrului problemelor depistate în activitatea de lucru, în doar 5 luni ale anului precedent (din august 2011), Direcția generală datoriei publice a identificat în activitatea sa circa 22 de probleme. Acestea, precum și diferențele depistate de audit în fișele de credit privind reflectarea situației împrumuturilor la 31.12.2010 și 31.12.2011 mai denotă prezența deficiențelor în managementul și controlul intern al Direcției. O problemă semnificativă în acest domeniu este și importarea manuală a datelor în S.I. „DMFAS” din sisteme aplicate. Controlul insuficient din partea conducerii Direcției poate determina apariția riscului erorilor determinate de factorul uman. De asemenea, lipsa unui Registru de riscuri, precum și a evaluării riscurilor operaționale și riscurilor legate de evoluția și gestionarea datoriei publice denotă un control intern insuficient. Totodată, auditul menționează unele probleme la aplicarea S.I. „DMFAS” privind gestionarea datoriei publice, fapt ce poate condiționa afectarea corectitudinii raportării datoriei publice.

Pentru anul 2011 n-a fost aprobat documentul strategic al managementului datoriei de stat pe termen mediu, acesta fiind aprobat pentru anii 2012-2014.

¹² Hotărîrea Curții de Conturi nr.54 din 06.07.2010 și Hotărîrea Curții de Conturi nr.50 din 06.09.2011.

Concluzii: Deși Ministerul Finanțelor a întreprins măsuri în vederea executării cerințelor și implementării recomandărilor hotărârilor precedente ale Curții de Conturi, unele probleme persistă. Ținând cont de caracterul continuu și de actualitatea aspectelor/problemelor respective, precum și de necesitatea întreprinderii unor măsuri viabile în vederea soluționării definitive a acestora, cerințele neexecutate/executate parțial sînt reiterate în prezentul Raport.

Recomandări Ministerului Finanțelor:

14. Să asigure consolidarea sistemului de management și control intern la înregistrarea, analiza și raportarea datoriei publice, precum și monitorizarea implementării recomandărilor și executării integrale a cerințelor Curții de Conturi.

IV. Concluzii generale asupra Raportului privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării pe anul 2011

Ministerul Finanțelor, în temeiul art.9 alin.(6) din Legea 419-XVI din 22.12.2006, include în rapoartele privind executarea bugetului de stat, prezentate Guvernului și Parlamentului, informația cu privire la volumul și statutul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat prin întocmirea Raportului privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării.

Reieșind din scopul și abordarea de audit, echipa de audit a Curții de Conturi s-a expus asupra conformității aspectelor importante privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat (prioritar situațiile privind datoria de stat), reflectate/incluse în Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2011, cu cadrul de raportare financiară și prezentarea informației reale bazate pe datele sistemelor de evidență și raportare ale Ministerului Finanțelor.

Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 conține, prin totalitatea sistematizată de indicatori, date ce reflectă situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat.

Soldul datoriei publice pe anul 2011 a înregistrat o pondere în PIB de 29,2%, ce este mai puțin cu 2,7 puncte procentuale față de anul precedent, iar în valoare nominală soldul datoriei publice este în creștere cu 1061,1 mil.lei.

Auditul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării de stat pe anul 2011 constată că administrarea de către Ministerul Finanțelor a deservirii datoriei de stat a asigurat onorarea obligațiunilor țării în limita aprobată de cadrul Legii bugetare anuale.

Soldul datoriei de stat interne pe anul 2011 a înregistrat 5841,94 mil.lei, sau mai puțin cu 35,6 mil.lei decît plafonul stabilit prin Legea bugetară anuală (5877,5 mil.lei), iar soldul datoriei de stat externe a însumat 1142,5 mil.dol.SUA (cu o majorare de 26,3 mil.dol.SUA față de anul 2010), datorită

evoluției debursării mijloacelor acordate prin împrumuturi externe pentru implementarea proiectelor investiționale.

Gradul de îndatorare a țării a înregistrat o scădere față de anul precedent cu 2,9 puncte procentuale, fapt condiționat de ritmul de majorare a PIB, precum și de creșterea nesemnificativă a datoriei de stat în anul 2011, aceasta fiind menținută sub plafonul aprobat prin Legea bugetului de stat.

Nivelul redus de valorificare a unor împrumuturi externe pentru implementarea proiectelor investiționale a condiționat anularea cumulativă a 15 sume din creditele acordate de către creditorii multilaterali, nefiind obținute circa 91,7 mil.dol.SUA, din care în anul 2011 – 10,8 mil.dol.SUA.

Auditul denotă că nivelul redus de monitorizare din partea Ministerului Finanțelor n-a asigurat conformitatea unor date la capitolul datoria publică aferentă întreprinderilor din sectorul public – cu 0,2 mil.lei, BNM – cu 806,8 mil.lei, valoarea inițială a împrumuturilor – cu 1,9 mil.euro și 17,1 mil.dol.SUA și valoarea debursărilor – cu 3,63 KWD și 2829,94 DST.

Soldul beneficiarilor recreditați, la finele anului 2011, a constituit 1477,9 mil.lei, 95,3 mil.dol.SUA și 17,5 mil.euro/2859,6 mil.lei, din care datoria expirată – 343,2 mil.lei și 21,1 mil.dol.SUA.

Soldul față de bugetul de stat al debitorilor garanți pentru împrumuturile interne și externe acordate rămîne a fi considerabil, constituind 407,9 mil.lei, din care cu termenul expirat – 271,0 mil.lei (66,4%). În anul 2011, din contul bugetului de stat au fost dezafectate mijloace financiare pentru onorarea garanțiilor de stat în sumă de 22,1 mil.lei, fiind recuperate 2,7 mil.lei. Această situație se menține, analogic situațiilor perioadelor precedente, cu evoluții pozitive nesemnificative pentru bugetul de stat.

Insuficiența procesului de comunicare și coordonare interinstituțională în cadrul procesului de raportare a datoriei publice, inclusiv lipsa verificărilor periodice a condiționat deficiențe la raportarea acesteia. În acest context, se relevă și necesitatea intensificării activităților de monitorizare privind gestionarea și raportarea datoriei publice, precum și a ajustării sistemelor informaționale aplicate la cerințele standardelor internaționale.

Constatările auditului denotă că Raportul privind situația în domeniul datoriei publice, garanțiilor de stat și recreditării pe anul 2011 a fost elaborat în conformitate cu datele înregistrate în Registrele de stat privind datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, datele generate de S.I. "DMFAS", datele statistice privind datoria publică, prezentate de întreprinderile din sectorul public și UAT, precum și cu datele privind executarea de casă a bugetului de stat din sistemul Trezoreriei de Stat.

**Șeful echipei de audit,
controlor de stat principal
controlor de stat superior**

**Responsabil de monitorizarea, realizarea
și raportarea auditului**

Seful Direcției generale I, auditor public

**Viorel Pantelei
Irina Cerba**

Natalia Trofim

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

699 H O T Ă R Î R E

cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Lista indicatorilor Profilului Migrațional Extins, conform anexei nr.1;

Șablonul Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova, conform anexei nr.2.

2. Biroul migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne, pînă la 25 decembrie al anului de referință, începînd cu anul 2013 pentru anul analizat 2012, va asigura producerea și actualizarea anuală a indicatorilor Profilului Migrațional Extins și va elabora Raportul analitic anual în baza Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al

Republicii Moldova.

3. Ministerul Afacerilor Interne va crea și va asigura în cadrul Biroului migrație și azil o unitate specializată responsabilă de actualizarea și elaborarea Profilului Migrațional Extins, din contul și în limita numărului de unități de personal stabilit și a cheltuielilor de personal prevăzute anual acestuia.

4. Ministerele și alte autorități ale administrației publice centrale vor prezenta, conform competențelor, Ministerului Afacerilor Interne, pînă la 1 iunie al fiecărui an, informația conform Listei indicatorilor Profilului Migrațional Extins și definițiilor incluse.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe

și integrării europene

Viceprim-ministru

Ministrul afacerilor interne

Ministrul finanțelor

Ministrul muncii, protecției

sociale și familiei

Ministrul tehnologiei

informației și comunicațiilor

Nr. 634. Chișinău, 24 august 2012.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă

Mihail Moldovanu

Dorin Recean

Veaceslav Negruța

Valentina Buliga

Pavel Filip

Anexa nr. 1
la Hotărîrea Guvernului nr.634
din 24 august 2012

LISTA indicatorilor Profilului Migrațional Extins

Indicatori	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Definiția, formula sau metoda de calculare	Surse de date și responsabilitatea pentru calculare-furnizare
1	2	3	4
1. POPULAȚIA ȘI DEZVOLTAREA			
1.1. INDICATORI DEMOGRAFICI GENERALI			
1.1.1. Numărul total de populație	Stoc (cifra la data de raportare)	Cifra absolută cu privire la populația stabilă la 1 ianuarie*. <i>Populație</i> – toți locuitorii unei țări sau ai unui teritoriu (provincie, oraș, mediu urban etc.); numărul locuitorilor unei țări sau ai unui teritoriu; de facto, populația dintr-un stat, teritoriu sau regiune (în baza glosarului ONU cu privire la populație). Eurostat se referă la conceptul de populație obișnuit rezidentă și include toți locuitorii dintr-un areal anumit la 1 ianuarie al anului de referință (sau, în unele cazuri, la 31 decembrie al anului precedent). <i>Reședință obișnuită</i> – locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaj religios, sau, în absența informațiilor, locul de reședință legal sau înregistrat (Regulamentul (CE) nr.862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație

1	2	3	4
1.1.2. Rata de creștere a populației	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Creșterea anuală a numărului populației împărțită la numărul mediu anual al populației. Numărul mediu anual al populației P este: $P = (P1 + P2) / 2$, unde: $P1$ – numărul populației la începutul anului; $P2$ – numărul populației la sfârșitul anului	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație plus statisticile vitale și cele cu privire la migrațiune
1.1.3. Rata de natalitate	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul anual de nașteri împărțit la numărul mediu anual al populației (per 1000 de locuitori), conform formulei: $n = (N/P) \times 1000$, unde: N – numărul nașterilor; P – numărul mediu anual al populației	Biroul Național de Statistică, statistică vitală
1.1.4. Rata de mortalitate	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul anual de decese raportat la numărul mediu anual al populației (per 1000 de locuitori)	Biroul Național de Statistică, statistică vitală
1.1.5. Sporul natural	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Diferența dintre numărul de născuți vii și numărul decedaților pe parcursul anului (per 1000 de locuitori)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistică vitală
1.1.6. Rata brută de imigrare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul anual de imigrări, împărțit la numărul mediu anual al populației (per 1000 de locuitori). <i>Imigrant</i> – persoana care imigrează (implicată în procesul de imigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007). <i>Imigrație</i> – acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul unui alt stat pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-un alt stat (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.7. Rata brută de emigrare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul anual de emigrări, împărțit la numărul mediu anual al populației (per 1000 de locuitori). <i>Emigrant</i> – persoana care emigrează (implicată în procesul de emigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007). <i>Emigrație</i> – acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul unui stat încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului în cauză pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.8. Rata netă a migrației	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Diferența dintre rata brută de imigrare și rata brută de emigrare (per 1000 de populație). <i>Migrație netă</i> – diferența dintre numărul persoanelor care intră pe teritoriul unui stat și numărul persoanelor care părăsesc teritoriul statului respectiv în aceeași perioadă. Este denumită și „bilanș migratoriu” (IOM. International Migration Law 25, Glossary on Migration)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.9. Numărul de intrări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul total al intrărilor înregistrate la frontiera de stat ale persoanelor care dispun de cetățenie moldovenească, pe parcursul anului de referință. <i>Cetățenie</i> – legătură juridică specială între o persoană și statul său, dobândită prin naștere sau prin naturalizare, indiferent că este prin declarație, opțiune, căsătorie ori alte mijloace, în conformitate cu legislația națională.	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.10. Numărul de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul total al intrărilor înregistrate la frontiera de stat ale persoanelor care nu dispun de cetățenie moldovenească, pe parcursul anului de referință <i>Străin</i> – persoană dintr-o anumită țară care nu este cetățean/nu deține cetățenia acestei țări (UE)	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră

1	2	3	4
1.1.11. Rata creșterii numărului de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat pe parcursul anului de referință, raportat la același indicator pentru anul precedent	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.12. Numărul de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul total al plecărilor înregistrate la frontiera de stat ale persoanelor care dispun de cetățenie moldovenească, pe parcursul anului de referință	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.13. Numărul de plecări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul total al plecărilor înregistrate la frontiera de stat ale persoanelor care nu dispun de cetățenie moldovenească, pe parcursul anului de referință	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.14. Rata de creștere a numărului de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Numărul total al plecărilor înregistrate la frontiera de stat ale cetățenilor moldoveni, pe parcursul anului de referință, raportat la același indicator pentru anul precedent	Poliția de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.2. COMPONENTA DEMOGRAFICĂ A POPULAȚIEI			
1.2.1. Proporția persoanelor cu vîrsta sub 15 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta sub 15 ani, raportat la numărul total al populației stabile	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.2. Proporția persoanelor în vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta de 65 de ani și peste, raportat la numărul total al populației stabile	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.3. Raportul de dependență demografică	Stoc (cifra la data de raportare)		Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta sub 16 ani și al celor cu vîrsta de peste 56/61 de ani, raportat la numărul populației de 16-56/61 de ani. Numărul populației sub vîrsta aptă de muncă și peste vîrsta aptă de muncă, raportat la numărul populației în vîrsta aptă de muncă (VAM). VAM este 16-61 de ani pentru bărbați și 16-56 de ani pentru femei	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul persoanelor cu vîrsta sub 15 ani și de 65 de ani și peste, raportat la populația cu vîrsta de 15-64 de ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.4. Raportul de vîrstă înaintată	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta de 80 de ani și peste, raportat la numărul populației cu vîrsta de 65 de ani și peste	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.5. Proporția bărbaților în vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de bărbați cu vîrsta de 65 de ani și peste, raportat la numărul total de bărbați	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.6. Proporția femeilor în vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei cu vîrsta de 65 de ani și peste, raportat la numărul total de femei	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.7. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrsta de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei cu vîrsta de 65 de ani și peste, la 100 de bărbați de aceeași vîrstă	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.8. Piramida pe vîrste și sexe a totalului populației	Stoc (cifra la data de raportare)	Structura de vîrstă și sex, pe grupuri de vîrstă de 5 ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație

1	2	3	4
1.3. POPULAȚIA URBANĂ versus cea RURALĂ			
1.3.1. Numărul total al populației urbane	Stoc (cifra la data de raportare)	Cifra absolută pentru totalul populației urbane la 31 decembrie al anului de referință. <i>Oraș</i> – unitate administrativ-teritorială mai dezvoltată decât satul din punct de vedere economic și social-cultural, care cuprinde populația urbană, cu structuri edilitar-gospodărești, industriale și comerciale corespunzătoare, a cărei populație în mare parte este încadrată în industrie, în sfera deservirii publice și în diferite domenii de activitate intelectuală, în viața culturală și politică (Legea nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.2. Rata de urbanizare	Stoc (cifra la data de raportare)	Proporția populației stabile care locuiește în mediul urban în totalul populației stabile	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.3. Rata de creștere a populației urbane	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul persoanelor care locuiesc în mediul urban la 31 decembrie, raportat la același indicator pentru 1 ianuarie al anului de referință	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.4. Proporția persoanelor cu vîrsta sub 15 ani în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta sub 15 ani în mediul urban, raportat la numărul total de populație urbană	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.5. Proporția persoanelor cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul urban, raportat la numărul total de populație urbană	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.6. Proporția persoanelor cu vîrsta sub 15 ani în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta sub 15 ani în mediul rural, raportat la numărul total de populație rurală	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.7. Proporția de persoane cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul rural, raportat la numărul total de populație rurală	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.8. Raportul de dependență în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane în mediul urban cu vîrsta sub 15 ani și de 65 de ani și peste, raportat la numărul de populație urbană cu vîrsta de 15-64 de ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.9. Raportul de vîrstă înaintată în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane în mediul urban cu vîrsta de 80 de ani și peste, raportat la numărul de populație urbană cu vîrsta de 65 de ani și peste	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.10. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei în mediul urban cu vîrsta de 65 de ani și peste, la 100 de bărbați de aceeași vîrstă în mediul urban	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.11. Raportul de dependență în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane în mediul rural cu vîrsta sub 15 ani și de 65 de ani și peste, raportat la numărul de populație rurală cu vîrsta de 15-64 ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.12. Raportul de vîrstă înaintată în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane în mediul rural cu vîrsta de 80 de ani și peste, raportat la numărul de populație rurală cu vîrsta de 65 de ani și peste	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.13. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrsta de 65 de ani și peste în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei în mediul rural cu vîrsta de 65 de ani și peste, la 100 de bărbați de aceeași vîrstă în mediul rural	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4. POPULAȚIA ÎN VÎRSTĂ APTĂ DE MUNCĂ			
1.4.1. Proporția populației în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)		Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație

1	2	3	4
1.4.1.1. Proportia populației în vîrstă aptă de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrstă de 16-56/61 de ani, raportat la numărul total de populație, la 31 decembrie al anului de referință	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.1.2. Proportia populației în vîrstă aptă de muncă (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrstă de 15-64 de ani, raportat la numărul total de populație, la 31 decembrie al anului de referință	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.2. Rata de creștere a populației în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)		Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.2.1. Rata de creștere a populației în vîrstă aptă de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Populația în vîrstă aptă de muncă (16-56/61 de ani), la 31 decembrie, raportat la același indicator pentru 1 ianuarie al anului de referință	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.2.2. Rata de creștere a populației în vîrstă aptă de muncă (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Populația în vîrstă aptă de muncă (15-64 de ani), la 31 decembrie, raportat la același indicator pentru 1 ianuarie al anului de referință	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrstă de 5-14 ani, raportat la numărul de persoane cu vîrstă de 55-64 de ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.4. Indicele structurii de vîrstă pentru populația aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane cu vîrstă de 40-64 de ani, raportat la numărul de persoane cu vîrstă de 15-39 de ani	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația în vîrstă de 15-39 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei cu vîrstă de 15-39 de ani, la 100 de bărbați de aceeași vîrstă	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația în vîrstă de 40-64 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de femei cu vîrstă de 40-64 ani, la 100 de bărbați de aceeași vîrstă	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.5. INDICATORII FORȚEI DE MUNCĂ			
1.5.1. Rata de participare la forța de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)		Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Ponderea populației active (ocupate și în șomaj) în vîrstă de muncă (16-56 de ani (femei)/61 de ani (bărbați) în totalul populației în vîrstă de muncă (16-56 de ani (femei)/61 ani (bărbați)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.1.2. Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul persoanelor active în forța de muncă (ocupate și în șomaj cu vîrstă de 15-64 de ani), raportat la populația totală în vîrstă de muncă (15-64 de ani)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.2. Rata de ocupare	Stoc (cifra la data de raportare)		Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.2.1. Rata de ocupare (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Raportul dintre populația ocupată și totalul populației de 15 ani și peste, exprimat procentual	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.2.2. Rata de ocupare (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	Raportul dintre populația ocupată și totalul populației în vîrstă aptă de muncă (15-64 de ani), exprimat procentual	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.3. Rata șomajului	Stoc (cifra la data de raportare)	Raportul dintre numărul șomerilor definit conform criteriilor Organizației Internaționale a Muncii (ILO) și populația activă totală (populația ocupată și șomerii) de 15 ani și peste, exprimat procentual	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă

1	2	3	4
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Raportul dintre numărul șomerilor ILO cu vârsta de 15-24 de ani și populația activă totală cu vârsta de 15-24 de ani, exprimat procentual	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Raportul dintre numărul șomerilor ILO – femei și populația totală activă – femei, exprimat procentual	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	Stoc (cifra la data de raportare)	Diferența dintre rata șomajului în rândul femeilor și rata șomajului în rândul bărbaților, exprimată în puncte procentuale	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.6. INDICATORI ECONOMICI GLOBALI			
1.6.1. PIB		Principalul agregat macroeconomic al Sistemului conturilor naționale, care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final	Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.2. Rata de creștere a PIB-ului		PIB-ul pentru anul de referință raportat la același indicator pentru anul precedent	Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.3. PIB per capita		PIB raportat la numărul total al populației	Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului per capita		PIB-ul per capita pentru anul de referință raportat la același indicator pentru anul precedent	Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.5. Ponderea populației sub pragul sărăciei			Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.5.1. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute		Numărul persoanelor care trăiesc în gospodării cu cheltuieli pe adult echivalent (scala 1:0.7:0.5) sub pragul sărăciei absolute, raportat la numărul total al populației. <i>Pragul sărăciei absolute</i> se calculează în baza cheltuielilor alimentare ale decililor 2-4, ajustate la 2282 kcal/persoană/zi și adăugarea la acestea a cheltuielilor nealimentare (ponderea pentru toate gospodăriile din CBGC). <i>Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute</i> – numărul persoanelor care trăiesc în gospodării cu cheltuieli pe adult echivalent (scala 1:0.7:0.5) sub pragul sărăciei, raportat la numărul total al populației	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative		Rata riscului de sărăcie, adoptată de Consiliul European de la Laeken (care a aprobat un set inițial de 18 indicatori de excluziune socială și sărăcie în decembrie 2001), este calculată drept cota persoanelor cu un venit disponibil echivalat sub pragul riscului de sărăcie. Pragul este stabilit la 60 % din venitul național mediu echivalat disponibil. <i>Venitul echivalat</i> este definit drept venitul total al gospodăriei raportat la „mărimea echivalentă” a acestuia, considerând mărimea și compoziția gospodăriei, și este atribuit fiecărui membru al gospodăriei (venitul total al gospodăriei este raportat la mărimea echivalentă a acestuia, utilizând așa-numita scară de echivalență „modificată OECD”). Această scară oferă o pondere de 1.0 primului adult, 0.5 oricărui alt adult din gospodărie cu vârsta 14 ani și mai mult și 0.3 fiecărui copil)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.6. Proportia copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodării sub pragul sărăciei		Numărul de copii cu vîrstă sub 18 ani în gospodării care au cheltuieli sub pragul sărăciei absolute, raportat la numărul total de copii cu vîrstă sub 18 ani <i>Copil</i> – orice ființă umană sub vîrsta de 18 ani, exceptînd	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice

1	2	3	4
		cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vîrstă (Convenția ONU privind drepturile copilului)	
1.6.7. Indicele dezvoltării umane		Măsură comparativă a longevității, nivelului de studii și standardelor de viață ale unei țări. Pentru fiecare dimensiune în parte se calculează indicele specific, ținîndu-se cont de valorile reale și extreme ale indicatorilor stabilite de PNUD. <i>Longevitatea</i> este evaluată prin speranța de viață la naștere. <i>Nivelul de studii</i> este calculat ca medie aritmetică ponderată a ratei alfabetizării (cu o pondere de două treimi) și a ratei brute de înrolare la toate nivelurile de învățămînt (cu o pondere de o treime). <i>Standardele de viață</i> sînt evaluate prin PIB pe cap de locuitor, exprimat în dolari SUA la paritatea puterii de cumpărare	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Raportul Național al Dezvoltării Umane
1.7. REMITERILE			
1.7.1. Volumul anual al remiterilor emigranților	Flux anual	Volumul total al sumelor bănești parvenite din remiteri (dolari SUA). <i>Remiterile migranților</i> reprezintă transferuri de peste hotare de mijloace bănești și de bunuri, ce au impact asupra veniturilor gospodăriilor. Ele rezultă din circulația temporară sau permanentă a oamenilor pentru muncă în alte economii, stabilirea cu traiul permanent, precum și din relații interumane: cadouri, donații, moșteniri. Ele pot fi în numerar și nonnumerar, expediate prin canale oficiale (cum ar fi transferuri prin rețele electronice) sau prin canale informale (cum ar fi banii sau bunurile transportate peste frontiere) (Ediția a șasea a Manualului FMI referitor la balanța de plăți și situația investițiilor Internaționale, anexa 5. Remiterile)	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.2. Rata de creștere a remiterilor	Flux anual	Volumul total al sumelor parvenite din remiteri pentru anul de referință, raportat la același indicator pentru anul precedent	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.3. Ponderea remiterilor în PIB	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Proporția remiterilor în PIB, exprimată procentual	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.4. Remiteri per capita (dolari SUA)	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Venitul total de remiteri, raportat la numărul total al populației (dolari SUA)	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.5. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe	Stoc (cifra la data de raportare)	Ponderea gospodăriilor care beneficiază de remitențe în totalul gospodăriilor casnice cercetate. Dezagregare: total, pe medii de reședință	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.6. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe	Stoc (cifra la data de raportare)	Volumul mediu de remitențe pe o gospodărie care beneficiază de remitențe raportat la venitul total mediu disponibil pe o gospodărie din grupul respectiv. Dezagregare: total, pe medii de reședință	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.7. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe	Stoc (cifra la data de raportare)	Ponderea gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul absolut al sărăciei în cazul în care nu ar primi venituri din remitențe. Dezagregare: total, pe medii de reședință	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.8. Remiterile imigranților	Flux anual	Volumul total al sumelor transferate în exterior de imigranții străini din Republica Moldova (dolari SUA)	Sursa de date urmează a fi identificată

1	2	3	4
2. POPULAȚIA NAȚIONALĂ ȘI INDICATORII RELEVANȚI DE MIGRAȚIE			
2.1. EMIGRAREA			
2.1.1. Numărul anual de emigrări internaționale raportat de Moldova	Flux anual	Numărul total de persoane care au emigrat din Moldova pe parcursul anului de referință. Dezagregare după vîrstă, sex, medii de reședință, țară, durată și scop (muncă/studii/reîntregirea familiei). <i>Definițiile cu privire la emigrant și emigrație sînt stipulate la indicatorul 1.1.7</i>	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.2. Numărul total estimat de imigrări internaționale din Moldova raportat de țările de destinație	Flux anual	Numărul total de imigrări din Moldova raportat de țările de destinație în anul de referință. Estimare bazată pe datele disponibile colectate de țările de destinație. Dezagregare după vîrstă, sex, medii de reședință, țară, durată și scop (muncă/studii/reîntregirea familiei). <i>Definițiile cu privire la imigrant și imigrație sînt stipulate la indicatorul 1.1.6.</i>	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Moldovei
2.1.3. Numărul anual de emigrări internaționale ale cetățenilor moldoveni raportat de Moldova	Flux anual	Numărul total de cetățeni moldoveni care au emigrat din Moldova pe parcursul anului de referință. Dezagregare după vîrstă, medii de reședință, țară, durată și scop (muncă/studii/reîntregirea familiei)	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor internaționale ale cetățenilor moldoveni	Flux anual	Numărul de cetățeni moldoveni care au emigrat pe parcursul anului curent, raportat la același indicator pentru anul precedent	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării internaționale a cetățenilor moldoveni	Flux anual	Numărul cetățenilor moldoveni – femei care au emigrat pe parcursul anului curent, raportat la același indicator în cazul bărbaților	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.6. Proporția relativă a emigranților internaționali din mediul rural versus cel urban	Flux anual	Numărul cetățenilor moldoveni care au emigrat peste hotare din mediul rural, raportat la același indicator pentru mediul urban	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.7. Numărul anual de emigrări internaționale ale cetățenilor moldoveni în funcție de nivelul de studii	Flux anual	Numărul total de cetățeni moldoveni care au emigrat din Moldova în anul de referință, după nivelul de studii. Dezagregări după: studii medii de specialitate, superioare, grade științifice	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.8. Numărul copiilor luați peste hotare de către părinți	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Numărul copiilor cu vîrsta sub 18 ani care au emigrat împreună cu părinții aflați peste hotare temporar sau permanent în anul de referință	Ministerul Educației, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.2. EMIGRAREA TEMPORARĂ			
2.2.1. Numărul de gospodării cu membri care se află temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul de gospodării care au declarat că cel puțin un membru se află temporar peste hotare la data cercetării. Dezagregare după vîrstă, sex, medii de reședință, țară, durată și scop (muncă/studii/reîntregirea familiei)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.2. Numărul de gospodării cu copii cu vîrsta sub 18 ani care au membri aflați temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul de gospodării cu copii în vîrsta sub 18 ani care au declarat că cel puțin un membru se află temporar peste hotare la data cercetării. Membri care se află peste hotare: ambii părinți plecați, mama, tata.	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)

1	2	3	4
2.2.3. Proportia gospodăriilor cu membri care se află temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul de gospodării care au declarat că cel puțin un membru se află temporar peste hotare la data cercetării, raportat la numărul total de gospodării din Moldova	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.4. Proportia gospodăriilor cu copii în vîrstă sub 18 ani cu membri aflați temporar peste hotare în totalul gospodăriilor cu copii	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul de gospodării cu copii în vîrstă sub 18 ani care au declarat că cel puțin un membru se afla temporar peste hotare, în totalul gospodăriilor cu copii în vîrstă sub 18 ani, la data cercetării	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.5. Rata de creștere a numărului de gospodării cu membri aflați temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul de gospodării care au declarat că cel puțin un membru se află temporar peste hotare la data cercetării, raportat la același indicator pentru anul precedent	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.6. Numărul de copii lăsați în Moldova de cel puțin unul dintre părinți care au emigrat	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Numărul copiilor cu statut determinat de autoritățile tutelare de copii rămași fără ocrotire părintească în urma migrației unui părinte	Ministerul Educației, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.7. Numărul de copii lăsați în Moldova de ambii părinți care au emigrat	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Numărul copiilor cu statut determinat de autoritățile tutelare de copii rămași fără ocrotire părintească în urma migrației ambilor părinți	Ministerul Educației, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.8. Proportia copiilor lăsați fără grijă părintească din motivul plecării părinților peste hotare	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Numărul total estimat de copii în vîrstă sub 18 ani lăsați fără grijă părintească raportat la numărul total de copii de aceeași vîrstă. Părinți plecați peste hotare – mama, tata, ambii părinți sau un părinte, în cazul familiei monoparenale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației (pentru copii de vîrstă școlară), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.9. Creșterea numărului de copii lăsați fără grijă părintească	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Numărul de copii lăsați fără grijă părintească în anul de referință, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (pentru copii de vîrstă preșcolară), Ministerul Educației (pentru copii de vîrstă școlară), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.10. Numărul permiselor de mic trafic de frontieră, acordate cetățenilor Republicii Moldova	Stoc (cifra medie anuală)	Numărul cetățenilor moldoveni care locuiesc în zona de frontieră și cărora le-au fost eliberate permise de mic trafic de frontieră în anul de referință. (Hotărîrea Guvernului nr. 698 din 20 noiembrie 2009 pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind micul trafic de frontieră, semnat la București la 13 noiembrie 2009, și Hotărîrea Guvernului nr. nr. 319 din 28 aprilie 2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la aplicarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind micul trafic de frontieră). <i>Mic trafic de frontieră</i> – trecerea frecventă a frontierei comune a statelor contractante de către rezidenții din zona de frontieră, care intenționează să rămînă în zona de frontieră a celeilalte părți contractante, în special din motive de ordin social, cultural, familial sau întemeiate economic, pentru o perioadă care nu depășește 3 luni de ședere neîntreruptă de la data trecerii frontierei (Regulamentul CE nr.1931/2006)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Poliția de Frontieră
2.3. CETĂȚENI MOLDOVENI CARE LOCUIESC PESTE HOTARE			
2.3.1. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, conform	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, conform datelor din Moldova, estimat în baza: 1) anchetei forței de muncă;	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta

1	2	3	4
datelor din Moldova		2) datelor de trecere a frontierei din Registrul de stat al populației. Datele vor fi dezagregate după țări, vîrstă (grupuri de vîrstă de 5 ani) și sex	forței de muncă), Poliția de Frontieră și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.3.2. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare conform datelor țărilor gazdă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, estimat în baza datelor țărilor gazdă ale emigranților. Datele vor fi dezagregate după țări, vîrstă (grupuri de vîrstă de 5 ani) și sex	Baze de date internaționale (mai cu seamă Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.3. Proporția cetățenilor moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 12 luni	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 12 luni, raportat la numărul total de cetățeni moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare	Poliția de Frontieră, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), baze de date internaționale (mai cu seamă Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.4. Proporția cetățenilor moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 5 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 5 ani, raportat la numărul total de cetățeni moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare	Poliția de Frontieră, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), baze de date internaționale (mai cu seamă Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.5. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare și sînt incluși în registrele consulare ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare ce s-au adresat la misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova și au fost incluși în registrele consulare. Dezagregare după vîrstă și sex	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și registrele consulare ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova
2.3.6. Numărul de cetățeni moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care lucrează peste hotare ale căror contracte au fost înregistrate la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care au depus o cerere de azil peste hotare, dar care încă nu a fost soluționată printr-o decizie irevocabilă (Legea nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova). <i>Solicitant de azil</i> – un resortisant al unei țări terțe sau un	Baze de date internaționale (în special Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Eurostat)

1	2	3	4
		apatrid care a depus o cerere de azil cu privire la care nu a fost adoptată încă o hotărâre finală (Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat)	
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni moldoveni care au solicitat azil și au obținut statutul de refugiat printr-o decizie irevocabilă. <i>Refugiat</i> – orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară (în baza art. 1 al Convenției ONU din 51 privind statutul refugiaților, precum și Directivei 2004/83/CE). <i>Statut de refugiat</i> – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, a străinului sau apatridului care întrunește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și în Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967 (Legea nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008)	Baze de date internaționale (în special Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Eurostat)
2.3.9. Numărul de cetățeni moldoveni care își fac studiile peste hotare în baza tratatelor internaționale în domeniul educației	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul cetățenilor moldoveni aflați la studii peste hotare în baza tratatelor internaționale în domeniul educației în anul de referință. Dezagregare: total, după țările recipiente	Ministerul Educației, baza de date Eurostat cu privire la permisele de reședință
2.3.10. Mișcarea naturală a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare		Numărul anual de nașteri, căsătorii, divorțuri și decese ale cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare în anul de referință	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și registrele consulare ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova
2.3.11. Numărul cetățenilor moldoveni, imigranți în Moldova (reîntorși)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul anual al cetățenilor moldoveni, imigranți în Moldova (reîntorși), care trăiesc peste hotare	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.4. REPATRIEREA			
2.4.1. Numărul anual de persoane repatriate	Flux anual	Numărul total anual de persoane născute în Republica Moldova și descendenții acestora, care au solicitat repatrierea și au obținut actul oficial care confirmă dreptul la repatriere. <i>Repatriere</i> – dreptul personal al refugiatului, prizonier de război sau reținut civil, să se întoarcă în țara de naționalitate, în condiții specifice definite în diferite instrumente internaționale (Convenția de la Geneva, 1949 și Protocoalele Adicionale, 1977, Regulamentele de respectare a legilor și obiceiurile războiului pe uscat, anexate la a patra Convenție de la Haga, 1907, instrumente ale drepturilor omului, precum și dreptul internațional cutumiar). <i>Confirmare de repatriere</i> – act oficial eliberat de autoritatea competentă pentru străini, care confirmă dreptul la repatriere (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

1	2	3	4
2.4.2. Rata de creștere a numărului de persoane repatriate	Flux anual	Numărul de persoane repatriate pe parcursul anului de referință, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
2.4.3. Proportia copiilor repatriați în rândul persoanelor repatriate	Flux anual	Numărul de copii repatriați, raportat la numărul total de persoane repatriate pe parcursul anului de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
2.4.4. Numărul cetățenilor moldoveni readmiși în cadrul acordurilor de readmisie	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul cetățenilor moldoveni identificați cu ședere ilegală peste hotare și readmiși în Moldova, în anul de referință (Legea nr. 238-XVI din 8 noiembrie 2007 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală). <i>Readmisie</i> – acțiune a unui stat de acceptare a reîntrării unui individ (național, național al țărilor terțe sau apatrid). <i>Acord de readmisie</i> – acord internațional care prevede proceduri, pe bază reciprocă, pentru returnarea nenaționalilor aflați într-o situație ilegală în țara lor de origine sau în țara prin care aceștia au tranzitat	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
2.5. VICTIME ALE TRAFICULUI DE PERSOANE			
2.5.1. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale traficului de persoane, identificate și asistate în cadrul Sistemului Național de Referire	Flux anual	Numărul anual de cetățeni moldoveni, victime ale traficului de persoane, identificați și asistați în cadrul Sistemului Național de Referire, inclusiv numărul persoanelor identificate drept victime ale traficului de persoane de Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane în cadrul unor dosare penale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Sistemul Național de Referire
2.5.2. Țările unde au fost exploatate victimele traficului de persoane	Flux anual	Numărul de cetățeni moldoveni victime ale traficului de persoane conform țărilor recipiente	Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
2.5.3. Raportul de feminitate în rândul victimelor traficului de persoane	Flux anual	Numărul de femei raportat la numărul de bărbați din rândul persoanelor identificate ca fiind victime ale traficului de persoane	Ministerul Afacerilor Interne (Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane), Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
2.5.4. Numărul de potențiale victime ale Trafic de ființă umane asistate în cadrul Sistemului Național de Referire	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane identificate ca potențiale victime ale traficului de persoane și asistate în cadrul Sistemului Național de Referire pe parcursul anului de referință, care în prealabil au fost identificate ca beneficiari de asistență socială: provin din familii sărace din mediul rural, au un nivel de studii scăzut, nu au profesie și/sau un loc de muncă, sînt victime ale violenței, nu au acte de identitate etc.	Sistemul Național de Referire, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
3. STRĂINI			
3.1. IMIGRAREA STRĂINILOR			
3.1.1. Numărul anual de imigrări ale străinilor raportat de Moldova	Flux anual	Numărul anual de cetățeni străini care au imigrat în țară raportat de Moldova. <i>Definițiile cu privire la imigrant și imigrație sînt stipulate la indicatorul 1.1.6</i>	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil), Biroul Național de Statistică, statistica migrației
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor străinilor	Flux anual	Numărul de străini care au imigrat pe parcursul anului curent, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil), statistica migrației
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor	Flux anual	Numărul femeilor care au imigrat pe parcursul anului curent, raportat la același indicator pentru bărbați	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil), statistica migrației

1	2	3	4
3.1.4. Țările de cetățenie ale imigranților străini	Flux anual	Numărul total de cetățeni străini imigranți după țările de cetățenie ale acestora	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	Flux anual	Numărul anual de imigrări ale străinilor cu nivel de instruire cel puțin mediu de specialitate	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	Flux anual	Numărul de străini cu nivel de instruire cel puțin mediu de specialitate, care au imigrat pe parcursul anului curent, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigrați	Flux anual	Numărul total de străini cu nivel de instruire cel puțin mediu de specialitate care au imigrat, raportat la numărul total de străini imigrați	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.1.8. Numărul anual de vize oferite de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova	Flux anual	Numărul total de vize oferite cetățenilor străini de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, în anul de raportare	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
3.1.9. Rata de creștere a numărului de vize oferite	Flux anual	Numărul de vize oferite pe parcursul anului curent, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
3.2. STOCUL DE POPULAȚIE DE PROVENIENȚĂ STRĂINĂ			
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul total de cetățeni străini care se află pe teritoriul Republicii Moldova la 31 decembrie al anului de referință.	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni străini care se află la data de 31 decembrie a anului de referință pe teritoriul Republicii Moldova, raportat la același indicator pentru anul precedent	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total de populație	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni străini care se află pe teritoriul Republicii Moldova, raportat la numărul total de populație	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.2.4. Țările de cetățenie	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul total de cetățeni străini după țările de cetățenie ale acestora	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)

1	2	3	4
3.2.5. Proportia apatrizilor în rândul străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de apatrizi raportat la numărul total de străini (inclusiv apatrizii). <i>Apatrid</i> – persoană care nu este cetățean al Republicii Moldova și nici cetățean al unui alt stat (Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000) <i>Apatridia</i> poate rezulta din mai multe cauze, inclusiv conflict de legi, transfer de teritoriu, legi care reglementează căsătoria, practici administrative, discriminare, lipsa înregistrării nașterii, denaționalizare (atunci cînd un stat anulează naționalitatea unui individ) și renunțare (atunci cînd un individ renunță la protecția statului)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.6. Proportia străinilor care locuiesc în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul cetățenilor străini care locuiesc în mediul urban la 31 decembrie al anului de referință, raportat la numărul total de străini	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.2.7. Numărul anual de naturalizări	Flux anual	Numărul anual de cetățeni străini care sînt naturalizați pe parcursul anului de referință. <i>Naturalizare</i> – acordarea cetățeniei la cererea persoanei care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.8. Rata de naturalizare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de cetățeni străini naturalizați pe parcursul anului de referință raportat la numărul mediu anual de străini din țară	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.9. Țările de cetățenie anterioară pentru persoanele naturalizate	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul total de cetățeni străini naturalizați după țările de cetățenie anterioară ale acestora	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.10. Numărul de persoane născute în străinătate (nenativi)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, la data de 31 decembrie	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.11. Rata de creștere a numărului de persoane născute în străinătate (nenativi)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, la data de 31 decembrie, raportat la același indicator pentru 1 ianuarie al anului de referință. <i>Persoană născută în străinătate</i> – o persoană născută în afara țării de reședință obișnuită curentă, indiferent de cetățenia persoanei. Îndrumări pentru colectarea datelor privind migrația internațională conform articolului al Regulamentului 862/2007 și pentru colectarea datelor adiționale pe bază voluntară: imigrare, emigrare, populația obișnuit rezidentă și obținerea și pierderea cetățeniei	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.12. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) în numărul total al populației	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, la data de 31 decembrie, raportat la numărul total al populației	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.13. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) care locuiesc în zona urbană	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, care locuiesc în mediul urban, raportat la numărul total de persoane născute în străinătate în anul de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centru Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)

1	2	3	4
3.2.14. Țările de naștere ale persoanelor născute în străinătate (nenativi)	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul total de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, după țările de naștere ale acestora. <i>Țara de naștere</i> – țara de reședință (în cadrul frontierelor actuale, dacă informația este disponibilă) a mamei la data nașterii sau, dacă nu este posibil, țara (în cadrul frontierelor actuale, dacă informația este disponibilă) în care a avut loc nașterea	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.3. COMPONENTA DEMOGRAFICĂ A POPULAȚIEI DE PROVENIENȚĂ STRĂINĂ			
3.3.1. Proporția străinilor în totalul populației cu vîrsta sub 15 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrsta sub 15 ani (0-14 ani), raportat la numărul total de populație de aceeași vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.2. Proporția străinilor în totalul populației cu vîrsta de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrsta de 65 de ani și peste, raportat la numărul total de populație de aceeași vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.3. Raportul de sex pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini-bărbați la 100 de străini-femei	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.4. Structura relativă pe vîrstă și sex a străinilor în comparație cu cetățenii naționali	Stoc (cifra la data de raportare)	Piramida combinată a populației, care prezintă numărul de străini și numărul de cetățeni moldoveni în grupuri de vîrstă a cîte 5 ani, în corelație cu numărul total al populației	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.4. MIGRAȚIA REGLEMENTATĂ			
3.4.1. Numărul de străini care dețin permis de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini care dețin permis de ședere permanentă la 31 decembrie în anul de referință. <i>Permis de ședere/buletin de identitate pentru apatrizi</i> – act de identitate care atestă dreptul de ședere legală pe teritoriul Republicii Moldova (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.2. Rata de creștere a numărului de deținători ai permiselor de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini deținători ai permiselor de ședere permanentă la 31 decembrie, raportat la același indicator pentru 1 ianuarie al anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.3. Proporția străinilor în vîrstă aptă de muncă cu permise de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrsta cuprinsă între 15 și 64 de ani cu permise de ședere permanentă, raportat la numărul total de străini în aceeași grupă de vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

1	2	3	4
3.4.4. Proportia străinilor care locuiesc în țară de cel puțin 5 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini care locuiesc în Republica Moldova de cel puțin 5 ani, raportat la numărul total de străini la 31 decembrie al anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.5. Numărul de străini care au obținut pentru prima dată permis de ședere provizorie	Flux anual	Numărul de străini care au obținut pentru prima dată de la autoritatea competentă pentru străini dreptul de ședere provizorie în Republica Moldova pe parcursul anului de referință. Dreptul de ședere provizorie este acordat: a) pentru imigrare la muncă; b) pentru studii; c) pentru reîntregirea familiei; d) pentru activități umanitare sau religioase; e) pentru tratament medical de lungă durată, balneosanatorial și de recuperare; f) pentru alte scopuri, în care activitatea străinului nu contravine legislației Republicii Moldova sau prezența lui pe teritoriul Republicii Moldova este necesară în interes public sau de securitate națională (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.6. Numărul de străini care dețin permis de ședere provizorie valabil	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini care dețin permis de ședere provizorie valabil la 31 decembrie al anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.7. Proportia de străini care au obținut permis de ședere pentru reîntregirea familiei	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru reîntregirea familiei, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.8. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de muncă și afaceri	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de muncă și afaceri, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.9. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de studii sau instruire	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de studii sau instruire, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.10. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități umanitare și religioase	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități umanitare și religioase, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.11. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru tratament	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru tratament, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

1	2	3	4
3.4.12. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru alte scopuri	Flux anual	Numărul anual de străini care au obținut permis de ședere provizorie pentru alte scopuri, raportat la numărul total de străini care au obținut permise de ședere provizorie pe parcursul anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.4.13. Proportia străinilor care au obținut permis de mic trafic de frontieră	Flux anual	Numărul de străini care au obținut permis de mic trafic de frontieră în anul de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
3.5. POPULAȚIA STRĂINĂ ÎN VÂRSTĂ DE MUNCĂ			
3.5.1. Numărul de străini în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrstă 15-64 ani la 31 decembrie al anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.2. Rata de creștere a numărului de străini în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrstă de 15-64 de ani, la 31 decembrie, raportat la același indicator la 1 ianuarie al anului de referință	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.3. Proportia străinilor în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrstă de 15-64 de ani, raportat la numărul total al populației de aceeași vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.4. Indicele structurii pe vîrstă pentru străinii în vîrstă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrstă de 40-64 de ani, raportat la numărul de străini în vîrstă de 15-39 de ani	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.5. Raportul de feminitate pentru străinii în vîrstă de 15-39 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini-femei în vîrstă de 15-39 de ani, raportat la numărul de străini-bărbați de aceeași vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.6. Raportul de feminitate pentru străinii în vîrstă de 40-64 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini-femei în vîrstă de 40-64 de ani, raportat la numărul de străini-bărbați de aceeași vîrstă	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.5.7. Proportia de străini în vîrstă aptă de muncă cu un nivel înalt de educație	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini cu vîrstă de 15-64 de ani, cu studii superioare, inclusiv postuniversitare, raportat la numărul total de străini de aceeași vîrstă	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil) Ministerul Tehnologiei

1	2	3	4
			Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”),
3.6. STRĂINII PE PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ			
3.6.1. Rata de participare la forța de muncă a străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini economic activi (numărul total de persoane ocupate și șomeri cu vârsta de 15-64 de ani), raportat la numărul total de străini în vîrstă aptă de muncă (15-64 de ani), exprimat procentual	Biroul Național de Statistică (ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice)
3.6.2. Rata de ocupare în câmpul muncii pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini ocupați (15-64 de ani), raportat la numărul de străini din aceeași grupă de vîrstă, exprimat procentual	Biroul Național de Statistică (ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice)
3.6.3. Rata șomajului pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini șomeri raportat la numărul total de străini economic activi (în vîrstă de 15-64 de ani)	Biroul Național de Statistică (ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice)
3.6.4. Rata șomajului pentru străinii în vîrstă sub 25 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini șomeri cu vârsta sub 25 de ani, raportat la numărul total de străini economic activi (cu vârsta de 15-64 de ani)	Biroul Național de Statistică (ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice)
3.6.5. Rata șomajului pentru străini-femei	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de străini-femei șomere, raportat la numărul total de străini-femei economic active (cu vârsta de 15-64 de ani)	Biroul Național de Statistică (ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice)
3.7. AZILUL ȘI APATRIDIA			
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare)	Flux anual	Numărul de străini care au depus pentru prima dată o cerere de azil în Republica Moldova, nesoluționată încă printr-o decizie irevocabilă, în anul de referință (Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova). <i>Definiția solicitantului de azil este stipulată la indicatorul 2.3.7</i>	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.2. Țările de origine ale solicitanților de azil	Flux anual	Numărul total de solicitanți de azil conform țărilor de origine ale acestora	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.3. Raportul de feminitate în rîndul solicitanților de azil	Flux anual	Numărul solicitanților de azil – femei, raportat la numărul solicitanților de azil - bărbați în anul de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, inclusiv apatrizi	Flux anual	Numărul de persoane, inclusiv apatrizi, care au beneficiat de protecție umanitară, în anul de referință. <i>Protecție umanitară – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, acordată străinului sau apatridului din alte motive decît cele prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 (Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova). Definițiile apatridului și apatridiei sînt stipulate la indicatorul 3.2.5</i>	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.5. Numarul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare	Flux anual	Numărul de persoane, inclusiv apatrizi, cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare, în anul de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul solicitanților cu cereri pentru obținerea azilului în Republica Moldova pe rol la 31 decembrie al anului de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

1	2	3	4
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid	Flux anual	Numărul de persoane cărora li s-a acordat statutul de apatrid în Republica Moldova, în anul de referință. <i>Definițiile apatridului și apatridiei sînt stipulate la indicatorul 3.2.5</i>	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Numărul de persoane cu statut de apatrid acordat de către statele terțe, care au imigrat în Republica Moldova în anul de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul solicitanților de azil cu cereri pe rol la 31 decembrie, raportat la același indicator la 1 ianuarie al anului de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de persoane refugiate în Republica Moldova la 31 decembrie al anului de referință. <i>Definiția refugiatului este stipulată la indicatorul 2.3.8</i>	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați	Stoc (cifra la data de raportare)	Numărul de refugiați la 31 decembrie, raportat la același indicator la 1 ianuarie al anului de referință	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8. IMIGRAREA NEREGLEMENTATĂ			
3.8.1. Numărul de imigranți nereglementați (migranți ilegali)	Flux anual	Numărul de străini identificați ca fiind ilegali pe teritoriul Republicii Moldova în anul de referință. <i>Ședere ilegală</i> – prezența pe teritoriul Republicii Moldova a unui străin care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile privind intrarea, aflarea sau șederea în Republica Moldova (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova). <i>Migrant ilegal</i> – persoană care, din cauza unei intrări neautorizate, încălcării condițiilor de intrare sau expirării vizei nu deține statut legal într-o țară de tranzit sau gazdă (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.2. Numărul de străini expulzați	Flux anual	Numărul de străini care au fost expulzați din țară prin decizia instanței judecătorești, în anul de referință. <i>Expulzare</i> – acțiune a autorității unui stat cu intenția și efectul securizării transportării persoanei sau persoanelor (nenaționali sau apatrizi) împotriva voinței lui/ei de pe teritoriul acestui stat (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.3. Numărul de străini cărora li s-a anulat dreptul de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Numărul de străini cărora li s-a anulat dreptul de ședere în Republica Moldova în anul de referință. <i>Anulare</i> – decizie luată de autoritatea competentă pentru străini împotriva străinului dacă acesta nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege ori s-a stabilit că unele acte care au stat la baza acordării dreptului de ședere sînt falsificate (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.4. Numărul de străini cărora li s-a revocat dreptul de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Numărul de străini cărora li s-a revocat dreptul de ședere în Republica Moldova în anul de referință. <i>Revocare</i> – decizie luată de autoritatea pentru străini dacă se constată că străinul nu mai întrunește condițiile de prelungire a dreptului de ședere ori nu mai respectă scopul pentru care i s-a acordat acest drept, ori a încălcat reglementările vamale sau reglementările privind frontiera de stat (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

1	2	3	4
3.8.5. Numărul de străini cărora li s-a refuzat în acordarea dreptului de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Numărul de străini cărora autoritatea competentă pentru străini le-a refuzat acordarea dreptului de ședere în Republica Moldova în anul de referință (<i>Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.6. Numărul de străini în privința cărora a fost dispusă măsura returnării de pe teritoriul Republicii Moldova	Flux anual	Numărul de străini în privința cărora autoritatea competentă pentru străini a emis decizia de returnare de pe teritoriul Republicii Moldova în anul de referință. <i>Returnare</i> – proces de întoarcere a unui străin prin executare voluntară a deciziei de returnare sau prin executare forțată a acesteia: în țara de origine, în o țară de tranzit, în conformitate cu acordurile de readmisie, sau în o țară terță în care străinul decide în mod voluntar să se întoarcă și în care acesta va fi acceptat. <i>Decizie de returnare</i> – act administrativ al autorității competente pentru străini, prin care șederea unui străin este stabilită ca fiind ilegală și care obligă străinul să părăsească teritoriul Republicii Moldova într-un termen stabilit (<i>Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.7. Numărul de străini declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova	Flux anual	Numărul de străini în privința cărora autoritatea competentă pentru străini a emis decizia prin care aceștia au fost declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova în anul de referință. <i>Declararea străinului persoană indezirabilă</i> este o măsură asiguratorie de autoritate, dispusă împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori în a cărui privință există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică (<i>Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.8.8. Numărul de străini luați în custodie publică	Flux anual	Numărul de străini în privința cărora instanța de judecată a emis decizia de luare în custodie publică pe teritoriul Republicii Moldova în anul de referință. <i>Custodie publică</i> – măsură de restrângere a libertății de mișcare (<i>Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i>). <i>Luarea în custodie publică</i> – măsură de restrângere a libertății de mișcare dispusă de instanța de judecată împotriva străinului care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de prezenta lege, precum și împotriva străinului care a fost declarat indezirabil sau în a cărui privință instanța de judecată a dispus expulzarea (<i>Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
*Populația:	Noua definiție va intra în vigoare după desfășurarea Recensământului populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014. Până în anul 2014 se va utiliza noțiunea „populație stabilă”, conform definiției utilizate de Biroul Național de Statistică: numărul <i>populației stabile</i> (populația rezidentă). <i>Populație stabilă</i> – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. <i>Stoc</i> – reprezintă datele statistice măsurate la sfârșitul perioadei de referință (OECD Glosarul de noțiuni statistice) <i>Flux</i> – reprezintă datele statistice acumulate pe parcursul perioadei de referință (OECD Glosarul de noțiuni statistice)		

Anexa nr. 2
la Hotărârea Guvernului nr.634
din 24 august 2012

ȘABLONUL PROFILULUI MIGRAȚIONAL EXTINS AL REPUBLICII MOLDOVA

Prefață

[Urmează a fi introdusă.]

Lista abrevierilor și acronimelor

[La necesitate.]

Profilul Migrațional Extins – raport statistic, conform unui șablon standardizat, care consolidează într-un mod structurat informația existentă din diferite surse privind migrația și dinamica acesteia, bazat pe o serie de indicatori cu privire la migrație și pe informații relevante politicilor, incluzând o analiză detaliată a impactului migrației asupra dezvoltării socioeconomice a țării și a bunăstării populației, având scopul de a servi drept instrument de facilitare în elaborarea politicilor naționale.

Harta și datele-cheie

[Harta urmează a fi introdusă.]

[Trebuie acordată atenție deosebită pentru a se asigura că imaginea selectată a hărții corespunde frontierelor recunoscute la nivel internațional, în special în țările în care există dispute de frontieră. Harta ar trebui să reprezinte împărțirea administrativă în regiuni sau alte subunități.]

[ȚARA] – Date-cheie		
Geografie:		
Suprafața totală, în km pătrați ¹	[ANUL]	
Economie și dezvoltare:		
PIB-ul pe cap de locuitor în USD ²	[ANUL]	Indicatorul 1.6.2. Rata de creștere a PIB-ului
Indicele Dezvoltării Umane ³	[ANUL]	Indicatorul 1.6.7. Indicele dezvoltării umane
Populația:		
Total rezidenți ⁴	[ANUL]	Indicatorul 1.1.1. Numărul total de populație
Previziune estimată ⁵	2050	ONU
Străini	[ANUL]	Indicatorul 3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în Moldova
Născuți în străinătate	[ANUL]	Indicatorii 3.2.11. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) în numărul total al populației și 3.2.12. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) care locuiesc în zona urbană
Migrație internațională:		
Rata migrației nete ⁶ internaționale, la 1000 de locuitori ⁷	[ANUL]	Indicatorul 1.1.8. Rata netă a migrației
Stocul de migrați internaționali ⁸	[ANUL]	ONU

Surse: [trebuie să se facă referință clară la sursa de unde este preluată fiecare estimare variabilă. De ex.:]

1 - [După cum s-a raportat la nivel național sau în baza de date ...]

2 - [În lipsa estimărilor naționale, pot fi menționate estimările FMI din baza de date World Economic Outlook – disponibile pe <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2010/02/weodata/index.aspx>]

3 - [Cea mai recentă valoare raportată de PNUD, disponibilă pe <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>]

4 - [Cea mai recentă estimare disponibilă pentru numărul total al populației rezidente (în mod normal), pe baza unei surse naționale (cum ar fi un registru de stat, o altă sursă administrativă sau ultimul recensământ). În absența unei surse naționale, se poate oferi estimarea UNDESA (disponibilă la <http://esa.un.org/wup2009/unup/index.asp?panel=1>)]

5 - [Cea mai recentă estimare națională sau cea raportată în baza de date UNDESA a Perspectivelor Mondiale privind Populația, varianta medie, disponibilă la <http://esa.un.org/unpp>]

6 - În continuare, migrația internațională are sensul de „migrație”, cu excepția cazului în care atributul „intern” este așezat în fața cuvântului „migrație” sau „migrant”.

7 - [Cea mai recentă cifră comunicată de sursa națională. Ca alternativă, poate fi preluată de pe <http://data.un.org/Data.aspx?d=opDiv&f=variable%3A85>]

8 - [Cea mai recentă estimare națională sau cea raportată în baza de date UNDESA a Perspectivelor Mondiale privind Populația, varianta medie, disponibilă pe <http://esa.un.org/unpp>]

Unele cifre adiționale ar putea fi găsite în baza de date ONU cu privire la migrația internațională, neluând în considerare diferențele conceptuale.

<http://www.un.org/esa/population/publications/ittmig2002/locations/mainframeco>

Rezumat executiv

[Maximum 5 pagini. Obiectivul-cheie: informarea factorilor politici și de decizie cu privire la principalele concluzii și recomandări și prezentarea unei imagini asupra situației generale din țară, cu relevanță pentru migrația internațională și internă.

Această secțiune ar trebui redactată într-un stil cât mai concis, în mod ideal sub formă de „glonț”, atrăgând atenția cititorului asupra principalelor tendințe identificate în domeniul migrației, oferind argumente credibile cu privire la modul în care situația ar putea evolua pe termen scurt și mediu și enumerând factorii (naționali, regionali și internaționali) care ar putea afecta viitoarele tendințe de migrație. Probleme posibile:

- statutul țării: de origine, de destinație sau de tranzit pentru migrați;
- principalii factori determinanți ai mobilității umane în trecut, în prezent și, posibil, în viitor;
- principalele categorii de mobilitate umană și modul în care acestea evoluează;
- Politicile-cheie pentru domeniul migrației, anunțate de guvern, și obiectivele avute în vedere;
- cadrul și legislația de gestionare a fenomenului migrației;
- impactul migrației asupra țării de primire/de plecare și evoluția ei, provocări-cheie în maximizarea impactului pozitiv și minimizarea riscurilor și amenințărilor conexe;
- principalele recomandări și sugestii pentru viitor – în context atât național, cât și regional.]

Partea A: Tendințe migraționale

A.1. Scurt istoric și principalii factori determinanți

[Maximum 1-2 pagini. Relevant, în primul rând, pentru țările care elaborează pentru prima dată profiluri migraționale. Oferă o perspectivă pe termen lung asupra dezvoltării istorice a țării, precum și principalele tendințe de migrație din trecut: migrația internațională vs. internă, voluntară vs. forțată, permanentă vs. temporară, principalele direcții de ieșire și principalele țări de origine pentru afluxuri, caracterul neregulat al fluxurilor migratorii, migrația de tranzit. În plus, ar trebui să existe o scurtă prezentare a principalilor factori (de atracție și de respingere) care determină migrația spre, în interiorul și dinspre țara respectivă. Ar trebui descrise

mediul politic (stabilitatea și securitatea, ciclul electoral, terorismul, criminalitatea, conflictele militare), mediul economic general (nivelul de dezvoltare, ocuparea forței de muncă – deficit sau excedent de forță de muncă), contextul regional (integrare și legături culturale). Pentru o prezentare amplă privind posibili factori de migrație, se va consulta OIM (2010, 11-12) sau Puentes 2010.]

A.2. Modele actuale de migrație

[Aceasta, împreună cu secțiunea Impactul migrației, reprezintă partea-cheie a Profilului Migrational. În timp ce Partea B va analiza relația dintre migrație și dezvoltarea social-economică a țării, secțiunea A.2 își propune să prezinte, în primul rând, cifrele și tendințele-cheie, fără a evalua modul în care fiecare tendință și proces afectează țara de origine sau de destinație.

În funcție de contextul țării, secvența categoriilor de migrație va fi diferită, accentul principal fiind pus pe cele de primă importanță pentru contextul național specific (juducând după sfera de aplicare, dinamica în schimbare și procentul populației afectate). Acoperind, în mod ideal, toate categoriile de mișcări forțate și voluntare ale populației, descrierea unor categorii ar putea fi omisă, în cazul în care ele sînt considerate irelevante sau puțin importante.

Această parte ar trebui să înceapă cu o scurtă prezentare generală a surselor de date utilizate și a limitelor acestora în ceea ce privește disponibilitatea și calitatea și să indice diferențele esențiale dintre definițiile naționale și cele acceptate pe plan internațional (a se vedea anexa nr.1). Mai multe informații cu privire la sursele de date și definițiile naționale ar trebui prezentate în anexele nr.2 și 3.

Trebuie să se facă o referire clară la sursa de date pentru fiecare număr menționat, precum și dacă este vorba despre date despre stoc sau flux. Tendințele și modelele ar trebui prezentate într-un mod cât mai explicit, sub formă de grafice, diagrame și scheme. Pentru bune practici de prezentare și interpretare a datelor, a se consulta UNECE 2009 (b și c). Seriile dinamice de date sub formă de tabel vor fi prevăzute în anexa nr.4.

Diferențierea pe vîrste ar trebui să se facă în grupuri de 5 ani (0-4, 5-9 etc.), cu excepția cazului cînd în țară există o altă clasificare.

Numai primele zece țări (pentru țara de cetățenie, țara de origine, țara de reședință etc.) ar trebui raportate, celelalte țări fiind grupate în categoria „alte”.

Perioada de referință este reprezentată de ultimele trei decenii (în cazul datelor despre stoc) și ultimii zece ani (în cazul datelor despre flux). Dacă acestea nu există, se vor oferi orice date existente în funcție de perioada, care să permită analiza seriilor dinamice și identificarea tendințelor.

Estimările bazate pe opiniile experților ar trebui utilizate numai în cazul în care nu există date numerice credibile din surse naționale sau internaționale. Datele cu caracter similar obținute din surse naționale ar trebui să aibă prioritate față de informațiile obținute din surse internaționale.]

A.2.1. Fluxul migrației internaționale a cetățenilor moldoveni și stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare

[Această secțiune are ca scop prezentarea datelor-cheie despre stocurile și ieșirile de emigranți, existente în țară și pe plan internațional. Ca urmare a caracterului precis al acestui tip de migrație, datele referitoare la emigrație sînt mai dificil de colectat decît cele referitoare la imigrație. Adesea, pentru a ajunge la estimări ale stocurilor de resortisanți care au reședința în străinătate, trebuie să fie folosite tehnicile și datele de estimare din țările de destinație. Prin urmare, trebuie acordată o atenție deosebită descrierii

metodelor utilizate pentru a ajunge la datele prezentate, precum și relevării defectelor și erorilor potențiale.]

A. 2.1.1. Emigrația cetățenilor

Modulul A.2.1. Fluxul de emigrări ale cetățenilor moldoveni și stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.1.1. Numărul anual de emigrări internaționale raportat de Moldova	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Registrul de stat al populației
2.1.2. Numărul total estimat de imigrări internaționale din Moldova raportat de țările de destinație	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Registrul de stat al populației, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.1.3. Numărul anual de emigrări internaționale ale cetățenilor moldoveni raportat de Moldova	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor internaționale ale cetățenilor moldoveni	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării internaționale a cetățenilor moldoveni	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.6. Proportia relativă a emigranților internaționali din mediul rural versus cel urban	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.7. Numărul anual de emigrări internaționale ale cetățenilor moldoveni în funcție de nivelul de studii	Flux anual	Biroul Național de Statistică (statistica migrației), Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
2.1.8. Numărul copiilor luați peste hotare de către părinți	Stoc (la 1 octombrie a anului de referință)	Ministerul Educației, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)

[Dacă sînt disponibile, s-ar putea face și alte clasificări de date după (grupe de) vîrstă, durata absenței, țara de origine, țara de origine a părinților.]

A. 2.1.2. Stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare

Modulul A.2.3. Fluxul de emigrări ale cetățenilor moldoveni și stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.3.1. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare conform datelor din Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice sau ancheta forței de muncă), Poliția de Frontieră și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)

2.3.2. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare conform datelor țărilor gazdă	Stoc (cifra la data de raportare)	Baze de date internaționale (în special Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.3. Proportia cetățenilor moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 12 luni	Stoc (cifra la data de raportare)	Poliția de Frontieră, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), baze de date internaționale (în special Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.4. Proportia cetățenilor moldoveni emigrați care locuiesc peste hotare de cel puțin 5 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Poliția de Frontieră, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), baze de date internaționale (în special Eurostat) și baze de date naționale ale principalelor țări de primire, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene prin intermediul solicitării de date de la țările de destinație de către misiunile diplomatice și consulare ale Republicii Moldova
2.3.5. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare și sunt incluși în registrele consulare ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și registrele consulare ale misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova
2.3.6. Numărul de cetățeni moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale	Stoc (cifra la data de raportare)	Agentia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Emigrația pentru studii

[Sursele naționale privind emigrația studenților vor înregistra, cel mai probabil, cazurile care implică sprijinul statului (cum ar fi programe naționale speciale în domeniul educațional sau acorduri bilaterale privind schimbul de studenți). Prin urmare, pentru a obține o imagine completă, trebuie neapărat examinate și datele din țara de destinație.]

Modulul A.2.1. Fluxurile de ieșire și stocurile emigranților, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.3.9. Numărul de cetățeni moldoveni care își fac studiile peste hotare în baza tratatelor internaționale în domeniul educației	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Educației, precum și baza de date Eurostat cu privire la permisele de reședință

Emigrația involuntară

[Emigrația involuntară, în special din motive politice, este un subiect foarte sensibil. Decizia privind raportarea sau nu a acestei categorii de migrație și, dacă da, în ce format și în ce mod, trebuie luată în strânsă coordonare cu Guvernul.]

Modulul A.2.1. Stocurile și fluxurile de ieșire ale emigranților, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	Stoc (cifra la data de raportare)	Baze de date internaționale (în special Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Eurostat)
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	Stoc (cifra la data de raportare)	Baze de date internaționale (în special Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Eurostat)

[O clasificare suplimentară a datelor s-ar putea face în funcție de grupe de vîrstă și sex.]

Subiecte speciale adiționale Migrația temporară

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.2.1. Numărul de gospodării cu membri care sînt temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.2. Numărul de gospodării cu copii sub 18 ani cu membri care sînt temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.3. Proportia gospodăriilor cu membri care sînt temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.4. Proportia gospodăriilor cu copii sub 18 ani cu membri care sînt temporar peste hotare în totalul gospodăriilor cu copii	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)
2.2.5. Rata de creștere a numărului de gospodării cu membri care sînt temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică (cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă)

Repatrierea

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.4.1. Numărul anual de persoane repatriate	Flux anual	Biroul migrație și azil
2.4.2. Rata de creștere a numărului de persoane repatriate	Flux anual	Biroul migrație și azil
2.4.3. Proportia copiilor repatriați în rîndul persoanelor repatriate	Flux anual	Biroul migrație și azil
2.4.4. Numărul cetățenilor moldoveni readmiși în cadrul Acordurilor de readmisie	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul migrație și azil

A.2.2. Populația rezidentă de proveniență străină

A.2.2.1. Stocul populației de proveniență străină

[Statele ar putea să clasifice populația rezidentă fie pe baza criteriului cetățeniei, fie pe baza țării de naștere. Dacă este utilizată o clasificare pe baza ambelor criterii, atunci ambele tipuri de date ar trebui să fie prezentate și analizate. Trebuie să se acorde atenție analizei datelor pe baza criteriului țării de naștere în cazul regiunilor cu transformări politice și de frontieră recente, care ar putea avea drept urmare includerea în stocul migrantilor internaționali a unor persoane care s-au deplasat în interiorul țării atunci cînd aceasta era încă un stat unitar și s-a dezagregat mai tîrziu în mai multe state suverane.]

Modulul A.2.2.1. Populația rezidentă de proveniență străină, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.3. Proportia străinilor în numărul total de populație	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.4. Țările de cetățenie	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.5. Proportia apatrizilor în rândul străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.6. Proportia străinilor care locuiesc în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Poliția de Frontieră
3.2.9. Țările de cetățenie anterioară pentru persoanele naturalizate	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.10. Rata de creștere a numărului de persoane născute în străinătate (nenativi)	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.11. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) în numărul total al populației	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.12. Proportia persoanelor născute în străinătate (nenativi) care locuiesc în zona urbană	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.13. Țările de naștere ale persoanelor născute în străinătate (nenativi)	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
Numărul total al nenativilor ce locuiesc în Republica Moldova (nu este inclus în lista curentă de indicatori)	Stoc (cifra la data de raportare)	

[În cazul în care sînt disponibile date complete referitoare la populația de origine străină, s-ar putea face o clasificare suplimentară în alte subcategorii:

pentru 2.1.1.1. – în funcție de (grupa de) vîrstă, statutul profesional, ocupație, nivelul de educație;

pentru 2.2.1.2. – în funcție de (grupa de) vîrstă, țara de origine a părinților, statutul profesional, ocupație, nivelul de educație.]

A.2.2.2. Migrația internațională a populației de proveniență străină

[„Migrația internațională” este înțeleasă aici ca schimbarea țării de reședință obișnuită, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni. Atunci cînd această perioadă este cuprinsă între 3 și 12 luni, vorbim despre „migrație temporară.”]

Modulul A.2.2.2. Migrația internațională a populației de proveniență străină, indicatori de bază:

[În cazul în care sînt disponibile date complete referitoare la populația de origine străină, s-ar putea face o clasificare suplimentară în alte subcategorii: în funcție de motivul migrației, țara reședinței anterioare, țara de origine,

țara de origine a părinților, statutul profesional, ocupația, nivelul de educație.]

A.2.2.3. Migrația reglementată

Modulul A.2.2.3. Migrația internațională a populației de proveniență străină, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.4.1. Numărul de străini care dețin permis de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.2. Rata de creștere a numărului de deținători ai permiselor de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.3. Proportia străinilor în vîrstă aptă de muncă cu permise de ședere permanentă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.4. Proportia străinilor care locuiesc în țară de cel puțin 5 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.5. Numărul de străini care au obținut pentru prima dată permis de ședere provizorie	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.6. Numărul de străini care dețin permis de ședere provizorie valabil	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.7. Proportia de străini care au obținut permis de ședere pentru reintregirea familiei	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.8. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de muncă și afaceri	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.9. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de studii sau instruire	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.10. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități umanitare și religioase	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.11. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru tratament	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.12. Proportia străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru alte scopuri	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.4.13. Proportia străinilor care au obținut permis de mic trafic de frontieră	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil

[Dacă sînt disponibile, s-ar putea face și alte clasificări de date după programele și specializările de învățămînt.]

A.2.2.4. Protecția internațională

[Acest modul are ca scop prezentarea stocurilor și fluxurilor de migranți care ajung forțat în țară sau au deja reședința pe teritoriul ei. Migrația involuntară – sau „forțată”

– poate avea loc din mai multe motive, inclusiv conflicte și persecuții politice, dar și degradarea rapidă sau treptată a mediului.]

Modulul A.2.2.4. Migrația internațională a populației de proveniență străină, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.7.1. Numărul anual de solicitanți de azil (prima solicitare)	Flux anual	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.2. Țările de origine ale solicitanților de azil	Flux anual	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil	Flux anual	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, inclusiv apatrizii	Flux anual	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare	Flux anual	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

[Dacă sînt disponibile, s-ar putea face alte clasificări de date după (grupe de) vîrstă.]

SUBIECTE SPECIALE

Apatrizii

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de sedere în Republica Moldova	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil

Traficul de ființe umane

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.5.1. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale traficului de persoane, identificate și asistate în cadrul Sistemului Național de Referire	Flux anual	Sistemul Național de referire, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

2.5.2. Țările unde au fost exploatate victimele traficului de persoane	Flux anual	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane (Ministerul Afacerilor Interne), Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
2.5.3. Raportul de feminitate în rândul victimelor traficului de persoane	Flux anual	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane (Ministerul Afacerilor Interne)
2.5.4. Numărul de potențiale victime ale traficului de ființe umane asistate în cadrul Sistemului Național de Referire	Stoc (cifra la data de raportare)	Sistemul Național de referire, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

A.2.2.5. Mobilitatea generală transfrontalieră

[Obiectivul-cheie al acestui modul este de a descrie modelele generale ale mobilității umane către, în interiorul și în afara țării. Întrebările la care se caută răspuns sînt: cît de mobilă este populația țării și dacă intrările prevalează asupra ieșirilor? Care sînt principalele scopuri ale venirii străinilor în țară (cu condiția ca motivul intrării/ieșirii să fie înregistrat la frontieră)? Fluxurile migratoare sînt în primul rînd voluntare sau sînt dictate de factori externi sau interni (instabilitatea politică și conflictele militare, degradarea mediului etc.)? Ce este geografia mobilității umane tipice din această țară (țările din care sosesc străinii și spre care pleacă locuitorii autohtoni)? Se poate spune că fluxurile apar în primul rînd într-o anumită regiune sau sînt distribuite în mod egal între diferite țări? Se pot distinge, pe baza datelor, anumite „coridoare de migrație”? Ori de cîte ori este posibil, trebuie să se facă referire la factorii descriși în Partea A.1. (de ex. libertatea de circulație într-o anumită regiune, regimul fără vize, legăturile economice cu anumite țări/regiuni, turism etc.)

În interpretarea statisticilor de frontieră, trebuie să se rețină că acestea tind să se refere mai mult la evenimente decît la persoane, putînd duce astfel la suprareprezentarea fluxurilor migraționale reale. În același timp, statisticile de frontieră pot fi incomplete, în cazul în care sistemele de gestionare a frontierelor nu sînt încă pe deplin stabilite și în cazul în care nu toate cazurile de trecere a frontierei sînt înregistrate. Caracterul complet și calitatea datelor, atît în ceea ce privește vizele, cît și trecerea frontierei, trebuie să fie discutate pe larg, evidențiînd posibilele lacune și interpretări greșite.]

Modulul A.2.2.5. Mobilitatea de trecere a frontierei, inclusiv numărul de vize acordate: Indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.1.8. Numărul anual de vize oferite de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova peste hotare	Flux anual	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
1.1.9. Numărul de intrări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.10. Numărul de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.12. Numărul de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră

1.1.13. Numărul de plecări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliei de Frontieră
---	------------	--

A.2.2.6. Aplicarea legislației în domeniul migrației și reîntoarcerii migranților

[Această secțiune își propune să prezinte statistici privind încălcarea legislației, măsurile luate de stat pentru aplicarea legislației în domeniul imigrației și în alte domenii relevante. Aceste statistici ar putea fi considerate ca alternative care ilustrează tendințele și modelele migrației ilegale care se produce în interiorul, spre sau dinspre țara respectivă. Trebuie să reținem însă că datele cu privire la estimările oficiale nu reprezintă o imagine completă a migrației ilegale și pot evidenția doar tendințele-cheie. Mai mult, în plus față de relevarea tendințelor și modelelor, statisticile indică eficacitatea acțiunilor statului în domeniul contracarării migrației ilegale. Prin urmare, modificarea modelelor de date nu indică neapărat modificarea tendințelor de migrație, ci poate însemna modificarea eficacității de aplicare a legii.]

a. Aplicarea legislației

Modulul A.2.6. (a) Reglementarea imigrării, alte acte legislative relevante și reîntoarcerea, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
3.8.1. Numărul de imigranți nereglemențați (migranți ilegali)	Fluxul anual	Biroul migrație și azil
3.8.2. Numărul de străini expulzați	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.3. Numărul de străini cărora li s-a anulat dreptul de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.4. Numărul de străini cărora li s-a revocat dreptul de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.5. Numărul de străini cărora li s-a refuzat dreptul de ședere în Republica Moldova	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.6. Numărul de străini în privința cărora a fost dispusă măsura returnării de pe teritoriul Republicii Moldova	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.7. Numărul de străini declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova	Flux anual	Biroul migrație și azil
3.8.8. Numărul de străini luați în custodie publică	Flux anual	Biroul migrație și azil

[O clasificare suplimentară a datelor s-ar putea face în funcție de (grupe de) vîrstă, sex și tipul frontierei.]

b. Migrația de întoarcere

[Migrația de întoarcere este un fenomen care poate lua forme diferite. După cum rezultă din denumire, migrația de întoarcere poate însemna deplasarea înapoi la locul în care persoana a locuit în trecut, care poate sau nu să fie țara de cetățenie a migrantului. Acest proces poate fi voluntar sau involuntar, iar întoarcerea poate avea loc cu scopul de restabilire a reședinței pe termen scurt (acceptată la nivel internațional ca durînd între 3 și 12 luni) sau pe termen lung (mai mult de 12 luni – a se vedea definiția dată de UNDESA pentru migranții care se întorc). De obicei, există foarte puține surse pentru a surprinde fenomenul migrației de întoarcere. Prin urmare, indicatorii de mai jos sînt doar exemple.]

Modulul A.2.2.6. (b) Reglementarea imigrării, alte acte legislative relevante și reîntoarcerea, indicatori de bază:

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.4.1. Numărul anual de persoane repatriate	Flux anual	Biroul migrație și azil
2.4.4. Numărul cetățenilor moldoveni readmiși în cadrul acordurilor de readmisie	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul migrație și azil

Partea B: Impactul migrației

[Spre deosebire de secțiunea A, care are drept scop prezentarea datelor-cheie despre stocurile și fluxurile de migrație, cum ar fi dimensiunea totală, direcțiile principale, cauzele migrației, secțiunea B ar trebui să ofere o analiză mai profundă și mai complexă a legăturii dintre migrație și diverse aspecte ale dezvoltării socioeconomice a țării de primire/de plecare, a populației și a mediului ei. Subsecțiunile de mai jos ar putea fi rearanjate în ordinea cea mai adecvată pentru contextul național specific. Descrierea unor aspecte poate fi omisă, în cazul în care acestea par a fi puțin relevante pentru țară.]

Analiza acestei secțiuni se poate baza pe surse secundare (cum ar fi cercetări efectuate de către cercetători naționali sau experți internaționali). Cu toate acestea, argumentele menționate ar trebui să fie exprimate într-un mod cît mai obiectiv.

Odată cu conceptualizarea impactului migrației, ar trebui să se facă distincție între două niveluri-cheie: impactul migrației asupra societății și economiei în ansamblu, sau „impact la nivel macro”, și impactul asupra individului migrant și asupra gospodăriei și familiei sale, sau „impact la nivel micro”. Profilurile migrației se ocupă, în principal, cu analiza primului tip de impact al migrației, deoarece al doilea tip ar necesita proiectarea și efectuarea unor sondaje specializate, în timp ce primul tip ar putea fi analizat pe baza datelor privind tendințele de migrație și indicatorii socioeconomi.

Un alt aspect important de reținut în timp ce se efectuează o analiză a impactului migrației este separarea impactului direct de cel indirect, sau „colateral”, al migrației.

Analiza impactului ar putea lua în considerare, de asemenea, durata, adică dacă acesta este limitat în timp, sau pe termen scurt (cum ar fi cheltuirea în totalitate a remiterilor pentru bunuri consumabile), sau pe termen lung (investirea remiterilor). Indicatorii de evaluare a impactului ar putea fi cantitativi, calitativi și decizionali.

Sugestiile specifice de mai jos cu privire la fiecare domeniu de impact sînt, în mare măsură, extrase din concluziile OIM în 2010 și Chappell etc. 2007.]

B.1. Migrația și evoluția demografică

Posibile surse de date:

Naționale: Recensămîntul populației; sondaje ale gospodăriilor

Internaționale: UNDESA

Grupa de indicatori 1.1. Indicatori demografici generali	– 14 indicatori
Grupa de indicatori 1.2. Componenta demografică a populației	– 8 indicatori
Grupa de indicatori 1.3. Populația urbană versus cea rurală	– 13 indicatori

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
Grupa de indicatori 1.1. INDICATORI DEMOGRAFICI GENERALI		
1.1.1. Numărul total al populației	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație

1.1.2. Rata de creștere a populației	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație plus statisticile vitale și cele cu privire la migrațiune
1.1.3. Rata de natalitate	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, statistica vitală
1.1.4. Rata de mortalitate	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, statistica vitală
1.1.5. Sporul natural	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica vitală
1.1.6. Rata brută de imigrare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.7. Rata brută de emigrare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.8. Rata netă a migrației	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizări anuale ale numărului total de populație și statistica migrației
1.1.9. Numărul de intrări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.10. Numărul de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.11. Rata creșterii a numărului de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.12. Numărul de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.13. Numărul de plecări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
1.1.14. Rata de creștere a numărului de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat	Flux anual	Politia de Frontieră, Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
Grupa de indicatori 1.2. COMPONENTA DEMOGRAFICĂ A POPULAȚIEI		
1.2.1. Proportia persoanelor cu vîrstă sub 15 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.2. Proportia persoanelor cu vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.3. Raportul de dependență demografică	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)		
1.2.4. Raportul de vîrstă înaintată	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.5. Proportia bărbaților cu vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.6. Proportia femeilor în vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.7. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.2.8. Piramida pe vîrste și sexe a totalului populației	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
Grupa de indicatori 1.3. POPULAȚIA URBANĂ VERSUS CEA RURALĂ		
1.3.1. Numărul total al populației urbane	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.2. Rata de urbanizare	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.3. Rata de creștere a populației urbane	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.4. Proportia persoanelor în vîrstă sub 15 ani în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.5. Proportia persoanelor cu vîrstă de 65 de ani și peste în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.6. Proportia persoanelor cu vîrstă sub 15 ani în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.7. Proportia de persoane cu vîrstă de 65 de ani și peste în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.8. Raportul de dependență în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.9. Raportul de vîrstă înaintată în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.10. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrstă de 65 de ani și peste în mediul urban	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.11. Raportul de dependență în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.12. Raportul de vîrstă înaintată în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.3.13. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrstă de 65 de ani și peste în mediul rural	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
3.3.1. Proportia străinilor în totalul populației cu vîrstă sub 15 ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.2. Proportia străinilor în totalul populației cu vîrstă de 65 de ani și peste	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.3. Raportul de sex pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)
3.3.4. Structura comparativă relativă pe vîrstă și sex a străinilor în comparație cu cetățenii naționali	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”), Ministerul Afacerilor Interne (Biroul migrație și azil)

B.2. Migrația și dezvoltarea economică

Posibile surse de date:

Naționale: Biroul Național de Statistică, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor și alte autorități competente

Internaționale: FMI și Banca Mondială

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
Grupa de Indicatori 1.6. Indicatori economici globali		
1.6.1. PIB		Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.2. Rata de creștere a PIB-ului		Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.3. PIB per capita		Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului per capita		Biroul Național de Statistică, conturile naționale
1.6.5. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute		Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.6. Proportia copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodăria sub pragul sărăciei		Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.7. Indicele dezvoltării umane		Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Raportul Național al Dezvoltării Umane
Grupa de indicatori 1.7. Remiterile		
1.7.1. Volumul anual al remiterilor emigranților	Flux anual	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.2. Rata de creștere a remiterilor	Flux anual	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.3. Ponderea remiterilor în PIB	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.4. Remiterile per capita (dolari SUA)	Flux și stoc (cifra la data de raportare)	Baze de date internaționale: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Eurostat etc., precum și sondaje naționale
1.7.5. Proportia gospodăriilor care primesc remiteri	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.6. Proportia remiterilor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remiteri	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.7. Proportia gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remiteri	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.7.8. Remiterile imigranților	Flux anual	Sursa de date urmează a fi identificată
2.3.6. Numărul de cetățeni moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale	Stoc (cifra la data de raportare)	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Opțional

Dimensiunea	Subiectul	Indicatori posibili	Legătura probabilă
Nivelul general de dezvoltare	Context global	Progresul către ODM	

	Sistemul financiar (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Rata inflației. Cursul valutar. Balanța fiscală și datoria publică (nivel în dolari SUA, rata de creștere). Datoria (% din exportul bunurilor și serviciilor). Climatul investițional (politicile fiscale, de monitorizare)	Cheltuielile alimentate de remiteri ar putea influența inflația, mai ales în unele sectoare. Remiterile ar putea afecta oferta schimbului valutar. Baza taxabilă a muncii din economie ar putea crește sau scădea. Volumul mărit de remiteri și al altor fluxuri financiare ar putea contribui la fortificarea instituțiilor financiare. Remiterile și alte fluxuri ar putea duce la creșterea furnizării serviciilor financiare și în ariile rurale și la creșterea implicării gospodăriilor în sistemul financiar. Remiterile și extraveniturile din urma migrației ar putea mări volumul banilor cheltuiți în cadrul economiei casei. Dacă migrații și gospodăriile ar economisi mai mult, rata generală de economisiri ar putea crește
	Comertul (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Comertul (balanța comerțului, importul bunurilor și serviciilor, indexul prețului consumatorului)	Migrația ar putea promova preferințe mai mari pentru bunurile importate. Migrații de peste hotare ar putea promova legăturile de comerț. Migrații reintrorși ar putea contribui la creșterea exportului de producție
Participarea străinilor la dezvoltarea economică	Producerea (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Participarea businessului cu capital străin în economie (sectoare, mărirea economiei, regiunile). Contribuția străină la modernizarea economiei (crearea asociațiilor mixte, susținerea proiectelor pilot, transferul know-how-ului)	Creșterea transferului de tehnologii de la migrații peste hotare și expunerea la noi practici de lucru
	Pietele financiare (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Investiția străină (investiția capitală, investiții străine directe, investiții de portofoliu, sectoare de economie)	Dacă migrații și gospodăriile ar economisi mai mult, investițiile în general ar putea crește. Ar putea să apară fluxuri de investiții străine
	Contribuția diasporei la T2 (transferul de cunoștințe și know-how-ului – vezi OIM 2010) (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Crearea asociațiilor mixte, susținerea proiectelor-pilot, transferul know-how-ului. Susținerea programelor științifice și educaționale și a evenimentelor	

	Contribuțiile migranților pe termen scurt și a diasporei la T3 (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Remiterile lucrătorilor în milioane dolari SUA, % din PIB și economiile migranților per capita	
--	--	--	--

Întrebări în sprijinul analizei migrației – legătura cu creșterea economică poate fi următoarea (OIM, 2010):

Contribuie migrația la scăderea/creșterea nivelului de economisire în economie, influențând prin aceasta în mod negativ/pozitiv creșterea economică?

Contribuie migrația la creșterea/scăderea nivelului investițiilor în economie, influențând prin aceasta în mod negativ/pozitiv creșterea economică? (Efectele asupra investițiilor pot proveni, de exemplu, prin intermediul remiterilor, prin intermediul investițiilor străine directe din diasporă și prin influența pe care fluxurile financiare legate de migrație o pot avea în ceea ce privește încurajarea altor investitori.)

Contribuie migrația la creșterea/reducerea producției în economie (de exemplu afectând capacitatea gospodăriilor de a consuma și de a produce bunuri locale)?

Contribuie migrația la inovare (de exemplu prin transfer de cunoștințe și tehnologii)?

Contribuie migrația la trecerea de la economia de subzistență la cea financiară, ceea ce favorizează dezvoltarea economiei de piață?

Contribuie emigrația și aflusul de remiteri la scăderea stimulentei guvernului pentru dezvoltarea economiei (care conduc la dependență)?

Generează migrația, prin remiteri, inflație, crescând puterea de cumpărare fără a afecta productivitatea?

Ajută migrația, prin remiteri, la consolidarea poziției macroeconomice a țării, influențând în mod pozitiv oferta de valută străină?

Stimulează migrația dezvoltarea sistemului financiar intern, prin noi servicii pentru gospodăriile care primesc remiteri, ducând în schimb la lărgirea infrastructurii financiare?

Subminează utilizarea de către remiteri a sistemelor bancare și de transfer de bani informale sistemul bancar oficial?

Împiedică statutul ilegal al migranților din țările de destinație utilizarea de către aceștia a sistemului bancar oficial pentru a trimite remiterile?

Sînt descurajați migranții să utilizeze canalele oficiale din cauza cursurilor valutare nepotrivite, aplicate la operațiunile de schimb valutar, sau a reglementărilor greoaie?

Costurile ridicate de transfer diminuează în mod considerabil sumele primite de gospodăriile din țările de origine?

Descurajează impozitarea capitalului repatrierea capitalului în economia din țară?

Restrinde înțelegerea limitată a sistemului financiar utilizarea de către beneficiarii de remiteri a sistemului financiar? E posibil ca asigurarea educației financiare să crească procentul remiterilor care își economisesc sau investesc remiterile?

Permite aflusul de lucrători migranți producătorilor autohtoni de mărfuri să se extindă și să producă bunuri pentru export?

Contribuie migrația la creșterea cererii de produse naționale în țările de destinație (din diasporă etc.)?

Contribuie remiterile care vin în țară la scumpirea monedei naționale, subminând competitivitatea?

Oferă migrația o strategie a mijloacelor de trai pentru agricultori, în cazul unor recolte slabe sau al lipsei de alimente?

Afectează migrația viabilitatea agriculturii prin limitarea resurselor de forță de muncă?

Contribuie remiterile la investiții în materiale și tehnici agricole, asigurînd o productivitate mai ridicată și o securitate alimentară sporită?

Ce impact specific are migrația, în termeni de vîrstă și sex, asupra agriculturii/dezvoltării rurale?

Contribuie migrația la supraaglomerarea/dezafectarea infrastructurii în regiuni/zonă cu intrări/ieșiri masive, avînd ca rezultat reducerea accesului sau calității pentru migranți și/sau comunitățile locale?

Au imigranții din țara/regiunea dvs. acces mai redus la servicii de infrastructură decît cetățenii/localnicii?

Au migranții care se întorc dificultăți în a accesa servicii de infrastructură (locuințe etc.)?

Afectează genul migranților accesul la infrastructura de bază (apă potabilă sigură pentru consum și canalizare)?

Conduce migrația la o penurie de competențe care afectează planurile de dezvoltare a infrastructurii?

Au fost introduse noi competențe/metode în asigurarea infrastructurii din țară ca urmare a întoarcerii muncitorilor care au migrat și au dobîndit formare profesională și experiență în străinătate?

Investește diaspora în infrastructura din țara ei de origine (în imobiliare)?

Acționează migrația ca stimulent sau formă de constrîngere pentru investirea banilor publici (de către guvern sau autoritățile locale) în infrastructură, afectînd astfel accesul la servicii și calitatea acestora?

Contribuie migrația la creșterea (scăderea) stimulentei pentru investiții private în și/sau furnizarea privată de servicii de infrastructură (utilități și locuințe)?

B.3. Migrația, ocuparea forței de muncă și piața forței de muncă

Posibile surse de date:

Naționale: Sondaje privind forța de muncă, evidențe administrative (despre somaj, locuri de muncă vacante), sondaje ale angajatorilor.

Internaționale: Baza de date a ILO LABORSTA, disponibilă pe <http://laborsta.ilo.org/>

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
Grupa de indicatori 1.4. Populația în vîrstă aptă de muncă		
1.4.1. Proportia populației în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.1.1. Proportia populației în vîrstă aptă de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	
1.4.1.2. Proportia populației în vîrstă aptă de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	
1.4.2. Rata de creștere a populației în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.4. Indicele structurii de vîrstă pentru populația aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrsta de 15 - 39 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație

1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația cu vîrstă de 40-64 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, actualizările anuale ale statisticii cu privire la populație
Grupa de indicatori 1.5. Indicatorii forței de muncă		
1.5.1. Rata de participare la forța de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	Stoc (cifra la data de raportare)	
1.5.1.2 Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	Stoc (cifra la data de raportare)	
1.5.2. Rata de ocupare	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.3. Rata șomajului	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă
Grupa de indicatori 3.5. Populația străină în vîrstă aptă de muncă		
3.5.1. Numărul de străini în vîrstă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.2. Rata de creștere a numărului de străini în vîrstă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.3. Proportia străinilor în vîrstă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.4. Indicele structurii pe vîrstă pentru străinii în vîrstă aptă de muncă	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.5. Raportul de feminitate pentru străinii în vîrstă de 15-39 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.6. Raportul de feminitate pentru străinii în vîrstă de 40-64 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil
3.5.7. Proportia de străini în vîrstă aptă de muncă cu un nivel înalt de educație	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Migrație și Azil și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”) și Biroul migrație și azil

3.6.1. Rata de participare la forța de muncă a străinilor	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
3.6.2. Rata de ocupare pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
3.6.3. Rata șomajului pentru străini	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
3.6.4. Rata șomajului pentru străinii cu vîrstă sub 25 de ani	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
3.6.5. Rata șomajului pentru străinii-femei	Stoc (cifra la data de raportare)	Biroul Național de Statistică, ancheta forței de muncă și cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice

Opțional

Dimensiunea	Subiectul	Indicatori posibili	Legătura probabilă
	Cererea de muncă și deficitele (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Posturile vacante (după sector economic, calificări și localizare geografică)	
	Asigurarea cu forța de muncă/potrivirea cu cererea (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Nepotrivirea calificărilor (calificări disponibile vs calificări solicitate). Nepotrivirea geografică (șomaj înalt în unele arii și posturi vacante în altele). Posibilitatea de a satisface cererea prin mijloace locale (extinderea vîrstei de muncă, creșterea mobilității interne a populației). Existența și statistica schemelor de migrație administrate pentru a sprijini angajarea cetățenilor peste hotare. Existența și statistica schemelor de migrație administrate pentru a acoperi lipsurile în muncă	
Impactul migrației asupra pietelor muncii	Stocul de calificări (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Exodul de creier vs circulația cunoștințelor și ciștiș. Emigrarea și întoarcerea naționaliilor calificați. Imigrarea străinilor calificați	„Exodul de creier” ar putea să conducă la lipsuri severe în unele sectoare, dar, în același timp, oportunitatea de a migra ar putea contribui la investiții în educație, creșterea asigurării cu calificări pe termen lung
	Sectoare specifice afectate (precum sănătatea lucrătorilor etc.) (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Fizicieni, surorile medicale, farmaciști la 1000 locuitori (după locație-rural/urban; după îngrijire medicală primară/specializare). Proportia nasterilor asistate de personalul medical calificat (ODM 5.2). Proportia forței de muncă din domeniul sănătății (medici, asistente medicale, farmaciști etc.), nenativă sau antrenată peste hotare	Migrația ar putea să schimbe structura industrială sau să modifice raportul de angajare în sectorul public și cel privat

	Salariile interne (Nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Așa cum sînt afectate de asigurare cu forța de muncă în creștere/în scădere. Așa cum sînt afectate de asigurarea în creștere cu „muncă ieftină”	Salariile muncitorilor rămași ar putea să crească sau să scadă, în funcție de schimbările relative în cererea/oferta în muncă
--	--	--	---

Întrebări în sprijinul analizei migrației – legătura cu ocuparea forței de muncă poate fi după cum urmează (OIM, 2010):

Contribuie migrația la sporirea/reducerea problemelor legate de forța de muncă în exces, șomaj și subocuparea forței de muncă?

Reduce migrația efectele schimbărilor demografice, înlocuind o forță de muncă în curs de scădere și îmbătrînire?

Contribuie migrația la creșterea/reducerea deficitului de competențe?

Cum afectează migrația echilibrul de gen de pe piața muncii?

Cum modifică migrația distribuția locurilor de muncă între sectorul privat și cel public?

Contribuie migrația la apariția de noi competențe prin experiența străinilor sau cunoștințele dobîndite de către persoanele repatriate?

Întîmpină persoanele care se întorc dificultăți la găsirea unui loc de muncă? Contribuie acest lucru la creșterea riscului de marginalizare și sărăcie sau la risipa de inteligență?

Contribuie imigrația la păstrarea locurilor de muncă prin furnizarea de forță de muncă ieftină pentru domeniile care altfel nu sînt competitive?

Contribuie migrația la creșterea oportunităților de angajare în țara de origine, de exemplu prin crearea de întreprinderi care utilizează remiterile sau investițiile din diasporă?

Contribuie emigrarea lucrătorilor calificați la creșterea salariilor lucrătorilor calificați din țara de origine, din cauza restrîngerii ofertei?

Exercită emigranții care lucrează în sectorul public (sănătate, educație, administrație) o presiune asupra guvernului, pentru a crește salariile în vederea menținerii specialiștilor?

Atenuază imigrația presiunile salariale în sectoarele importante, prin creșterea ofertei de forță de muncă?

Contribuie imigrația (în special a migranților ilegali) la reducerea salariilor și înrăutățirea condițiilor de muncă ale cetățenilor?

Există vreun mecanism de recunoaștere a studiilor anterioare/abilităților migranților reînțorși, acumulate în timpul muncii peste hotare?

Dacă organizațiile de lucrători din Moldova au parteneriate cu astfel de organizații în țările de destinație, pentru a facilita monitorizarea condițiilor de muncă ale migranților și a acorda asistența corespunzătoare?

Dacă sînt aplicate mecanismele naționale ale dialogului social (sindicatul și patronatele) în consultarea pe aspecte ce vizează migrația?

Care este rolul agențiilor de angajare private în procesul migrațional și cum poate funcționarea acestora să asigure accesul lucrătorilor migranți la condiții decente de muncă peste hotare?

B.4. Migrația și dezvoltarea socială

Posibile surse de date:

Internațională: Date de la IFAD și UNESCO, disponibile pe http://stats.uis.unesco.org/unesco/TableViewer/document.aspx?ReportId=143&IF_Language=eng

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
1.6.5. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute		Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
1.6.6. Proportia copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodării sub pragul sărăciei		Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice
3.2.7. Numărul anual de naturalizări	Flux anual	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)
3.2.8. Rata de naturalizare	Date privind fluxul anual și stoc (cifra la data de raportare)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (IS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”)

Copii lăsați fără îngrijire părintească

Indicatorul	Tipul de date în baza cărora se calculează indicatorii	Sursa
2.2.2. Numărul de gospodării cu copii cu vîrsta sub 18 ani, cu membri aflați temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă
2.2.3. Proportia gospodăriilor cu membri aflați temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă
2.2.4. Proportia gospodăriilor cu copii cu vîrsta sub 18 ani, cu membri aflați temporar peste hotare în totalul gospodăriilor cu copii	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă
2.2.5. Rata de creștere a numărului de gospodării cu membri aflați temporar peste hotare	Stoc (cifra medie anuală)	Biroul Național de Statistică, cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice și ancheta forței de muncă
2.2.6. Numărul de copii lăsați în Moldova de cel puțin unul dintre părinți	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației (pentru copii de vîrsta școlară), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.7. Numărul de copii lăsați în Moldova de ambii părinți care au emigrat	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Ministerul Educației
2.2.8. Proportia copiilor lăsați fără grija părintească din motivul plecării părinților peste hotare	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației (pentru copii de vîrsta școlară), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.2.9. Creșterea numărului de copii lăsați fără grijă părintească	Stoc (la 1 octombrie al anului de referință)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (pentru copii cu vîrstă preșcolară), Ministerul Educației (pentru copii de vîrsta școlară), Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Opțional

Dimensiunea	Subiectul	Indicatori posibili	Legătura probabilă
	Distribuția bunăstării (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Rata de decalaj al sărăciei. Puterea de cumpărare a salariului. Rata celei mai sărace chintile în consumul național	

	Nivelul de alfabetizare și școlarizare (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Rata de alfabetizare (după vîrstă și gen). Rata netă de înscriere la studii în învățămîntul primar (după vîrstă și gen). Rata netă de înscriere la studii în învățămîntul secundar (după vîrstă și gen). Rata netă de înscriere la învățămînt preșcolar (după vîrstă și gen). Nivelurile de învățămînt (numărul persoanelor cu învățămînt „tert”, după sex, vîrstă și calificări)	
	Calitatea învățămîntului în societatea din țările de plecare/gazdă (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Politica educațională a statului. Asigurarea cu învățămînt privat. Disponibilitatea profesorilor	Posibilitatea cetățenilor de a migra ar putea schimba inițiativele statului acestora de a investi în învățămînt „Exodul de creier” printre profesori ar putea împiedica sistemul educațional, dar migranții reînțorși ar putea să posede noi calificări și abilități
	Coeziunea socială și valorile (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Societatea multiculturală vs monoculturală. Diversitatea etnică și limbile. Toleranța față de străini. Cultura tradițională și normele. Structura familiei și rețelele sociale	Valorile migranților ar putea să se schimbe și întorcerea acestora sau activitățile diasporei ar putea să modifice cultura și normele tradiționale. Migrația ar putea să aibă impact asupra rețelelor sociale tradiționale, influențînd ambele structura actuală a grupelor și a rețelelor și autoritatea ce o are fiecare membru de familie. Prevalarea gospodăriilor „distrușe” ar putea conduce la noi probleme sociale.

Întrebări în sprijinul analizei migrației – Legătura cu dezvoltarea socială poate fi după cum urmează (OIM, 2010):

Care este impactul migrației asupra dezvoltării copilului și asupra accesului la servicii: sănătate, învățămînt, protecție socială, prin prisma nu doar a aspectelor economice (remiterile), ci și a celor sociale?

Se confruntă migranții și familiile lor cu dificultăți privind accesul la servicii de educație și protecție socială în țările de destinație/in țara dvs. (de exemplu din cauza statutului părinților sau al lor)?

Facilitează canalele legale de migrație accesul la protecție socială în țările de destinație?

Migranții de gen feminin obțin acces la serviciile de protecție socială mai ușor/mai greu decît migranții de gen masculin?

Le lipsește migranților care revin în țară accesul la servicii sociale din cauza neportabilității beneficiilor sociale?

Determină emigrarea capului gospodăriei rămînerea familiei de migranți din țară fără acces/cu acces redus la protecție/asigurare socială?

Asigură migrația, prin intermediul remiterilor, o strategie a mijloacelor de trai și creșterea capacității gospodăriei de a investi în asistență medicală, locuință și condiții sanitare adecvate, hrană, educație și sănătatea copiilor?

Investesc persoanele din diasporă în sistemul de protecție socială (inclusiv în sistemele de pensii contributive) din țara lor de origine, contribuind la posibila îmbunătățire a standardelor și resurselor serviciilor?

Constituie migrația un stimulent (sau un impediment) pentru investirea banilor publici (de către guvern sau autoritățile locale) în protecția socială?

Contribuie migrarea copiilor la o concentrare a infrastructurii educaționale în anumite zone? De exemplu, duce acest fapt la închiderea școlilor din zonele izolate?

Contribuie emigrarea cadrelor didactice la o penurie la nivel local/național? Afectează acest lucru asigurarea/accesul/calitatea educației, de exemplu prin închiderea școlilor sau a claselor numeroase?

Are imigrarea profesorilor străini un rol semnificativ, de exemplu, prin înlocuirea celor care s-au mutat în străinătate?

Au fost introduse noi competențe/metode în sistemul educațional din țară ca urmare a întoarcerii profesorilor care au migrat și au dobîndit formare profesională și experiență în străinătate?

Sînt profesorii din diasporă în măsură să joace un rol, de exemplu, angajîndu-se pe termen scurt în zonele care se confruntă cu deficit de cadre?

Acționează migrația ca un stimulent (sau ca o limitare) pentru investirea banilor publici (de către guvern sau de autoritățile locale) în educație? Care sînt consecințele pentru îmbunătățirea (sau deteriorarea) calității educației?

Doresc migranții să investească în sistemul educațional din țara lor de origine? Ar putea standardele mai ridicate ale serviciilor sau o ofertă de educație mai extinsă să constituie un stimulent pentru a face acest lucru?

Prezintă perspectiva angajării în străinătate un stimulent pentru formarea profesorilor în conformitate cu standardele internaționale? Dacă da, se îmbunătățește astfel calitatea generală a corpului profesoral al țării și, prin urmare, calitatea educației de bază?

Care este amploarea migrației terțiare și cum afectează aceasta randamentele așteptate ale investițiilor publice în învățămîntul superior?

Atrag instituțiile interne de învățămînt studenți străini care aduc bani în țară (taxe pentru studii, cheltuieli de cazare și hrană)?

Cauzează emigrarea furnizorilor de servicii o penurie de formatori și profesori, avînd un impact negativ asupra transmiterii anumitor abilități și pierderii unor obiecte?

Facilitează emigrarea cercetătorilor implicarea instituțiilor naționale de cercetare în rețelele internaționale de cercetare?

Sînt calificările obținute în străinătate recunoscute pe piața internă a muncii atunci cînd migranții se întorc în țară? Cum poate guvernul facilita recunoașterea competențelor?

Contribuie perspectivele migrației la creșterea cererii față de învățămîntul superior?

Sînt factorii privați interesați să investească în învățămîntul superior, creînd oportunități de afaceri și stimulînd investițiile în acest sector?

Oferă învățămîntul oportunități mai bune de angajare, diminuînd astfel fluxurile de ieșire sau lărgind oportunitățile de migrație?

Dacă (în ce măsură) contribuie migrația la: privarea copiilor de un mediu familial, expunerea copiilor la violență, exploatarea acestora, delictvență printre copii și abandonarea studiilor?

Care este impactul migrației asupra calității de îngrijire a copiilor în familiile cu părinți migranți (în ceea ce privește starea sănătății copiilor, reușita școlară, accesul copiilor la servicii de sănătate și educație)?

În ce măsură autoritățile tutelare monitorizează situația copiilor cu ambii sau cu unicul părinte migranți, îi reprezintă legal pe acești copii sau dacă o fac în general, în timp ce părinții sînt peste hotare?

B.5. Migrația și sănătatea publică

[În această secțiune prezentarea informației de către Ministerul Sănătății va fi asigurată în conformitate cu datele statistice disponibile. Indicatorii privind sănătatea migranților sînt de perspectivă, unii dintre aceștia ar putea fi obținuți din bazele de date internaționale, posibil cu o anumită întârziere în timp, dar care ar demonstra unele tendințe în dinamică.]

Dimensiunea	Subiectul	Indicatori posibili	Legătura probabilă
Sistemul de sănătate	Indicatorii naționali-cheie (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Sub rata de mortalitate 5 (ODM 4.1). Rata de mortalitate la copii (ODM 4.2). Rata de mortalitate la mame (ODM 5.1). Accesul la sistemul de sănătate public și privat din țară (de exemplu proporția celor neasigurați, disponibilitatea și accesul la îngrijire medicală specializată). Proporția populației cu infecția HIV cu acces la medicamente antiretrovirale (ODM 6.5)	Migrația (de exemplu „exodul de creier” din sectorul public peste hotare și înspre sectorul privat) ar putea submina asigurarea cu servicii medicale publice. Migrația ar putea să răspundă cunoștințele și bunele practici în acest domeniu. Necesitatea de instruire conform cerințelor de peste hotare ar putea să îmbunătățească standardele. Migranții și persoanele reintoarse ar putea să introducă noi practici
	Accidente de muncă (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Accidentele de muncă după sectoarele principale / industrii. Compararea lucrătorilor migranți și nonmigranți după accidente de muncă	
	Securitatea sănătății (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Implementarea măsurilor relevante de sănătatea publică stipulate în Regulamentul internațional cu privire la sănătate (2005) de către administrația de frontieră. Numărul de refuzuri la acordarea vizei de intrare, din motive de sănătate. Instruirea personalului de la frontieră în domeniul problemelor de sănătate publică și administrarea îngrijirii medicale de urgență. Proporția populației afectate de dezastre naturale care are acces la servicii de îngrijire medicală sau asigurare cu îngrijire medicală. Indicatori WASH (apă, sanitarie și igienă) (recomandările IASC)	Miscarea populației poate fi însoțită de un nivel înalt de transmitere a bolilor
	Sănătatea emigranților (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Cetățenii testați medical pentru a lucra peste hotare (după rezultate, boală depistată, sex, grup de vîrstă). Riscul de a se îmbolnăvi în timpul aflării peste hotare și starea la întoarcere	Migrația ar putea afecta capacitatea sau intenția gospodăriilor de a investi în sănătate. Oportunitatea de a migra, remiterile și investițiile diasporei ar putea contribui la asigurarea sectorului de sănătate privat

Sănătatea imigranților	Starea de sănătate a imigranților (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Disponibilitatea indicatorilor naționali privind prevalența bolii/morbidității și mortalității printre grupurile de migranți. Străinii testați medical pentru permise de lucru (sau alte proceduri legate de statut) după rezultate, boala identificată, cetățenie	Schimbarea locului de trai ar putea expune migranții diferitor factori de risc pentru sănătate și de acces la îngrijire medicală
	Accesul imigranților la îngrijire medicală (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Politica de asigurare cu îngrijire medicală pentru migranți (de exemplu este asigurarea medicală universală/comprehensivă /nediscriminatorie/ cu acces echitabil; acces restrins pentru unele categorii de migranți, așa ca migranții ilegali; denunțarea migranților ilegali cu probleme de sănătate de către lucrătorii medicali). Numărul migranților legali și ilegali care au acces la servicii publice de îngrijire a sănătății. Proporția migranților fără protecție socială de sănătate raportată la proporția naționalilor fără protecție socială de sănătate. Prezența serviciilor de îngrijire medicală destinate migranților (de exemplu servicii sensibile lingvistic/cultural, programe speciale de informare, prestarea unor astfel de servicii de către programele naționale, ONG-uri, organizațiile internaționale sau altele	
	Finanțarea serviciilor de sănătate pentru migranți (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Proportia finanțării sănătății pentru migranți din surse de buzunar. Protecția socială specială prin scheme pentru migranți (de contribuție, de către angajator sau bazate pe taxe). Numărul (proportia) migranților afiliați la sisteme naționale de asigurare a sănătății	
	HIV și boli infecțioase (nu este inclus în lista actuală de indicatori)	Restricții de ieșire legate de intrare, aflare și reședință (DA/NU și detalii). Referire și acces la tratament pentru migranții care trăiesc cu HIV, la toate etapele procesului migrațional (migranți nou-sosiți, pe termen lung și reintoși)	

Întrebări în sprijinul analizei migrației – legătura cu sănătatea publică poate fi după cum urmează (OIM, 2010):

Sînt migranții mai vulnerabili la anumite boli decît locuitorii autohtoni? Acest lucru poate fi cauzat, de exemplu, de condițiile de trai sau de muncă ale acestora (imigranți

ar putea avea locuințe necorespunzătoare, ar putea lucra în condiții mai grele sau mai periculoase). De asemenea, migranții ar putea fi mai predispuși la contractarea unor maladii, deoarece sint expuși la condiții de mediu neobișnuite pentru ei.

Cauzează deplasarea persoanelor răspîndirea unor boli?

Afectează emigrația și imigrația cererea de servicii de sănătate din țară (creștere sau scădere)?

Au migranții și persoanele aflate în întreținerea lor acces mai slab (sau mai bun) la asistență medicală atunci cînd se află în străinătate, comparativ cu situația din țara lor?

Au migranții de gen feminin acces mai facil sau mai dificil la servicii de sănătate decît migranții de gen masculin, avînd în vedere nevoile lor de servicii de sănătate sexuală și reproductivă?

Au gospodăriile cu migranți care rămîn acasă acces la servicii de sănătate (din punct de vedere legal și de facto, în ceea ce privește resursele și infrastructurile disponibile), în cazul în care nu mai beneficiază de asigurarea de sănătate a susținătorului familiei?

Au migranții care revin acasă acces la servicii de sănătate/servicii sociale? Sint beneficiile de securitate socială portabile?

Contribuie imigrația personalului medical străin la sporirea numărului de personal medical disponibil în țară? Se înlocuiește astfel personalul medical autohton care a emigrat?

Sint acreditările lucrătorilor străini în domeniul sănătății recunoscute în țară? Există o mobilitate socială în creștere sau în scădere cu privire la plasarea de lucrători medicali în cadrul personalului de asistență medicală din țară?

Determină emigrarea lucrătorilor medicali o insuficiență de personal și întreruperi de servicii în sistemul de sănătate la nivel local/național?

Se întorc în țară specialiștii medicali după ce au emigrat? Dacă da, reintră ei în sistem? Revin ei cu noi competențe și dacă da, sint aceste competențe utile pentru țara de origine?

Sint specialiștii în domeniul sănătății din diaspora dornici să se angajeze pe termen scurt în zone care se confruntă cu un deficit de furnizori de servicii de sănătate?

Sint membrii diasporei implicați în îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate (prin susținerea financiară a creării de noi infrastructuri)?

Contribuie migrația, prin trimiterea de remiteri, la creșterea capacității de a investi în sănătate la nivel de gospodărie, comunitate și la nivel național în țara dvs.?

Este perspectiva angajării în străinătate un stimul pentru o pregătire mai bună a lucrătorilor medicali? Cum afectează acest lucru calitatea serviciilor de sănătate pe plan intern?

Partea C: Cadrul de gestionare a migrației

[Această secțiune oferă o prezentare generală a cadrului legislativ de bază al țării, a principalelor părți implicate în gestionarea proceselor de migrație și a programelor și politicilor existente legate de migrație.]

C1. Legile și regulamentele (la nivel național, regional și internațional)

• Privire de ansamblu asupra **principalelor acte legislative naționale și a chestiunilor legate de migrație din cadrul legislației altor domenii (sănătate, muncă, afaceri externe etc.)** referitoare la admiterea și șederea migranților (inclusiv legea cetățeniei), emigrare, trafic ilegal de persoane, asistență medicală și acces la servicii sociale pentru migranți internaționali și interni, diasporă, revenirea migranților și remiterile etc. și stadiul implemen-

tării acestora.

• **Inventarul acordurilor bilaterale** cu alte țări (privind readmisia, recrutarea etică a profesioniștilor din domeniul sănătății, transferul beneficiilor sociale, recunoașterea calificării și experienței etc.).

• **Principalele tratate internaționale și/sau acorduri multilaterale** privind migrația, semnate, ratificate și puse în aplicare, precum și alte acorduri multilaterale, cum ar fi acordurile regionale și subregionale privind libera circulație și alte aspecte legate de migrație.

• Convenții internaționale/documente în domeniul drepturilor omului

C2. Cadrul instituțional

• O descriere a **atribuțiilor și funcțiilor diferitelor ministere și agenții guvernamentale** care se ocupă de gestionarea migrației și problemele diasporei. Cadrul instituțional trebuie să fie prezentat în mod schematic, sub formă de diagramă (a se vedea, ca exemplu, diagramele instituționale ale statelor membre UE elaborate de REM, disponibile pe <http://emn.intrasoft-intl.com/Downloads/prepareShowFiles.do?entryTitle=0%2E%20Institutional%20Charts%20on%20Asylum%20and%20Migration>).

• Indicarea principalelor **organizații internaționale** care ajută la gestionarea migrației naționale.

• O scurtă descriere a **rolului actorilor nonguvernamentali**, cum ar fi ONG-urile și societatea civilă, și angajamentul / reprezentarea grupurilor de migranți.

• Alte parteneriate în domeniul migrației care ajută țara să coopereze în privința politicilor cu țările vecine și țările de destinație sau de origine ale migranților.

C3. Cadrul politicilor

Coerența și coordonarea politicilor: în ce măsură există o coordonare între ministere și între ministere și alte autorități naționale/agenții internaționale? Există organisme (grupuri de lucru) sau mecanisme de coordonare? Cum sint reprezentați migranții sau grupurile de migranți în coordonarea și punerea în aplicare/analiza politicilor? Care sint funcțiile lor?

O scurtă **descriere a politicii în domeniul migrației**, în cazul în care există sau, ca alternativă, inițiativele actuale de politică pentru a crea un cadru al politicii în domeniul migrației:

• Fenomenul migrației în cadrul politicilor, strategiilor naționale și planurilor de acțiune din alte domenii (muncă, sănătate, educație etc.)

• **Integrarea migrației în planurile de dezvoltare:** în ce măsură migrația este menționată sau chiar integrată în planurile de dezvoltare/strategiile de reducere a sărăciei? În cazul în care migrația nu este integrată în planul de dezvoltare, se depun eforturi pentru a face acest lucru? Cum sint abordați migranții în monitorizarea realizării obiectivelor ODM?

• **Diaspora și dezvoltarea:** se depun eforturi pentru a mobiliza diaspora în scopul dezvoltării (regimuri speciale de investiții, programe de transfer de competențe). În care sectoare?

C4. Cadrul programelor

[Această secțiune ar trebui să ofere o privire de ansamblu și o evaluare a acțiunilor programatice care au fost puse în aplicare recent, precum și a celor puse în aplicare în prezent și aflate în curs de pregătire. Aceste acțiuni ar putea fi cuprinzătoare și extinse ca natură și finanțate atît de stat, cit și de donatorii externi. Obiectivul-cheie constă nu doar în enumerarea activităților și donatorilor-cheie, dar și în încercarea de a evalua fiecare acțiune din punctul de vedere al relevanței, eficienței și actualității ei. Problema intercomplementarităților și sinergiei acțiunilor ar trebui abordată în mod similar. În plus, ar trebui sugerate domeniile pentru viitoarele intervenții.]

Secțiunea C4 este destinată a fi un instrument facil de referință pentru toate părțile principale care activează în domeniul migrației și dezvoltării, oferind un cadru transparent de evaluare și planificare.]

Partea D: Principalele constatări, consecințele politicilor și recomandări

[Această secțiune rezumă principalele concluzii relevante de date disponibile privind migrația și stadiul actual al dezvoltării, prezintă câteva recomandări-cheie pentru factorii de decizie politică pentru a îmbunătăți gestionarea actuală a fenomenului migrației și indică lacunele de date existente și strategiile posibile pentru a îmbunătăți statisticile din domeniul migrației.]

D1. Principalele concluzii privind migrația și stadiul dezvoltării.

D2. Recomandări privind gestionarea migrației.

- Domeniile în care sînt necesare mai multe politici de

dezvoltare și programe de intervenție.

- Recomandări-cheie privind modul de îmbunătățire a gestionării migrației.

D3. Recomandări privind integrarea migrației în politicile de dezvoltare (a se vedea OIM 2010 pentru un cadru cuprinzător).

D4. Recomandări de îmbunătățire în ceea ce privește statisticile și baza de date generale privind migrația:

- Identificarea și explicarea lacunelor de date existente și a problemelor întîmpinate în colectarea de date.

- Acțiunile/strategiile recomandate pentru a îmbunătăți și/sau a genera date privind migrația.

- Acțiunile/strategiile recomandate pentru a consolida baza de probe în scopul integrării migrației în cadrul de dezvoltare.

- Sugestii privind modul de actualizare permanentă a Profilului Național de Migrație.

700 HOTĂRÎRE

privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii

nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul sănătății
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției**

**Valeriu Lazăr
Andrei Usatii
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 643. Chișinău, 30 august 2012.

701 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea Acordului privind zona de comerț liber, semnat la Sankt Petersburg la 18 octombrie 2011

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege cu privire la

ratificarea Acordului privind zona de comerț liber, semnat la Sankt Petersburg la 18 octombrie 2011.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul justiției**

Iurie Leancă

Valeriu Lazăr

**Vasile Bumacov
Oleg Efrim**

Nr. 644. Chișinău, 30 august 2012.

702**H O T Ă R Î R E**

**cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Legii nr.96-XVI
din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.96-XVI
din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției****Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 646. Chișinău, 30 august 2012.

703**H O T Ă R Î R E**

**pentru aprobarea Avizului la proiectul de hotărîre
a Parlamentului cu privire la aprobarea Regulamentului
privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale
pentru Reglementare în Energetică**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul
de hotărîre a Parlamentului cu privire la aprobarea Regula-mentului privind organizarea și funcționarea Agenției
Naționale pentru Reglementare în Energetică.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției****Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 647. Chișinău, 30 august 2012.

704**H O T Ă R Î R E**

**cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor
acte legislative.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul justiției****Valeriu Lazăr
Oleg Efrim**

Nr. 648. Chișinău, 3 septembrie 2012.

705**H O T Ă R Î R E**

**pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege
privind completarea Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie
2002 cu privire la mărimea, modul și termenele
de achitare a primelor de asigurare obligatorie
de asistență medicală**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra
proiectului de lege privind completarea Legii nr. 1593-XVdin 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și
termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie
de asistență medicală.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul sănătății
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției****Andrei Usatii
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim**

Nr. 649. Chișinău, 3 septembrie 2012.

706 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Nr. 650. Chișinău, 3 septembrie 2012.

707 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului legii pentru
modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor
imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare
proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii

cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Nr. 654. Chișinău, 3 septembrie 2012.

708 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Programului
privind Cadrul de Interoperabilitate

În temeiul art. 2 din Legea nr. 173 din 28 iulie 2011 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „e-Transformare a Guvernării” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 131-133, art. 425), precum și în scopul implementării măsurilor prevăzute în Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 156-159, art. 780), și al realizării acțiunii 5 din Planul de acțiuni pe anul 2012 pentru implementarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 44 din 26 ianuarie 2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 25-28, art. 65), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul privind Cadrul de Interoperabilitate (se anexează).

2. Cancelaria de Stat, cu suportul Centrului de Guvernare Electronică (E-Government) și al Consiliului Coordonatorilor pentru e-Transformare:

a) va gestiona etapa de pregătire pentru implementarea Cadrului de Interoperabilitate;

b) va coordona procesul de ajustare a cadrului normativ și instituțional;

c) va acorda suport metodologic pentru asigurarea dezvoltării continue a platformei de interoperabilitate.

3. Ministerele și alte autorități administrative centrale, inclusiv prin intermediul subdiviziunilor e-Transformare:

a) vor utiliza platforma de interoperabilitate pentru schimbul de date între sistemele informaționale în sectorul

public din momentul lansării acesteia;

b) vor coordona cu Centrul de Guvernare Electronică interconectarea sistemelor informaționale în perioada de pînă la lansarea platformei de interoperabilitate;

c) vor elabora și vor adopta, în limitele competențelor, cadrul normativ în scopul alinierii acestuia la Cadrul de Interoperabilitate;

d) la crearea noilor servicii publice electronice și a altor sisteme informaționale, se vor conforma cerințelor tehnice ale platformei de interoperabilitate;

e) vor efectua reingineria proceselor de lucru în scopul optimizării acestora, ținînd cont de implementarea Cadrului de Interoperabilitate;

f) vor aproba planuri de acțiuni privind conectarea sistemelor informaționale existente la platforma de interoperabilitate, care vor fi coordonate cu Centrul de Guvernare Electronică;

g) își vor exercita obligațiile de monitorizare și raportare conform prevederilor capitolului 7 din Program;

h) în vederea eficientizării cheltuielilor mijloacelor publice, nu vor adopta platforme alternative de interoperabilitate și vor înainta soluții de optimizare pe domeniul lor de activitate.

4. Cancelaria de Stat, în colaborare cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, va propune un mecanism durabil de finanțare a platformei de interoperabilitate.

5. Cancelaria de Stat va exercita controlul asupra executării prezentei hotărîri, precum și va asigura monitorizarea progresului și evaluarea eficienței implementării măsurilor prevăzute în aceasta.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 656. Chișinău, 5 septembrie 2012.

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 656
din 5 septembrie 2012

PROGRAMUL PRIVIND CADRUL DE INTEROPERABILITATE

1. Introducere

1. Programul privind Cadrul de Interoperabilitate (în continuare – Program) este un document de planificare, la elaborarea căruia au fost luate în considerare cele mai bune practici și recomandări în domeniu.

2. Interoperabilitatea reprezintă capacitatea sistemelor și a organizațiilor de a conlucra și de a schimba și reutiliza date. Platforma de interoperabilitate este soluția tehnică ce facilitează schimbul de date. Cadrul de Interoperabilitate cuprinde platforma de interoperabilitate și toate aspectele înconjurătoare, precum cadrul normativ, instituțional, aspectele financiare etc.

3. Prezentul Program descrie situația curentă în domeniu și definește scopul, obiectivele, acțiunile și măsurile necesare, stabilind etapele de implementare și responsabilitățile pentru toți actorii implicați în implementarea unui schimb eficient de date, inclusiv cele necesare la nivel organizațional, semantic și tehnic.

2. Definirea problemelor

4. Prin Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 156-159, art.780), Guvernul și-a luat angajamentul ca, pe lângă metodele tradiționale, să presteze toate serviciile publice în formă electronică.

5. Pentru a răspunde necesităților beneficiarilor finali ai serviciilor publice (cetățeni și mediul de afaceri) și a asigura cooperarea productivă dintre autoritățile administrației publice și, respectiv, funcționarea eficientă a sectorului public, este necesară o abordare complexă bazată pe principii fundamentale de bună administrare, care stabilesc contextul acțiunilor în materie de servicii publice și de cooperare între administrațiile publice.

6. Serviciile publice sînt destinate să răspundă necesităților cetățenilor și ale mediului de afaceri. Abordarea actuală, care rezultă din reglementările naționale relevante, este mai puțin orientată spre utilizatorii finali. Reformele în acest domeniu trebuie să permită cetățenilor și mediului de afaceri:

- a) accesul la servicii publice ușor de utilizat;
- b) accesul la serviciile publice pe mai multe canale, în orice moment, loc și situație;
- c) posibilitatea de a se adresa unui singur punct de contact, inclusiv în situațiile în care entitățile din sectorul public trebuie să coopereze între ele pentru furnizarea unui serviciu public;
- d) posibilitatea de a furniza informația strict necesară pentru a beneficia de un serviciu public, fără a necesita furnizarea informației deja colectate de o altă entitate din sectorul public;
- e) respectarea confidențialității.

7. Posibilitatea de reutilizare a resurselor și sistemelor informaționale este esențială pentru prestarea serviciilor publice electronice. Pentru moment, informația colectată și gestionată de sectorul public în scopul prestării serviciilor publice este deseori redundantă, nu este arhivată în formate care să asigure securitatea, confidențialitatea și accesibilitatea informației. Securitatea și confidențialitatea informațiilor nu sînt suficiente la arhivarea informațiilor colectate și gestionate de sectorul public în scopuri legate de prestarea serviciilor publice în formate electronice. De asemenea, accesarea informației nu este înregistrată în mod corespunzător, în rezultat, scopul accesării și temeiul legal în baza căruia are loc aceasta sînt deseori necunoscute, iar

reglementările privind protejarea confidențialității informațiilor furnizate de mediul de afaceri și dreptul la protecția datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice de multe ori nu sînt respectate.

8. În majoritatea cazurilor, datele deținute de unele autorități sînt accesate de alte autorități doar în scopuri de citire sau validare a respectivelor date, fără posibilitatea de a opera în mod automatizat rectificări. Astfel, datele sînt duplicate în mai multe sisteme informaționale statale, cu riscul de a fi incoerente și perimate.

9. Unele instituții publice creează redundantă informațională prin solicitarea de la cetățeni a informațiilor pe care aceștia le-au furnizat deja altor instituții publice. Aceasta generează inconveniente pentru cetățeni și ineficiență în activitatea instituțiilor vizate.

10. Instituțiile publice din diferite sectoare nu partajează reciproc informația și sistemele informaționale pe care le au în gestionare. Ineficiența sau lipsa schimbului de date generează ineficiență în activitatea autorităților: sînt dublate anumite activități de colectare a datelor, apar costuri adiționale legate de necesitatea de a tipări documente, de a apela la servicii postale și curierat, la delegări, expediții, înregistrări și secretariat, crește riscul comiterii erorilor umane, precum și timpul necesar pentru realizarea atribuțiilor autorităților vizate.

11. Autoritățile administrației publice centrale dețin mai mult de 70 de sisteme informaționale automatizate departamentale, care folosesc bănci și baze de date sectoriale, clasificatoare, registre și standarde elaborate de-a lungul anilor. Lipsa unui set comun de standarde și clasificatoare nu permite crearea politicilor unice, organizarea cooperării autorităților la nivel procedural și informațional. În consecință, clasificatoarele se dublează și apar divergențe în noțiunile utilizate.

12. Deși nu toate serviciile publice se bazează pe TIC, toate depind de interconectarea acestora. Multe dintre sistemele achiziționate de instituțiile din sectorul public nu pot fi ușor interconectate la momentul actual, pentru a asigura reutilizarea eficientă a datelor. Aceasta creează bariere atît în calea prestării serviciilor publice, cît și în calea funcționării eficiente a sectorului public în întregime. Or, pentru a depăși aceste bariere, sectorul public trebuie să evite impunerea soluțiilor tehnologice care nu vor putea fi adaptate la schimbări rapide.

13. Schimburile de date realizate în prezent între instituțiile statului se bazează pe relații create într-un mod ad-hoc, aranjamente bilaterale construite pentru un scop sau un proiect anume, fapt pentru care sînt folosite tehnologii disponibile la un anumit moment, iar implementarea acestora nu întotdeauna corespunde standardelor relevante. Definițiile folosite la nivel semantic nu sînt reutilizate, iar vocabularele folosite de obicei se bazează și acoperă doar necesitățile interne ale organizațiilor care oferă datele.

14. Schimburile curente de date nu se bazează pe acorduri privind nivelul serviciilor (SLA). Din acest motiv, respectivele schimburi de date sînt de multe ori ineficiente, nefiind asigurat nivelul corespunzător de disponibilitate și coerență a datelor.

15. În prezent, în Republica Moldova informatizarea sectorului public este un proces haotic, prin care fiecare instituție creează independent, fără a coordona suficient cu alte instituții, iar în unele cazuri și cu subdiviziunile sale, sisteme variate, de diferite calibre. Această varietate, precum și lipsa unor standarde și/sau convenții comune

îngreunează conectarea ulterioară a sistemelor.

16. În scopul unei abordări comune a acestor aspecte, Guvernul și-a propus să adopte Cadrul de Interoperabilitate, care va facilita prestarea eficientă de servicii publice atât în mod tradițional, cât și în mod electronic.

17. Pentru a acorda Cadrului de Interoperabilitate importanța juridică adecvată, este necesară ajustarea cadrului normativ și instituțional.

3. Obiectivele generale și specifice

18. Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011, prevede (prin măsura 4.8) elaborarea și implementarea unui Cadru de Interoperabilitate în sectorul public pentru creșterea eficienței operaționale interne, prin asigurarea interoperabilității și coerenței sistemelor TI și a schimbului de date.

19. **Obiectivul general** este implementarea unui cadru de interoperabilitate în vederea sporirii performanței Guvernului, datorită unui schimb de date eficient în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat.

20. Obiectivele specifice sînt următoarele:

a) **asigurarea interoperabilității sistemelor TI în sectorul public** prin implementarea și operarea eficientă a platformei comune de interoperabilitate;

b) **asigurarea reutilizării și a schimbului de date eficient și securizat** prin conectarea resurselor și serviciilor informaționale de stat la platforma comună de interoperabilitate;

c) **asigurarea cadrului favorabil pentru optimizarea serviciilor publice** prin reutilizarea resurselor și serviciilor informaționale;

d) **asigurarea cadrului favorabil pentru un guvern deschis** prin mecanisme de colectare și publicare automatizată a datelor guvernamentale deschise.

21. Implementarea Cadrului de Interoperabilitate se va baza pe următoarele principii fundamentale:

a) **reutilizarea datelor**, prin reorganizarea serviciilor publice și reingineria proceselor operaționale, pentru a reduce povara administrativă, a exclude compilarea datelor și a micșora redundanța informației;

b) **deschidere**, pentru a facilita schimbul de cunoștințe și a stimula comunicarea atât între autoritățile administrației publice centrale, cât și între autorități și cetățeni;

c) **securitatea și confidențialitatea interacțiunii** dintre cetățeni, mediul de afaceri și instituțiile publice, într-un climat de încredere, cu respectarea normelor legale relevante și garantarea confidențialității datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice, precum și a informațiilor furnizate de mediul de afaceri; cetățenii și mediul de afaceri vor avea posibilitatea să verifice informația colectată de autoritățile administrației publice în privința lor și să fie consultați cu privire la utilizarea respectivelor informații în alte scopuri decît cele pentru care au fost furnizate inițial;

d) **neutralitatea tehnologică și adaptabilitatea**: la definirea serviciilor publice, autoritățile trebuie să se concentreze în primul rînd pe necesitățile funcționale, iar deciziile tehnologice trebuie să fie lăsate pe plan secundar, astfel încît acestea să nu impună utilizarea anumitor tehnologii sau produse; accesul la serviciile publice nu trebuie să depindă de tehnologii sau produse specifice, adaptîndu-se mai ușor la evoluția acestora;

e) **compoziția serviciilor publice**, pentru a asigura dezvoltarea acestora în componente recombinate, care pot fi selectate și asamblate în servicii compuse pentru a simplifica interacțiunile și a răspunde necesităților cetățenilor, dar și pentru a permite schimbări mai rapide sau substituirea ulterioară a tehnologiilor;

f) **principiul dependențelor slabe**, fiind unul de bază în arhitecturile orientate pe servicii (SOA¹), vizează relațiile dintre sistemele informaționale în scopul reducerii dependențelor dintre acestea. Respectarea acestui principiu la implementarea Cadrului de Interoperabilitate contribuie la diminuarea următoarelor dependențe: dependențele de protocoalele de comunicare, dependențele de sintaxe și formate, cele semantice, temporale, comportamentale și organizaționale;

g) **simplitatea soluției tehnice**: optarea pentru o soluție simplă, inteligibilă, accesibilă, ușor de adoptat de către entitățile vizate, bazată pe standarde deschise și o interfață uniformă.

4. Măsuri pentru realizarea obiectivelor

22. Măsurile întreprinse pentru implementarea Cadrului de Interoperabilitate sînt divizate pe 3 niveluri:

a) **interoperabilitatea organizatorică**, care cuprinde toate aspectele instituționale, regulatorii, financiare și de aliniere a proceselor de lucru în scopul atingerii unui schimb de date eficient;

b) **interoperabilitatea semantică**, care se referă la o abordare comună asupra formatelor, sintaxei și sensului mesajelor transmise;

c) **interoperabilitatea tehnică**, care cuprinde toate aspectele tehnice ce asigură schimbul de date la nivel tehnic, inclusiv adaptoare, tehnologii intermediatoare și canale de comunicare.

4.1. Implementarea interoperabilității organizatorice

23. Pe lîngă conectarea sistemelor și a fluxurilor informaționale gestionate de autorități, interoperabilitatea presupune și o abordare comună a modelului de organizare și operare a schimbului de date, în cadrul căruia fiecărei autorități a administrației publice centrale, inclusiv structurilor subordonate acestora (în continuare – organizații) și întreprinderilor de stat monitorizate de autoritățile administrației publice centrale, îi revine un rol bine definit, conform atribuțiilor.

24. Cadru de Interoperabilitate va fi implementat pe etape, la prima etapă fiind implicate organizațiile care posedă capacitatea și pregătirea necesară, ca ulterior să fie conectate toate organizațiile statului.

25. La conectarea unei noi organizații la platforma de interoperabilitate va fi efectuată o analiză complexă care include:

a) procesele de lucru existente în cadrul organizației cu scopul optimizării acestora;

b) fluxurile informaționale și sursele de date necesare proceselor de lucru, precum și cele care sînt sau pot fi expuse altor organizații;

c) clasificatoarele și nomenclatoarele folosite sau deținute de organizație;

d) tipurile de date protejate de lege;

e) datele cu caracter public în scopul publicării automatizate a acestora;

f) identificarea necesităților în ajustări pe dimensiunile instituțională și normativă.

26. Pentru asigurarea unei interoperabilități eficiente la nivel organizatoric în sectorul public, este necesară alinierea cadrului juridic la principiile care stau la baza interoperabilității.

27. Implementarea interoperabilității presupune utilizarea acordurilor ce implică mai multe organizații. În acest scop vor fi elaborate și aprobate acorduri-tip, care vor standardiza și vor eficientiza procesul de interconectare a organizațiilor.

28. Pentru a asigura continuitatea schimbului de date,

¹ <http://www.soapprinciples.com>

vor fi definite reguli de colectare, transmitere, conservare și restabilire a datelor. Aceste reguli vor include măsuri și proceduri cum ar fi: identificarea unică a înregistrărilor, utilizarea obligatorie a metadatelor, aplicarea semnăturii digitale, mecanisme de restabilire, colectare, extragere, transportare garantată, conservarea și distrugerea datelor cu menținerea valorii probatorii a acestora.

29. Schimbul de date dintre autoritățile publice, inclusiv structurile subordonate acestora, va fi gratuit. În contextul schimbului de date între guvern și cetățeni, precum și între guvern și mediul de afaceri vor fi propuse, examinate și aprobate mecanisme specifice de interacțiune pentru fiecare caz în parte.

30. În scopul asigurării funcționării eficiente a platformei de interoperabilitate, operatorul tehnico-tehnologic al platformei va consulta organizațiile în procesul de conectare și va asigura operarea și monitorizarea continuă a platformei.

4.2. Implementarea interoperabilității semantice

31. În procesul schimbului de date dintre sistemele informaționale, precum și la publicarea datelor deschise, este necesar ca datele să fie univoc interpretate de către participanți. Interpretarea univocă a datelor reprezintă esența interoperabilității semantice.

32. Definițiile termenilor și structurilor de date utilizate vor fi descrise în cadrul **catalogului semantic**, care reprezintă o totalitate de mijloace tehnice și organizatorice și care va fi creat ca parte a platformei de interoperabilitate. Definițiile catalogului semantic vor fi bazate pe standarde internaționale² (în particular pe cele europene³) și naționale de profil.

33. Catalogul semantic va oferi posibilitatea de a explora (pentru a înțelege structura și terminologia unui domeniu), căuta (folosind atributele și relațiile definite), identifica (adică a confirma că o anumită descriere corespunde cu cea căutată), selecta (pentru a alege descrierea corespunzătoare cerințelor) și obține (cu alte cuvinte, de a accesa liber descrierea dorită) definițiile conținute în acesta.

34. Catalogul semantic va conține definițiile unificate ale clasificatoarelor.

35. Clasificatoarele vor fi disponibile și accesibile gratis.

36. Clasificatoarele pot fi disponibile în mai multe limbi (engleză, rusă), obligatoriu în limba de stat.

37. Pentru fiecare clasificator va fi desemnată organizația responsabilă de menținerea acestuia și vor fi definite procedurile ce țin de gestionarea sa, inclusiv politicile de versionare, operare și propagare a schimbărilor.

38. Pe lângă clasificatori, catalogul semantic va conține și descrierea structurilor de date, a căror interpretare univocă este necesară în procesul de schimb de date, cum ar fi definiții de mesaje, entități etc.

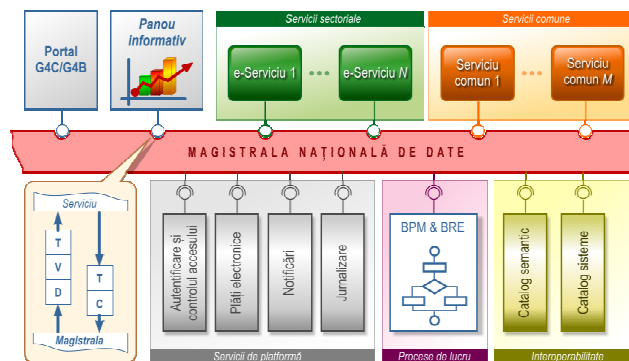
39. Catalogul semantic va conține și alte informații utilizate în organizarea schimbului de date, aspecte sintactice, inclusiv convențiile asupra formatului unităților de măsură, formatului pentru valorile ce specifică data, ora și intervale de timp, formatului datelor geospațiale și aspectelor ce țin de convertirea valurilor.

40. Autoritățile publice vizate vor efectua ajustările necesare în cadrul normativ intern pentru a utiliza eficient instrumentele de interoperabilitate semantică.

4.3. Implementarea interoperabilității tehnice

41. La nivel tehnic Cadrul de Interoperabilitate se va realiza prin implementarea unei platforme tehnice de interoperabilitate, parte a platformei tehnologice guvernamentale comune.

42. Baza platformei de interoperabilitate la nivel tehnic va fi o magistrală de schimb de date.

Magistrala națională de date

43. Această magistrală va transporta mesaje structurate, definite în prealabil în catalogul semantic.

44. Platforma va asigura securitatea mesajelor transportate.

45. Toate sistemele conectate la platformă vor fi înregistrate într-un catalog de sisteme, care este parte a platformei. Pentru a asigura corespondența cu Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat (RRSIS) al Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, înregistrarea în platforma de interoperabilitate se va efectua în baza identificatorului sistemului din RRSIS.

46. Catalogul sistemelor va conține detaliile tehnice despre sistemele conectate, definițiile mesajelor pe care sistemele le pot emite și recepționa, precum și resursele informaționale disponibile pentru interogările distribuite.

47. Sistemele vor fi conectate la platformă prin adaptoare ce vor transforma, vor valida și vor cripta/decripta mesajele din/in formatul specific sistemului conectat, într-un format unificat, înțeles de platformă.

48. Procesul de conectare a unui sistem la platformă va fi reglementat la nivel tehnic și va include cel puțin descrierea regulilor ce țin de utilizarea standardelor și a catalogului semantic, politicilor de versionare, precum și detalii tehnice de conectare la rețelele fizice, testare/pilotare și acceptanță a sistemului.

49. Pentru a eficientiza procesul de conectare, va fi disponibilă o instanță separată a platformei pentru testare. Aceasta va include posibilitatea generării automate a datelor de testare.

50. Toate serviciile de platformă din cadrul platformei guvernamentale comune vor fi disponibile pentru reutilizare prin platforma de interoperabilitate: serviciul de autentificare și control al accesului, serviciul guvernamental de plăți electronice, serviciul guvernamental de notificare și serviciul guvernamental de jurnalizare.

51. Registrele de stat de bază vor fi conectate la platforma de interoperabilitate în mod prioritar.

52. Interacțiunile complexe, ce implică mai multe sisteme conectate, vor fi orchestrate cu ajutorul unor mecanisme de prelucrare automată a proceselor de lucru.

53. Asigurarea securității și confidențialității datelor în cadrul platformei de interoperabilitate se va realiza prin aplicarea unor mecanisme centralizate de securitate, în conformitate cu principiile fundamentale de prelucrare a acestor categorii de date.

54. Platforma de interoperabilitate va asigura accesul la datele cu caracter personal conform condițiilor de bază pentru prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor respective, prevăzute în Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, și actelor

² <https://www.oasis-open.org/standards>

³ <http://joinup.ec.europa.eu/asset/adms/release/100>

normative relevante, inclusiv Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1123 din 14 decembrie 2010.

55. Platforma va oferi mecanisme de monitorizare a accesului la datele cu caracter personal, precum și posibilitatea de a revedea datele și istoricul accesării acestora.

56. Platforma de interoperabilitate va prevedea mecanisme pentru asigurarea unui nivel înalt de disponibilitate, fiabilitate și performanță.

57. Platforma va conține instrumente de colaborare în scopul îmbunătățirii continue a cadrului de interoperabilitate.

5. Estimarea impactului și a costurilor

58. Dat fiind că implementarea eficientă a prezentului Program este unul dintre pilonii și premisa fundamentală pentru implementarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) și pentru asigurarea atingerii scopurilor specifice și obiectivelor generale ale acestuia, prezentul Program va contribui la survenirea impactului estimat în cadrul acestui document. Justificarea contribuției menționate este faptul că, prin atingerea unui grad înalt de interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților publice, vor fi create condițiile adecvate pentru:

a) o interacțiune mai rapidă, productivă, eficientă între autoritățile publice din interiorul sectorului public, precum și între autorități, cetățeni și mediul de afaceri;

b) diminuarea costurilor și duratei pentru prestarea și dezvoltarea serviciilor publice;

c) deschiderea, utilizarea și reutilizarea eficientă a informației din sectorul public;

d) reutilizarea sistemelor informaționale;

e) reingineria proceselor de lucru întru optimizarea activității sectorului public;

f) reducerea poverii administrative atât în interiorul sectorului public, cât și în interacțiunea acestuia cu cetățeni și mediul de afaceri.

59. Astfel, sectorul public va deveni mai eficient, mai transparent, mai receptiv la necesitățile cetățenilor și mediului de afaceri.

60. Odată cu diversificarea, simplificarea, optimizarea cadrului de comunicare între instituții, se creează condițiile pentru eficientizarea activității autorităților publice, colaborarea mai productivă între acestea și creșterea capacității autorităților de a-și utiliza/redirecționa resursele financiare și nonfinanciare pentru dezvoltare, perfecționare, implementarea reformelor cu impact transformațional profund pentru păturile sociale pe care le acoperă fiecare autoritate prin activitate sa.

Astfel, impactul indirect al operării eficiente a unui Cadru de Interoperabilitate va viza generarea unor beneficii semnificative de natură economică, ecologică, culturală, socială.

61. Pentru implementarea soluției tehnice – platformei de interoperabilitate, precum și pentru dezvoltarea Cadrului, vor fi necesare planificarea, alocarea, gestionarea, debursarea unor resurse financiare corespunzătoare. Sursele financiare pentru asigurarea implementării Platformei de Interoperabilitate sînt următoarele:

a) în cadrul creditului acordat de Asociația Internațională pentru Dezvoltare pentru implementarea Proiectului e-Transformarea Guvernării s-a prevăzut o linie de buget separată în cadrul Planului de achiziții pentru procurarea soluției tehnice și întreținerea platformei de interoperabilitate pe durata perioadei de garanție;

b) autoritățile administrației publice centrale vor prevedea alocarea resurselor financiare din bugetul propriu

pentru a asigura conectarea graduală a sistemelor informaționale gestionate de acestea la platformă și alte cheltuieli aferente;

c) vor fi purtate în mod constant discuții și eventual negocieri cu partenerii internaționali de dezvoltare, care se vor implica în calitate de parteneri externi în acordarea asistenței financiare și tehnice pentru a asigura o integrare eficientă a autorităților publice vizate în Cadrul de Interoperabilitate.

62. Subdiviziunile pentru transformarea tehnologică a guvernării din autoritățile publice vizate vor gestiona procesele de bugetare (proponere, alocare, realocare, remitere spre aprobare etc. a resurselor financiare din bugetul autorității) pentru a asigura derularea activităților aferente implementării Cadrului de Interoperabilitate.

6. Rezultatele scontate și indicatorii de performanță

63. Beneficiile generate de implementarea și operarea eficientă a platformei guvernamentale de interoperabilitate sînt multiple și vizează atât beneficiarii instituționali (autoritățile publice vizate – prestatoare de servicii publice), cât și beneficiarii finali (cetățeni și mediul de afaceri – utilizatori ai serviciilor publice).

64. Implementarea Cadrului de Interoperabilitate va eficientiza activitatea autorităților administrației publice centrale și, respectiv, va îmbunătăți calitatea prestării serviciilor publice de către acestea, prin îmbunătățirea colaborării dintre autorități, optimizarea schimbului de date, asigurarea unui cadru adecvat pentru reutilizarea informației, eliminarea redundanței informației în sectorul public și reducerea poverii administrative asupra altor autorități din sectoarelor public și asupra sectorului privat.

65. O guvernare performantă și eficientă, funcționînd pe baza unor sisteme TI interoperabile, care lucrează într-un mod continuu și coerent, va fi aptă să presteze servicii mai puțin costisitoare, mai rapide, mai calitative și mai bine adaptate la necesitățile beneficiarilor.

66. Integrarea intersectorială va permite oferirea unor servicii publice mai complexe, îmbunătățind interacțiunea cu cetățenii, mediul de afaceri și autoritățile publice partenere. Acesta va contribui la sporirea calității, eficienței și transparenței actului de guvernare.

67. Funcționarea eficientă a unei platforme comune de interoperabilitate în Guvern va face posibilă diminuarea cheltuielilor, prin eliminarea unui șir de costuri tranzacționale, cum ar fi cele legate de resursele umane implicate, delegare, imprimare, servicii postale și curierat, expediții, înregistrare a documentelor din fluxul de documente gestionat, secretariat. Aceasta va solicita și, în același timp, va crea premisele pentru optimizarea fluxurilor intersectoriale de gestionare a documentelor și registrelor.

68. Schimbul de date în format electronic conduce nemijlocit la creșterea vitezei de circulație a informației, micșorarea duratei ciclului de procesare a informației și a timpului de răspuns, posibilitatea unei reacții rapide în caz de situații excepționale.

69. De asemenea, reutilizarea informației existente diminuează semnificativ riscul comiterii erorilor umane.

70. Analiza fluxurilor informaționale și clasificarea tipurilor de date conform cadrului juridic va permite securizarea datelor protejate și valorificarea celor publice.

71. Catalogul semantic, fiind un loc unic în care se definesc clasificatoarele și structurile de date folosite pentru schimbul de date, va permite atingerea unei abordări/înțelegeri comune a datelor și reutilizarea corectă a acestora.

72. Utilizarea pe larg a standardelor deschise va simplifica și va optimiza procesul de conectare la platformă și va asigura o dezvoltare durabilă a platformei.

73. Dat fiind că pentru a evalua rezultatele generate de implementarea Cadrului de Interoperabilitate și eficiența platformei va fi nevoie de un efort considerabil, vor fi combinate câteva abordări de măsurare a performanței în domeniu, pentru a asigura prezența tuturor tipurilor de date și informații relevante ca fundament pentru formularea unei opinii și unui raționament de apreciere a măsurii în care se realizează scopurile și obiectivele țintite de respectivul Cadru.

74. Pentru a acoperi natura complexă și multifacetată a interoperabilității, va fi nevoie de a utiliza un șir de abordări de evaluare și de a aplica diverse instrumente de evaluare la diferite niveluri de interacțiune și etape de implementare a Cadrului. În acest context, efortul de evaluare se va concentra pe 4 dimensiuni, în fiecare dintre acestea fiind incluse, definite și agreate seturi de indicatori specifici:

a) măsurarea și evaluarea corespunderii tehnice a sistemului/sistemelor la standardele și cerințele tehnice;

b) măsurarea și evaluarea gradului de interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților;

c) măsurarea eficienței operării platformei de interoperabilitate;

d) măsurarea și evaluarea schimbărilor de nivel organizatoric (inclusiv ajustarea cadrului normativ intern în autoritățile vizate, schimbări în cultura organizatorică, reingineria proceselor de lucru pe intern etc.).

75. În contextul măsurării și evaluării complexe a performanței se va miza pe automatizarea procedurii de colectare a datelor cu privire la o mare parte de indicatori de performanță ai sistemului și pe completarea regulată de către Centrul de Guvernare Electronică, pe baza datelor primare furnizate de subdiviziunile pentru e-Transformare din autorități, a formularelor de evaluare pe dimensiunile care vizează potențialitatea și compatibilitatea între sistemele informaționale, procedurile și procesele diferitor instituții, ajustările cadrului normativ intern etc.

76. În acest sens, Cancelaria de Stat, prin intermediul Centrului de Guvernare Electronică, va aplica o serie de abordări care presupun utilizarea unor metodologii și instrumente specifice de evaluare a interoperabilității.

77. Modelul LISI/Nivelul de Interoperabilitate a Sistemelor Informaționale este unul de referință în definirea, măsurarea, evaluarea și validarea gradului de interoperabilitate solicitat, așteptat, scontat sau deja atins între diferite organizații și sisteme. Aplicarea Modelului LISI în evaluarea gradului de maturitate a interoperabilității presupune elaborarea unor formulare pentru a evalua gradul de corespundere tehnică, eficiența interacțiunii sistem-către-sistem, eficiența misiunii operaționale. În cadrul respectivei abordări vor fi imbinat matricele specifice din cadrul modelului LISI (matricea nivelelor de maturitate, matricea de capabilități (care descrie mediul de informatizare în fiecare instituție), modelul de referință și atributele fundamentale ale interoperabilității sistemelor informaționale (utilizarea celor 4 piloni de evaluare PAID: proceduri, aplicații, infrastructură, date). Rezultatul acestei simbioze va fi formularul general/complex de evaluare:

NIVEL (mediu de informatizare)		Atribute fundamentale ale interoperabilității			
		P (politici și proceduri)	A (aplicații)	I (infra- structură)	D (date)
Integrare intersectorială (universal)	4				
Integrare secto- rială (integrat)	3				
Integrare funcți- onală parțială (distribuit)	2				
Conectat (unul- la-unul)	1				
Izolat (manual)	0				

78. Evaluarea eficienței operaționale a interoperabilității

se va baza pe un set complex de indicatori de performanță tehnică a platformei, grupați în 3 niveluri/categorii de bază (timpul interoperării, calitatea interoperării și costul interoperării). Fiecare dintre cele 3 categorii de indicatori vor fi dezagregate în subindicatori specifici, cum ar fi:

a) timpul interoperării (timpul remiterii/lansării solicitării, durata procesării acesteia, timpul de retur, timpul utilizării informației etc.);

b) calitatea interoperării (calitatea schimbului de informații, calitatea utilizării acesteia și conformitatea informației la standardele relevante etc.);

c) costul interoperării (costul schimbului de informații și costurile necesare pentru ca informația să fie utilizabilă etc.).

79. În cadrul aplicării respectivului model de evaluare, se prevede măsurarea următoarelor atribute ale interoperabilității, grupate pe câteva categorii de indicatori, pentru fiecare dintre aceștia fiind prevăzuți subindicatori relevanți și formulele de calcul corespunzătoare:

a) conectivitate;

b) capacitate;

c) subutilizarea sistemului;

d) latența datelor;

e) interpretarea și utilizarea datelor și informațiilor.

80. În mod separat, Cancelaria de Stat (prin intermediul Centrului de Guvernare Electronică) va semna cu operatorul platformei un Acord privind nivelul de servicii, care va prevedea remiterea periodică de către operator Cancelariei de Stat a datelor privind o serie de indicatori de performanță tehnică a sistemului, date generate automat de sistemul informațional, care vor indica: frecvența apariției și numărul incidentelor de securitate, numărul de mesaje transmise, gradul de disponibilitate, durata lucrărilor de recuperare a funcționalității în urma unui incident, numărul de vocabulare și concepte reutilizate, numărul de mesaje transmise și recepționate per unitate participantă, numărul de unități participante, numărul de conexiuni între unități etc.

7. Proceduri de raportare și monitorizare

81. Monitorizarea implementării activităților din cadrul Programului va avea loc la câteva niveluri:

a) Cancelaria de Stat va monitoriza implementarea Cadrului la nivel administrativ și va supraveghea procesul de implementare a Cadrului, și anume: activitățile de implementare, conform Planului de acțiuni general (vezi capitolul 8 „Etapă de implementare”) și planurilor de acțiuni aferente ale autorităților; activitățile aferente și de asigurare a cadrului normativ; evaluări ad-interim periodice care vor contribui la eficientizarea implementării Cadrului și, respectiv, generarea produselor, rezultatele și impactul estimat. Raportul anual de progres cu privire la implementarea Cadrului de Interoperabilitate va fi parte a Raportului anual de progres în implementarea Programului strategic pentru modernizarea tehnologică a guvernării, prezentat de Cancelaria de Stat Comisiei Naționale pentru e-Transformare;

b) La nivelul fiecărei autorități publice implicate, monitorizarea și evaluarea eficienței implementării Programului vor fi efectuate de către subdiviziunea pentru e-Transformarea Guvernării (coordonatorul pentru e-Transformare va fi punctul focal și va coordona activitățile de evaluare ex-ante a necesităților instituționale și sectoriale, precum și a posibilităților de asigurare a implementării eficiente a Cadrului de Interoperabilitate între instituțiile din sector, precum și între autoritatea pe care o reprezintă și alte autorități publice (din alte sectoare)). Autoritățile administrației publice centrale implicate în procesul de pilotare a Cadrului de Interoperabilitate, precum și celelalte autorități publice care se vor conecta ulterior, gradual, la platforma de interoperabilitate vor raporta trimestrial cu privire la progres, performanță,

eventuale probleme și bariere în implementare. Rapoartele trimestriale primare vor fi elaborate pe baza unui format-standard de raport remis către autorități de Centrul de Guvernare Electronică și vor fi prezentate Cancelariei de Stat (Centrului de Guvernare Electronică) nu mai târziu de 20 zile după finalizarea trimestrului de raportare;

c) Operatorul tehnico-tehnologic al platformei de interoperabilitate va monitoriza la nivel tehnic funcționarea/operarea sistemului informațional pe baza unor indicatori tehnici de performanță agreeți prin semnarea între Cancelaria de Stat și operator a unui Acord cu privire la nivelul serviciilor (Service Level Agreement) în cadrul căruia vor fi specificați indicatorii pe marginea cărora operatorul

va raporta lunar Cancelariei de Stat. Rapoartele lunare din partea operatorului vor fi remise Cancelariei de Stat (Centrului de Guvernare Electronică) nu mai târziu de 10 zile după finalizarea lunii de raportare;

d) În cazul finanțării de către organismele internaționale donatoare a unei etape, părți componente sau a unui set de activități din cadrul Programului, Cancelaria de Stat și alte entități publice vizate se vor conforma cerințelor specifice ale acestora cu privire la raportare și monitorizare și vor elabora rapoarte periodice de progres, note informative și rapoarte de evaluare în formatul agreeat de respectiva instituție financiară donatoare și Guvern.

8. Etape de implementare

Nr. d/o	Acțiuni	Obiective specifice	Responsabili	Termen-limită	Livrabile
1	2	3	4	5	6
Etapa 1: Etapa de pregătire					
1.	Evaluarea necesităților de ajustare a cadrului normativ	II, III, IV	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Ianuarie 2013	Raportul final de evaluare elaborat, conținând recomandările de rigoare
2.	Elaborarea acordurilor-tip pentru schimbul de date între autorități	II, III	Cancelaria de Stat	Decembrie 2012	Acordurile și cererile-tip aprobate
3.	Elaborarea regulamentului privind procedura de acordare a accesului la date	II, III	Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Decembrie 2012	Regulamentul privind procedura de acordare a accesului la date aprobat
4.	Elaborarea regulamentului de colectare, transmitere, arhivare și restabilire a datelor	I, II	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Cancelaria de Stat	Martie 2013	Regulamentul de colectare, transmitere, arhivare și restabilire a datelor aprobat
5.	Identificarea și colectarea inițială a clasificatoarelor	II, IV	Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Ianuarie 2013	Colectarea inițială a clasificatoarelor finalizată
	în schema de pilotare		organizațiile-pilot	2012	pilotare aprobată
7.	Analiza proceselor de lucru, a fluxurilor și a resurselor informaționale ale organizațiilor incluse în schema de pilotare	I, II, III, IV	Cancelaria de Stat, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, organizațiile-pilot	Mai 2013	Rapoartele de evaluare ex-ante finalizate
8.	Identificarea soluției tehnice pentru platforma de interoperabilitate	I, II, III, IV	Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Mai 2013	Soluția tehnică identificată și achiziționată
Etapa 2: Implementarea platformei de interoperabilitate					
9.	Elaborarea regulamentului de operare a platformei de interoperabilitate	I	Cancelaria de Stat	Iulie 2013	Regulamentul privind operarea eficientă și securizată a platformei aprobat
10.	Implementarea soluției tehnice de interoperabilitate (platformei)	I	Cancelaria de Stat, operatorul	August 2013	Soluția tehnică de interoperabilitate în stare operațională
11.	Elaborarea regulamentului privind completarea și utilizarea catalogului semantic	II, IV	Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Septembrie 2013	Regulamentul privind completarea și utilizarea catalogului semantic aprobat
12.	Elaborarea regulamentului de conectare la platformă	I, II, III	Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, operatorul	Septembrie 2013	Regulamentul de conectare la platformă aprobat Regulamentul de testare și acceptare operațională elaborat și aprobat

20

1	2	3	4	5	6
13.	Elaborarea regulamentului privind preluarea și publicarea automatizată a datelor deschise	IV	Cancelaria de Stat, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Septembrie 2013	Regulamentul privind preluarea și publicarea automatizată a datelor deschise aprobat
14.	Elaborarea planului de acțiuni privind conectarea organizațiilor incluse în schema de pilotare la platforma de interoperabilitate	II, III, IV	Cancelaria de Stat, organizațiile-pilot	Septembrie 2013	Planul de acțiuni privind conectarea organizațiilor incluse în schema de pilotare la platforma de interoperabilitate aprobat
Etapă 3: Conectarea serviciilor și resurselor informaționale					
15.	Conectarea serviciilor de platformă din cadrul platformei guvernamentale comune la platforma de interoperabilitate	I, II, III	Cancelaria de Stat, operatorul	Decembrie 2013	Serviciile de platformă conectate Modificările necesare la catalogul semantic operate
16.	Conectarea registrelor de stat de bază la platforma de interoperabilitate	I, II, III	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Cancelaria de Stat, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Decembrie 2013	Registrelor de stat de bază conectate Modificările necesare în catalogul semantic operate
17.	Conectarea organizațiilor incluse în schema de pilotare la platforma de interoperabilitate conform planului de acțiuni	II, III, IV	Cancelaria de Stat, organizațiile-pilot	Martie 2014	Organizațiile-pilot conectate la platforma de interoperabilitate Adaptoarele necesare elaborate Modificările necesare la catalogul semantic operate
Etapă 4: Pilotarea					
18.	Operarea platformei de interoperabilitate în regim de pilotare	I, II, III, IV	Cancelaria de Stat, operatorul	Mai 2013	Platforma de interoperabilitate operabilă în regim de pilotare
19.	Ajustarea, la necesitate, a regulamentelor tehnice în urma pilotării	I, II, III, IV	Cancelaria de Stat	August 2014	Regulamentele tehnice ajustate, după caz, în urma pilotării
Etapă 5: Lansarea platformei de interoperabilitate și conectare graduală a organizațiilor					
20.	Lansarea platformei de interoperabilitate în regim de producție	I, II, III, IV	Cancelaria de Stat	septembrie 2014	Platforma de interoperabilitate operată în regim de producție
21.	Elaborarea planurilor de conectare graduală a organizațiilor	II, III, IV	Cancelaria de Stat, organizațiile	decembrie 2014	Planurile de conectare graduală aprobate
22.	Conectarea graduală a tuturor autorităților administrației publice centrale	II, III, IV	Cancelaria de Stat, operatorul, organizațiile	2020	Toate autoritățile administrației publice centrale conectate și interoperabile

709 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Regulamentului privind administrarea conținutului portalului guvernamental unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor publice electronice și completarea unei hotărâri de Guvern

În conformitate cu art.2 din Legea nr.173 din 28 iulie 2011 privind ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „e-Transformare a Guvernării” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.131-133, art.425), pentru implementarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.330 din 28 mai 2012 „Cu privire la crearea și administrarea portalului guvernamental unic al serviciilor publice” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.104-108, art.370), precum și pentru realizarea pct.9 și 10 din Planul de acțiuni pe anul 2012 pentru implementarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.44 din 26 ianuarie 2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.25-28, art.65), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind administrarea conținutului

portalului guvernamental unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor publice electronice (se anexează).

2. Ministerele și alte autorități administrative centrale (inclusiv structurile subordonate acestora) vor întreprinde măsurile necesare privind executarea prezentei hotărâri și vor adapta reglementările interne conform prevederilor hotărârii menționate.

3. Cancelaria de Stat, cu suportul Centrului de Guvernare Electronică, în termen de o lună, va aproba prin ordinul secretarului general al Guvernului și va publica în modul stabilit de Hotărârea Guvernului nr. 1104 din 28 noiembrie 1997 „Cu privire la modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.6-7, art.10), cu modificările și completările ulterioare:

1) Regulile de administrare a conținutului portalului

guvernamental unic al serviciilor publice;

2) Regulile de integrare a serviciilor publice electronice în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.

4. Actele prevăzute la punctul 3 sînt obligatorii pentru ministere și alte autorități administrative centrale (inclusiv pentru structurile subordonate acestora).

5. Punctul 1 din anexa nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr. 1104 din 28 noiembrie 1997 „Cu privire la modul de

PRIM-MINISTRU

Nr. 657. Chișinău, 5 septembrie 2012.

efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.6-7, art.10), cu modificările și completările ulterioare, se completează în final cu cuvintele „, precum și Cancelaria de Stat”.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

Vladimir FILAT

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.657
din 5 septembrie 2012

REGULAMENTUL
privind administrarea conținutului portalului guvernamental
unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor
publice electronice

Capitolul I
Dispoziții generale

1. Regulamentul privind administrarea conținutului portalului guvernamental unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor publice electronice (în continuare – Regulament) descrie modul de administrare a conținutului portalului guvernamental unic al serviciilor publice (în continuare – portal) în corespundere cu rolul și nivelul de acces acordat utilizatorilor, precum și modul de integrare în portal a serviciilor publice electronice.

2. În sensul prezentului Regulament se definesc următoarele noțiuni:

conținutul portalului – totalitatea informațiilor despre serviciile publice prestate în mod tradițional și serviciile publice electronice (în continuare – servicii) ale autorităților administrației publice centrale de specialitate, inclusiv ale structurilor subordonate acestora (în continuare – autoritățile APC);

utilizator cu drept de administrare a portalului (în continuare – utilizator) – reprezentant al autorităților APC sau al Centrului de Guvernare Electronică (CGE) care poate opera în cadrul sistemului în funcție de rolul atribuit în cadrul portalului;

rol atribuit utilizatorului – un set de funcționalități și permisiuni acordate utilizatorului în cadrul portalului;

administrator al portalului – rol atribuit Centrului de Guvernare Electronică sau persoanelor desemnate de acesta care posedă acces nelimitat la toate compartimentele în cadrul sistemului în vederea gestionării depline a portalului;

autor – rol atribuit reprezentanților autorităților APC, împuterniciți cu crearea serviciilor la nivelul autorității căreia aparțin;

moderator – rol atribuit reprezentanților autorităților APC, împuterniciți cu crearea și/sau aprobarea serviciilor la nivelul autorității căreia aparțin;

autor CGE – rol atribuit persoanelor desemnate de Centrul de Guvernare Electronică, împuternicite cu crearea serviciilor pentru oricare autoritate APC;

moderator CGE – rol atribuit persoanelor desemnate de Centrul de Guvernare Electronică, împuternicite cu crearea și/sau aprobarea serviciilor pentru oricare autoritate APC;

serviciu – entitate logică de bază în cadrul portalului.

3. Modul de operare nemijlocită a interfețelor de lucru în cadrul portalului în vederea efectuării acțiunilor prevăzute de cap. II, III, IV și V din prezentul Regulament va fi stabilit în conformitate cu ordinul secretarului general al Guvernului.

4. Modul de executare a atribuțiilor prevăzute de pct.21 subpct. 1), pct.22 subpct. 1) și 2) din cap. VI va fi stabilit

în conformitate cu ordinul secretarului general al Guvernului.

Capitolul II

Atribuțiile utilizatorilor portalului

5. Administratorul portalului:

- 1) administrează utilizatorii portalului specificați în pct. 6, 7, 8 și 9;
- 2) administrează lista autorităților APC;
- 3) administrează categoriile de servicii;
- 4) administrează alte elemente de conținut ale portalului (sondaje de opinii, pagini statice etc.).

6. Autorul:

- 1) creează serviciul la nivelul autorității căreia aparține;
- 2) redactează fișa serviciului la nivelul autorității căreia aparține;
- 3) expediază fișa serviciului creat spre aprobare moderatorului;
- 4) elimină serviciul la nivelul autorității căreia aparține.

7. Moderatorul:

- 1) creează serviciul la nivelul autorității căreia aparține;
- 2) redactează fișa serviciului, inclusiv cea creată de autor, la nivelul autorității căreia aparține;
- 3) aprobă/respinge fișa serviciului creată de autor, la nivelul autorității căreia aparține;
- 4) expediază fișa serviciului, inclusiv cea creată de autor, spre publicare;
- 5) elimină serviciul, inclusiv cel creat de autor, la nivelul autorității căreia aparține.

8. Autorul CGE:

- 1) creează serviciul pentru oricare autoritate APC;
- 2) redactează fișa serviciului pentru oricare autoritate APC;
- 3) expediază fișa serviciului creat spre aprobare moderatorului CGE;
- 4) elimină serviciul pentru oricare autoritate APC.

9. Moderatorul CGE:

- 1) creează serviciul pentru oricare autoritate APC;
- 2) redactează fișa serviciului, inclusiv cea creată de autor CGE, pentru oricare autoritate APC;
- 3) aprobă/respinge fișa serviciului creată de autorul CGE pentru oricare autoritate APC;
- 4) publică serviciul pentru oricare autoritate APC;
- 5) elimină serviciul, inclusiv cel creat de autorul CGE, pentru oricare autoritate APC;
- 6) revocă serviciul pentru oricare autoritate APC.

10. Pentru a putea opera în cadrul portalului, utilizatorii trebuie să se autentifice, folosind numele de utilizator și parola contului indicat la înregistrare. La terminarea sesiunii

de lucru, pentru securitate, este recomandată procedura de deconectare.

Capitolul III

Administrarea utilizatorilor și a listei autorităților APC

11. Administrarea utilizatorilor este efectuată de administratorul portalului și poate include următoarele acțiuni:

- 1) repartizarea utilizatorilor conform rolurilor;
- 2) revocarea rolului utilizatorilor;
- 3) atribuirea utilizatorilor la una sau mai multe autorități APC.

12. Administratorul portalului poate efectua acțiunile specificate în pct.11, după ce utilizatorul a parcurs procedura de înregistrare de sine stătător.

13. Administrarea listei autorităților APC este efectuată de administratorul portalului și poate include următoarele acțiuni:

- 1) adăugarea unei autorități APC în lista de autorități prestatoare de servicii publice;
- 2) redactarea detaliilor unei autorități;
- 3) excluderea unei autorități APC din listă.

Capitolul IV

Administrarea conținutului serviciilor și a categoriilor acestora

14. Administrarea conținutului unui serviciu se face prin crearea sau redactarea fișei serviciului, care include următoarele atribute:

- 1) denumirea serviciului (pentru portal);
- 2) denumirea completă (oficială) a serviciului;
- 3) descrierea serviciului;
- 4) destinatarul serviciului;
- 5) lista documentelor necesare pentru prestarea serviciului;
- 6) adresa și datele de contact ale prestatorului;
- 7) programul de prestare a serviciului;
- 8) costul și durata prestării serviciului;
- 9) acte normative;
- 10) formulare pentru solicitarea serviciului;
- 11) referințe utile.

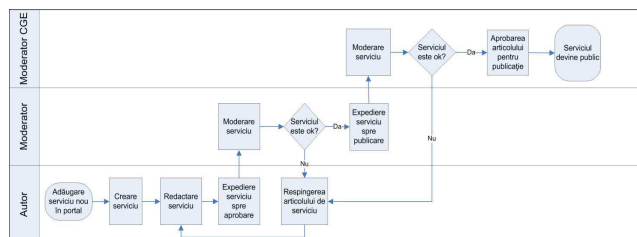
15. Serviciile se grupează în categorii și subcategorii de servicii după apartenența lor tematică, autoritatea prestatoare, modul de prestare.

16. Serviciile ce au un obiect similar pot fi grupate în servicii înrudite. În acest caz, la vizualizarea unui serviciu, vizitatorii portalului vor putea vizualiza și lista serviciilor înrudite cu acesta.

17. Administrarea conținutului serviciilor în cadrul portalului se efectuează de utilizatorii acestuia în funcție de rolul atribuit și poate include următoarele acțiuni:

- 1) crearea serviciului;
- 2) redactarea serviciului;
- 3) aprobarea/respingerea serviciului;
- 4) eliminarea serviciului;
- 5) revocarea serviciului.

18. Fluxul tipic de lucru pentru administrarea conținutului serviciilor în cadrul portalului este prezentat în figura de mai jos:

În funcție de specificul fiecărei autorități APC, rolul de autor și moderator poate fi cumulat de aceeași persoană care va primi rolul de moderator.

19. Administrarea categoriilor de servicii este efectuată de administratorul portalului și poate include următoarele acțiuni:

- 1) crearea categoriilor și/sau subcategoriilor;
- 2) redactarea categoriilor și/sau subcategoriilor;
- 3) eliminarea categoriilor și subcategoriilor.

Capitolul V

Administrarea altor elemente de conținut ale portalului

20. Administrarea altor elemente de conținut ale portalului se efectuează de către administratorul portalului.

21. Administrarea altor elemente de conținut ale portalului poate include următoarele acțiuni:

- 1) adăugarea, redactarea și eliminarea paginilor cu conținut static;
- 2) adăugarea, redactarea și eliminarea blocurilor funcționale din paginile cu conținut dinamic;
- 3) adăugarea sondajelor de opinie;
- 4) sincronizarea elementelor statice (pagini statice, imagini) între interfața de administrare și cea publică a portalului.

Capitolul VI

Atribuțiile autorităților APC și ale centrului de guvernare electronică privind integrarea în portal a serviciilor electronice

22. Autoritățile APC:

1) elaborează pachete de integrare în portal a serviciilor electronice existente sau în curs de dezvoltare și le expediază Centrului de Guvernare Electronică pentru a fi instalate pe platforma de testare;

2) testează serviciile electronice integrate în portal pe platforma de testare pentru a asigura lipsa defectelor și conformitatea cu specificațiile tehnice. În cazul constatării unor defecte în timpul testării, acestea sînt remediate, fiind expediate pachete noi pentru retestare pe platforma de testare;

3) expediază Centrului de Guvernare Electronică o confirmare că pachetele pot fi instalate în mediul de producție, în cazul în care procesul de testare confirmă lipsa defectelor;

4) efectuează testarea repetată a serviciilor electronice în mediul de producție pentru a confirma lipsa defectelor;

5) depanează problemele tehnice apărute în timpul testării sau operării serviciilor electronice în cadrul portalului, împreună cu personalul tehnic al Centrului de Guvernare Electronică.

23. Centrul de Guvernare Electronică:

1) instalează pachetele de integrare a serviciilor electronice oferite de autoritățile APC pe platforma de testare;

2) instalează pachetele de integrare a serviciilor electronice oferite de autoritățile APC pe platforma de producție în caz că nu au fost descoperite defecte în mediul de testare;

3) acordă suport autorităților APC pentru a depana problemele tehnice apărute în timpul testării sau operării serviciilor electronice în cadrul portalului.

710 HOTĂRÎRE
cu privire la eliberarea din funcție
a domnului Valeriu HÎNCU

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
 Se eliberează domnul Valeriu HÎNCU din funcția de
 director al Centrului pentru combaterea traficului de

persoane al Ministerului Afacerilor Interne în baza cererii
 de demisie.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 658. Chișinău, 5 septembrie 2012.

711 HOTĂRÎRE
cu privire la numirea în funcție
a doamnei Ana REVENCO

În conformitate cu Amendamentul III la Scrisoarea de
 Acord privitor la controlul drogurilor și aplicarea legilor din
 28 august 2001 între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul
 Statelor Unite ale Americii, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se numește (de la 6 septembrie 2012) doamna Ana
 REVENCO în funcția de director al Centrului pentru
 combaterea traficului de persoane al Ministerului Afacerilor
 Interne.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 659. Chișinău, 5 septembrie 2012.

712 HOTĂRÎRE
cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului
Acordului dintre Ministerul Apărării al Republicii Moldova
și Ministerul Apărării Naționale al Republicii Populare
Chineze privind acordarea de către Republica Populară
Chineză a unui ajutor militar nerambursabil Republicii
Moldova și acordarea deplinei puteri domnului Vitalie
MARINUȚA, ministru al apărării

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului dintre Ministerul
 Apărării al Republicii Moldova și Ministerul Apărării Naționale
 al Republicii Populare Chineze privind acordarea de către
 Republica Populară Chineză a unui ajutor militar nerambur-
 sabil Republicii Moldova.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului
 dintre Ministerul Apărării al Republicii Moldova și Ministerul
 Apărării Naționale al Republicii Populare Chineze privind

acordarea de către Republica Populară Chineză a unui
 ajutor militar nerambursabil Republicii Moldova.

3. Se acordă depline puteri domnului Vitalie MARINUȚA,
 ministru al apărării, pentru semnarea Acordului dintre Minis-
 terul Apărării al Republicii Moldova și Ministerul Apărării
 Naționale al Republicii Populare Chineze privind acordarea
 de către Republica Populară Chineză a unui ajutor militar
 nerambursabil Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 660. Chișinău, 5 septembrie 2012.

713 HOTĂRÎRE
privind modificarea anexei nr.6 la Hotărîrea
Guvernului nr. 351 din 23 martie 2005

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Poziția 26 din anexa nr.6 la Hotărîrea Guvernului nr. 351
 din 23 martie 2005 „Cu privire la aprobarea listelor bunurilor
 imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor
 bunuri imobile” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova,

2005, nr.129-131, art.1072), cu modificările și completările
 ulterioare, va avea următorul cuprins:

„26.	Clădire administrativă	mun.Chishinău, str.Bucuriei, 12a	1114,8 (13,33% din construcție”).	
------	------------------------	-------------------------------------	---	--

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul transporturilor
și infrastructurii drumurilor

Valeriu Lazăr

Anatolie Șalaru

Nr. 661. Chișinău, 5 septembrie 2012.

714 HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr.210 din 8 aprilie 1996

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
În denumirea și în tot textul Hotărîrii Guvernului nr. 210 din 8 aprilie 1996 „Cu privire la declararea sărbătorii profesionale – Ziua geodezului” (Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 1996, nr.35-37, art.260), cuvîntul „geodezului” se substituie cu cuvintele „lucrătorilor din domeniul cadastrului, geodeziei și relațiilor funciare”.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 662. Chișinău, 5 septembrie 2012.

715 DISPOZIȚIE

1. Se aprobă, conform anexei, componența nominală a delegației moldovenești pentru participare la Întrevederea participanților internaționali la Expoziția Mondială “Milano 2015”, ediția a doua, care va avea loc în or. Milano,

Republica Italiană, în perioada 9-13 octombrie 2012.

2. Cheltuielile de deplasare pentru membrii delegației (transport, cazare, diurnă) vor fi suportate de instituțiile delegatate.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 77-d. Chișinău, 3 septembrie 2012.

Anexă
la Dispoziția Guvernului nr.77-d
din 3 septembrie 2012

COMPONENȚA NOMINALĂ

a delegației moldovenești pentru participare la Întrevederea participanților internaționali la Expoziția Mondială “Milano 2015”, ediția a doua, care va avea loc în or. Milano, Republica Italiană, în perioada 9-13 octombrie 2012

LAZĂR Valeriu	- viceprim-ministru, ministru al economiei, comisar general al Secțiunii Naționale, președinte al delegației	ANDRONIC Arcadie	- director general al Centrului Internațional de Expoziții “Moldexpo” S.A.
BĂIEȘU Aurel	- Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Italiană	JELIMALAI Denis	- director executiv al Organizației de Promovare a Exportului din Moldova
CERCHEZ Tatiana	- consultant în Direcția politici investiționale și de promovare a exportului, Ministerul Economiei	STRATAN Mihail	- director al Agenției Naționale pentru Eficiență Energetică
ROBU Tudor	- șef al Direcției marketing și relații internaționale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	IEPURAȘ Natalia	- administrator al Zonei Economice Libere “Ungheni-Business”

716 DISPOZIȚIE

În scopul informării populației despre cooperarea Guvernului Republicii Moldova cu partenerii de dezvoltare, al asigurării unei transparențe maxime în utilizarea de către autoritățile administrației publice a fondurilor provenite din finanțarea externă, precum și al uniformizării practicilor ce țin de informarea publicului larg privind impactul asistentei externe asupra nivelului de dezvoltare social-economică a țării:

1. Autoritățile administrației publice care implementează proiecte cu finanțare din surse externe:

vor întreprinde acțiuni imediate de informare a cetățenilor, convenite de comun acord cu reprezentanții finanțatorului, privind originea finanțării proiectelor, etapele implementării și impactul acestora, alte elemente definitorii;

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 78-d. Chișinău, 5 septembrie 2012.

vor iniția, sub egida Cancelariei de Stat și în colaborare cu partenerii de dezvoltare, un amplu program de acțiuni pe durată medie și lungă pentru creșterea nivelului de informare a populației privind asistența oferită Republicii Moldova, prin utilizarea celor mai eficiente instrumente disponibile (emisiuni TV, prezentări publice, panouri stradale și alte mijloace).

2. Cancelaria de Stat, în cooperare cu autoritățile implicate în implementarea proiectelor finanțate din surse externe, va elabora reglementări privind asigurarea transparenței și sporirea informării publicului larg privind asistența externă recepționată.

3. Monitorizarea executării prezentei dispoziții se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei
Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova
și ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
al Republicii Moldova

Ministerelor, autorităților administrative centrale, autorităților publice locale, organizațiilor, întreprinderilor și altor participanți la procesul investițional în construcții

1098 SCRISOARE INFORMATIV-NORMATIVĂ
cu privire la determinarea valorii obiectivelor
de construcții începînd cu 1 septembrie 2012

În temeiul Hotărîrii Guvernului nr.165 din 09.03.2010 cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 35, art. 219), modificată prin Hotărîrea Guvernului nr. 260 din 25.04.12 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 82-84, art. 291), în conformitate cu pct. 5.3.1 al normativului în construcții NCM L.01.01-2005 „Reguli de determinare a valorii obiectivelor de construcții”, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, prin coordonare cu Ministerul Finanțelor, comunică următoarele:

1. Începînd cu 1 septembrie 2012 determinarea valorii de deviz a obiectivelor de construcții prin metoda de resurse se efectuează reieșind din mărimea salariului mediu pe oră al muncitorilor-constructori pe ramură – 28,71 lei/oră. Actualizarea salariului mediu pe oră al muncitorilor-constructori pe ramură în prețurile curente în raport cu nivelul prețurilor constante ale anului 1991 se efectuează prin aplicarea indicelui ce reflectă modificarea nivelului de salarizare Irm = 37628. Salariul mediu pe oră al muncitorilor-constructori pe ramură include toate sporurile, suplimentele, adaosurile, plățile de stimulare și indemnizațiile obligatorii prevăzute de legislația în vigoare.

2. Începînd cu 1 septembrie 2012 determinarea valorii de deviz a obiectivelor de construcții se efectuează utilizînd următoarea informație obținută în baza calculelor și monitorîngului efectuate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor:

Salariul mediu pe oră al muncitorilor-constructori	28,71 lei/oră (Irm = 37628)
Cheltuieli de regie:	
a) din cheltuieli directe	a) 14,5%
b) din salariul muncitorilor-constructori (pentru lucrări de montare a utilajelor, instalațiilor electrotehnice etc.)	b) 76,0%
Beneficiu de deviz:	6,0%
Cheltuieli pentru transportarea materialelor (din costul de procurare a materialelor, fără TVA):	
a) pentru obiectivele de construcții, situate în mun. Chișinău	a) 7,0%
b) pentru obiectivele de construcții, situate în mun. Bălți	b) 8,0%
c) pentru obiectivele de construcții, situate în alte localități	c) 10,0%
d) pentru rețele magistrale de alimentare cu gaze naturale	d) 2,0%

e) pentru rețele (ca obiective liniare) de alimentare cu gaze naturale, apă, de canalizare	e) 4,0%
f) pentru drumuri, edificii artificiale și construcții rutiere ingineresti	f) conform datelor efective în conformitate cu Catalogul de prețuri nr.13-01-09 cu luare în considerație a coeficienților de trecere la prețurile actuale, ce reflectă cheltuielile reale

3. La determinarea valorii de deviz a obiectivelor de construcții, indiferent de sursele de finanțare, în devizele investitorilor salariul mediu pe oră al muncitorilor-constructori, normativele cheltuielilor de regie, beneficiului de deviz și cheltuielilor pentru transportarea materialelor se includ în mărimile indicate în pct.2 al prezentei scrisori, iar indicele ce reflectă modificarea nivelului de salarizare Irm se aplică în mărimea indicată în pct.1 al prezentei scrisori.

4. În devizele antreprenorilor (devizele-ofertă) și la stabilirea prețurilor contractuale, antreprenorii includ cheltuielile pentru salarizarea muncitorilor-constructori determinate reieșind din prevederile Hotărîrii Guvernului nr.165 din 09.03.2010 privind cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (cu modificările ulterioare) și în conformitate cu normativul în construcții NCM L.01.01-2005 „Reguli de determinare a valorii obiectivelor de construcții”. Pentru obiectivele de construcții finanțate din contul bugetului public național mărimea salariului mediu pe oră al muncitorilor-constructori din întreprindere (organizație) nu trebuie să depășească 28,71 lei/oră.

5. În devizele antreprenorilor (devizele-ofertă) și la stabilirea prețurilor contractuale, antreprenorii includ normativele cheltuielilor de regie, beneficiului de deviz și cheltuielilor pentru transportarea materialelor determinate în conformitate cu normativul în construcții NCM L.01.01-2005 „Reguli de determinare a valorii obiectivelor de construcții”. Pentru obiectivele finanțate din contul bugetului public național normativele cheltuielilor de regie, beneficiului de deviz și cheltuielilor pentru transportarea materialelor indicate în pct.2 al prezentei scrisori sînt maxime.

6. Prevederile prezentei scrisori se aplică la determinarea valorii obiectivelor de construcții pentru realizarea cărora încă nu sînt încheiate contractele de antrepriză.

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA
VICEMINISTRU
Maria CĂRĂUȘ

Nr. 11-09/1 din 29.08. 2012.

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR
AL REPUBLICII MOLDOVA
VICEMINISTRU
Anatolie ZOLOTCOV

Nr. 05-12/1982 din 29. 08. 2012.

Acte ale Ministerului Justiției al Republicii Moldova**1099 O R D I N**
cu privire la suspendarea activității
executorului judecătoresc

În temeiul art. 18 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești și al cererii personale,

ORDON:

1. Se suspendă activitatea executorului judecătoresc Postovan Ala (teritoriul de activitate raionul Leova, licența seria LE nr.116), începînd cu 3 august 2012 pînă la 6 decembrie 2012 inclusiv, pe perioada concediului de maternitate.

2. În termen de 10 zile de la data comunicării prezentului ordin, executorul judecătoresc Postovan Ala va transmite,

conform art. 20 din Legea cu privire la executorii judecătorești, sigiliul, legitimația, procedurile de executare, arhiva și registrele de evidență la Camera teritorială a executorilor judecătorești Sud.

3. Camera teritorială a executorilor judecătorești Sud va asigura continuarea lucrărilor neexecutate, va repartiza altor executori judecătorești procedurile nefinalizate și va stabili condițiile de păstrare a arhivei.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL JUSTIȚIEI**Oleg EFRIM****Nr. 397. Chișinău, 28 august 2012.****Acte ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor**
al Republicii Moldova**1100 O R D I N**
cu privire la expunerea la concurs a dreptului
de deservire a unor curse regulate de călători

În temeiul prevederilor pct. 23 al Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006 și a prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 695 din 18.11.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor,

ORDON:

1. Se aprobă comunicatul informativ privind concursul de atribuire a dreptului de deservire a curselor Chișinău

06.45, 09.20, 11.45, 12.40, 14.45, 15.45, 16.20, 17.30, 19.00, 20.00 – Suruceni 18.45, 07.15, 08.00, 09.15, 09.30, 10.15, 10.50, 13.25, 14.00, 16.20 și Chișinău 14.00 – Ciuflești 05.40.

2. Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” (dl Oleg Platonov) va asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Controlul asupra îndeplinirii prezentului ordin mi-l asum.

MINISTRUL TRANSPORTURILOR
ȘI INFRASTRUCTURII DRUMURILOR**Anatolie ȘALARU****Nr. 210. Chișinău, 23 august 2012.****COMUNICAT INFORMATIV**

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor anunță desfășurarea concursului privind atribuirea dreptului de deservire a curselor Chișinău 06.45, 09.20, 11.45, 12.40, 14.45, 15.45, 16.20, 17.30, 19.00, 20.00 – Suruceni 18.45, 07.15, 08.00, 09.15, 09.30, 10.15, 10.50, 13.25, 14.00, 16.20 și Chișinău 14.00 – Ciuflești 05.40.

Desfășurarea concursului va avea loc la data de 12 octombrie 2012, în sediul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, adresa mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfînt 162, etajul 14, biroul 1407, ora 10.00.

Pentru a participa la concurs, agentul transportator va depune în cancelaria Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, cu cel puțin 10 zile înainte de data desfășurării concursului, o cerere de forma stabilită în anexa nr.1 la Regulile de atribuire prin concurs a dreptului de deservire a rutelor regulate de călători al Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 854 din 28.07.2006, cu anexarea următoarelor documente, separat pentru fiecare pachet

de curse:

- licența de activitate pentru genul de activitate „transport auto de călători în folos public”, cu anexele acesteia;
 - certificatul de înmatriculare a mijlocului de transport (cel puțin 25 locuri);
 - raportul cu privire la testarea tehnică a mijlocului de transport;
 - proiectul orarului de circulație;
 - certificatul de competență profesională a șoferului;
 - schema rutei;
 - documente confirmative de deținere în arendă sau proprietate a bazei tehnico-materiale;
 - certificat referitor la defalcările în buget (în original).
- La concurs nu sînt admiși agenții transportatori:
- a) care în ultimul an de activitate au comis încălcări, în urma cărora le-a fost retras dreptul de deservire a uneia dintre rutele atribuite anterior;
 - b) în actele cărora au fost depistate date eronate.

Informații suplimentare puteți obține la telefonul de contact nr. 82-07-18.

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare**1101 HOTĂRÎRE****cu privire la reperfectarea licenței
Băncii Comerciale „ENERGBANK” S.A.**

În urma examinării cererii de reperfectare a licenței Băncii Comerciale „ENERGBANK” S.A. (IDNO 1003600008150, mun. Chișinău, str. Tighina, 23/3), în temeiul prevederilor art. 8 lit. c) și art. 25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 32 alin. (1), alin. (2) lit. b) și alin. (6) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.53/12 din 31.10.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.1),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:****VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 35/3. Chișinău, 28 august 2012.

1. Se reperfectează licența Băncii Comerciale „ENERGBANK” S.A. seria CNPF nr. 000088, eliberată la 13.01.2010 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare de dealer ca activitate de bază cu activitate conexă de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional, cu termen de valabilitate până la 13.01.2015, prin modificarea adresei juridice din mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 78, în mun. Chișinău, str. Tighina, 23/3, cu eliberarea unui nou formular de licență.

2. Se recunoaște nevalabil formularul de licență seria CNPF nr. 000088 din 13.01.2010, eliberat anterior Băncii Comerciale „ENERGBANK” S.A.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI**1102 HOTĂRÎRE****cu privire la reperfectarea licenței
Societății pe acțiuni „REGISTRU-CORECT”**

În urma examinării cererii de reperfectare a licenței Societății pe acțiuni „REGISTRU-CORECT” (IDNO 1003600130677, mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 129, of.11), în temeiul prevederilor art. 8 lit. c) și art. 25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 32 alin. (1), alin. (2) lit. d) și alin. (8) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Regulamentului privind modul de acordare și retragere a licențelor pentru activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.53/12 din 31.10.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.1),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 35/4. Chișinău, 28 august 2012.

HOTĂRĂȘTE:

1. Se reperfectează licența Societății pe acțiuni „REGISTRU-CORECT” seria CNPF nr. 000566, eliberată la 10.02.2010 pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare de ținere a registrului ca activitate de bază cu activitate conexă de consulting, cu termen de valabilitate până la 10.02.2015, prin modificarea adresei juridice din mun. Chișinău, str. Columna, 87, în mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 129, of.11, cu eliberarea unui nou formular de licență.

2. Se recunoaște nevalabil formularul de licență seria CNPF nr. 000566 din 10.02.2010, eliberat anterior Societății pe acțiuni „REGISTRU-CORECT”.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI**1103 HOTĂRÎRE****cu privire la reperfectarea licenței
Companiei Internaționale de Asigurări
„ASITO” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. (mun. Chișinău, str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 57/1, IDNO 1002600007123) privind includerea unei subdiviziuni noi de desfășurare a activității licențiate, în temeiul art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (6), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea

prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licența Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. seria CNPF nr. 000656, eliberată la 28 martie 2011 pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale) prin substituirea anexei la licență cu includerea unei subdiviziuni noi de desfășurare a activității licențiate pe adresa r-nul Ceadâr-

Lunga, punct vamal „Novie Troiani”.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei și taxa pentru eliberarea unei copii de pe licență în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de

supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 35/5. Chișinău, 28 august 2012.

1104 H O T Ă R Î R E

**cu privire la reperfectarea licenței Societății
de Asigurări-Reasigurări “DONARIS GROUP” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Societății de Asigurări-Reasigurări “DONARIS GROUP” S.A. (mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 108/1, IDNO 1002600020908) privind excluderea unor subdiviziuni din anexa la licență, în temeiul prevederilor art. 8 lit. c), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 14 alin. (7), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 35/6. Chișinău, 28 august 2012.

1105 H O T Ă R Î R E

**cu privire la reperfectarea licenței
ÎCS Broker de Asigurare-Reasigurare
„AXA BROKER” S.R.L.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței ÎCS Broker de Asigurare-Reasigurare „AXA BROKER” S.R.L. (mun. Chișinău, str. Diordită Alexandru, 2, IDNO 1010600033930) privind includerea unei subdiviziuni separate noi în anexa la licență și excluderea altei subdiviziuni, în temeiul prevederilor art. 8 lit. c) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 50 alin. (4) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213), art. 14 alin. (6) și alin. (7), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 35/7. Chișinău, 28 august 2012.

HOTĂRĂȘTE:

1. Se reperfectează licența ÎCS Broker de Asigurare-Reasigurare “AXA BROKER” S.R.L. seria CNPF nr. 000681, eliberată la 20 ianuarie 2012 pentru dreptul de a desfășura activitatea de intermediere în asigurări și/sau reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu:

a) includerea subdiviziunii separate noi amplasate pe adresa mun. Chișinău, str. Diordită Alexandru, 2;
b) excluderea subdiviziunii amplasate pe adresa mun. Comrat, str. Pobeda 46a.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 325 lei și taxa pentru eliberarea unei copii de pe licență în mărime de 325 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei**1106 H O T Ă R Î R E****cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii**

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare și prevederilor Strategiei Politicii Monetare a Băncii Naționale a Moldovei pentru 2010-2012 (aprobată prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 292 din 29 decembrie 2009), luînd în considerație Raportul lunar de situație macroeconomică, august 2012, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 4.5 la sută anual.

2. Se mențin ratele de dobîndă:

a) la creditele overnight la nivelul actual de 7.5 la sută anual;

b) la depozitele overnight la nivelul actual de 1.5 la sută anual.

3. Se menține norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 14.0 la sută din baza de calcul.

4. Următoarea ședință a Consiliului de administrație cu privire la politica monetară va avea loc pe data de 27 septembrie 2012 în conformitate cu calendarul aprobat.

5. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

Dorin DRĂGUȚANU

Nr. 200. Chișinău, 30 august 2012.